Täysistunto

Torstai 19.11.2020 klo 15.59—20.17

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 20.17.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.59—18.00 ja 19.31—20.17) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (18.00—19.31).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
opetusministeri Li Andersson
sisäministeri Maria Ohisalo

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys ikäihmisten aseman parantamisesta (Jari Koskela ps)

Suullinen kysymys SKT 156/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.59 **Jari Koskela ps:** Arvoisa herra puhemies! Ikäihmisten hyvinvointi on jäänyt hallitukselta liian vähälle huomiolle. Vaikka julkinen velka kasvaa jopa 20 miljardin vuosivauhtia, ei maata rakentaneille ikäihmisille tipu kuin roposia. Pienen työeläkkeen saajat ovat jääneet vaille ansaitsemaansa huomiota. Perussuomalaiset esittävät työeläkettä saavien eläkeläisten verojen keventämistä.

Tiedämme, että omaishoitajat ovat valtava inhimillinen voimavara. Esitämme myöskin merkittävää kevennystä omaishoidon tuen verotukseen. Omaishoitajat tekevät äärimmäisen tärkeää työtä ja säästävät miljardeja yhteiskunnalle. Nämä esitykset ovat oikeudenmukaisia ja myös talouden kannalta kestäviä. Takuulla jokainen euro menee kotimaiseen kulutukseen.

Kysynkin ministeriltä: oletteko valmis ottamaan perussuomalaisten esitykset ikäihmisten aseman parantamiseksi käyttöön?

16.01 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeää, että nostetaan eduskunnassa ikäihmisten asema esiin. Siltä osin tässä oli monia kysymyksiä, jotka liittyvät eri ministereiden hallinnonaloihin. Mutta minusta se tärkein asia on se, aiommeko me toimia ikäihmisten palveluiden parantamiseksi, ja siltä osin vastaan tähän kysymykseen.

Totean, että hallitusohjelmaneuvotteluissa teimme neljä isoa painotusta sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Niistä yksi oli nimenomaan painotus siihen, että ikääntyvien ihmisten palveluita ja asemaa Suomessa parannetaan — tehdään Suomesta ikäystävällisempi. Siihen liittyy monia parannuskokonaisuuksia, joista yksi tuntuvimpia on hoitajamitoitus, joka on jo tehty.

Edustaja viittasi myöskin kysymykseen omaishoidon parantamisesta ja kotiin annettavien palveluiden parantamisesta. Niissä meillä on valmistelu käynnissä, ja toisen vaiheen palvelupaketti on tulossa myös tähän asiaan liittyen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.02 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei siis nähtävästi ole luvassa veronkevennyksiä omaishoitajille tai työeläkeläisille hallituksen riveistä. Mutta samanaikaisesti hallitus korottaa rajusti polttoaineiden hintoja. Samalla ajatte tärkeän, huoltovarmuuttakin tukevan turvetuotannon alas. Lämmityspolttoaineet kuuluvat samaan pakettiin. Suomessa on noin 200 000 öljyllä lämpenevää tupaa. Omakotitaloliiton mukaan jopa puolessa näistä asuu ikäihmisiä ja eläkeläisiä. Näitä hallitus on kaikkein ankarimmin kyykyttämässä ilmastoahdistuksissaan, ja toisella kädellä hallitus jakaa lisää rahaa ulkomaille. Ikäihmiset saavat kyllä hallitukselta lisää menoja mutta eivät yhtään enempää tuloja. Mökin mummo ei nyt kiitä. Tällainen arvojärjestys on mielestämme käsittämätön.

Kysynkin: aiotteko perua suunnittelemanne veronkorotukset, ja jos ette, miten korvaatte ne ikäihmisille ja maaseudulla asuville suomalaisille?

16.03 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle ehdotukset ensi vuoden veroratkaisuiksi. Ne ovat eduskunnan käsittelyssä. Hallituksen puolelta niitä ei olla vetämässä takaisin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mikä vastaus tämä nyt on?]

16.03 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään on kansainvälinen miestenpäivä, ja perussuomalaisten eduskuntaryhmä haluaa toivottaa kaikille miehille hyvää miestenpäivää, niin nuorille kuin myös vanhemmille. [Eduskunnasta: Kiitos!]

Lääkärilehti kertoi marraskuussa, että koronaepidemia on vaikeuttanut ikääntyneiden elämää. Kotihoidon käyntejä on rajoitettu, ja omaishoitajat eivät ole saaneet tarvitsemaansa tukea. Vierailukielloista on aiheutunut psyykkistä kuormaa. Kuntoutuksia on peruttu. Tämä koskee kaikenikäisiä omaishoitajia ja kaikenikäisiä omaishoidettavia.

Viidennes kunnista arvioi, että kotihoidon käyntejä on rajoitettu. Omaishoitajien lakisääteiset vapaapäivät eivät ole toteutuneet. Kysyisin teiltä, arvoisa ministeri: voisiko omaishoitaja pitää lakisääteiset vapaapäivänsä ensi vuoden puolella, ne, jotka nyt koronan takia ovat jääneet toteutumatta? Kysyisin myös: mitä vastaatte vanhustenhoidon ja kotihoidon hätään tämän koronan keskellä? — Kiitos.

16.04 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me vastaamme kaikki täällä eduskunnassa, että me välitämme. Se on ihan selvä juttu, että se, mitä koronakriisissä on tapahtunut eri palveluiden käyttäjille, on osittain todella kamalaa. Esimerkiksi hammashoidon tilanne tässä maassa on sellainen, että me emme voi hammashoidosta enää ohjata työntekijöitä tekemään esimerkiksi näytteidenottoa tai esimerkiksi jäljitystä suuressa määrin, koska se aiheuttaa sen, että nämä jonot alkavat olla sitä luokkaa, että niitä ei pystytä edes purkamaan, vaikka hallitus on varautunut 450 miljoonalla siihen, että myöskin hoito- ja palveluvelkaa kitketään. Ja tämä koskee myöskin vanhustenpalveluita ja kotihoitoon liittyviä palvelutarpeita, ja siltä osin olemme halunneet varmistaa, että tämän kriisin keskellä jo varataan näinkin tuntuva summa siihen, että ihmiset saisivat sen avun, joka tässä koronakriisissä on jäänyt väliin. On selvää, että ihmisten terveyden ja hengen suojelemiseksi on jouduttu kohdentamaan resursseja toisinkin, mutta on muistettava, että on myös samaan aikaan sitten mahdollistettu se, että nämä palvelut [Puhemies koputtaa] pääsevät rullaamaan entisellään. [Puhemies: Aika!] Ja siitä me pidämme myös jatkossa kiinni.

16.06 **Jukka Mäkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valtio säästää miljardeja euroja vuodessa omaishoitajien ansiosta. On selvää, että sekä työssäkäyvien että eläkkeellä olevien omaishoitajien verotusta tulee keventää. Omaishoitopalkkion sosiaaliturvamaksut tulee kuitenkin säilyttää, jolloin perusteet ansiosidonnaiseen sosiaaliturvaan sekä eläke- ja tapaturmavakuutusetuuksiin säilyvät.

Jokainen maalaisjärjellä varustettu kansalainen tietää, että Suomessa on useita ryhmiä, joilla on taloudellisia erioikeuksia tässä yhteiskunnassa, esimerkiksi harkinnanvarainen sosiaaliturva, jossa eräät edunsaajat saavat maksusitoumuksia asioihin, joista ei tavallinen suomalainen voi edes haaveilla. Samaan aikaan ikänsä Suomeen veroja maksaneet omaishoitajat ja heidän läheisensä elävät taloudellisessa kurjuudessa ja ahdingossa. Tämäkö on hyvinvointivaltion tarkoitus?

Arvoisa puhemies! Aikooko hallitus tehdä konkreettisia toimia omaishoitajien taloudellisen aseman parantamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kuka ministeri ottaa? — Ministeri Pekonen, olkaa hyvä.

16.07 **Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on käynnistynyt sosiaaliturvan kokonaisuudistus, parlamentaarinen työ, ja työ on päässyt koronaepidemiasta huolimatta hyvin alkuun.

Katson, että meidän sosiaaliturvajärjestelmä on hyvin monimutkainen, ja näen, että myöskin omaishoitajat, jotka ovat yksi osa tätä joukkoa, jota tämä meidän monimutkainen sosiaaliturvajärjestelmä kohtelee myöskin ehkä monimutkaisella tavalla, ovat osa tämän järjestelmän selvitystä.

Toivon todella, että sosiaaliturvauudistusta pohtiva työryhmä saa myöskin esityksiä aikaan ja siellä käydään läpi meidän sosiaaliturvamme ongelmakohtia ja että he tuovat sitten esityksiä sieltä ryhmästä. Myös perussuomalaisten eduskuntaryhmä on edustettuna tässä parlamentaarisessa työssä, ja saamme sitten hallituksen esityksinä näitä parannuksia tuotua eduskuntaan. Tälle sosiaaliturvan uudistamiselle on varattu aikaa kaksi hallituskautta, [Puhemies koputtaa] mutta pyrkimyksenä on tuoda esityksiä mahdollisimman nopeasti eduskunnan päätettäväksi.

16.08 **Anna-Kaisa Ikonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yle julkaisi viime viikonloppuna uutisen, että vanhojen ihmisten hoidon uudet laatusuositukset kumisevat tyhjyyttään. Siinä professorit tylyttivät, että suositukset ja arki elävät eri todellisuuksissa. Johtopäätös oli, että puhetta on ollut paljon mutta käytännön tekoja liian vähän. Tämä on todellakin tärkeä näkökulma. Eihän hallituksessa ole tuudittauduttu siihen, että vanhustenhoidon ongelmat on nyt korjattu, kun nämä hoitajamitoitukset on säädetty? Soteuudistuksessakin puhutte vain hallintorakenteista, vaikka tulisi puhua ihmisten palveluista.

Nyt on viimein aika tarttua vanhustenhoidon kokonaisuuteen. Katse on käännettävä kotihoitoon, hoivakotiin pääsyyn, erilaisiin asumisen tarpeisiin, yksilöllisiin elämäntilanteisiin, hoidon laatuun ja valvontaan. Arvoisa hallitus, missä ovat teot tämän kokonaisuuden eteen?

16.09 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme eläneet tällä vuosikymmenellä ainakin kaksi vanhustenhuollon kriisiä, ja siinä nimenomaan on todettu, että suositukset ja käytännön teot eivät ole kulkeneet käsi kädessä, siinä mielessä edustaja on aivan oikeassa. Mutta kun me katsomme tätä kysymystä, niin myös eduskunnassa varmasti sydänalaan hiipii kysymys siitä, olemmeko me olleet valmiita sitten tekemään niitä tekoja tämän vuosikymmenen aikana. Minusta tämän hallituksen kantava linja on ollut se, että tämä ikääntyvien ihmisten palveluiden parantamisen kokonaisuus on otettu tosissaan. Me olemme jo tämän lyhyenkin pätkän johdosta, mitä hallituskautta on ollut, vieneet täällä läpi vuosikymmenen uudistuksen, jossa on sovittu, että suositusten varaan ei voi enää heittäytyä vaan me pidämme siitä kiinni, että niiden ihmisten asemaa, jotka ovat ympärivuorokautisessa hoivassa, parannetaan niin, että me emme enää luota siihen, että pelkkien suositusten varassa ollaan. [Puhemies koputtaa] Ja taidan olla varmasti... [Puhemies: Kiitoksia!] — Kiitos.

16.11 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitajat tekevät äärimmäisen tärkeää työtä. Paitsi että omaisen hoito on useimmissa tapauksissa ihmiselle, läheiselle se paras vaihtoehto, he myös säästävät merkittävällä tavalla yhteiskunnan varoja. Normaali vanhainkotipaikka kustantaa tyypillisesti jo 5—6 kertaa enemmän veronmaksajalle kuin mitä on se palkkio, jonka omaishoitaja työstään saa, ja kaikki omaishoitajat eivät edes sitä palkkiota saa.

Tämä verotusasia on yksi, mikä tässä on ollut jo esillä, mutta tärkeää on myös omaishoitajien jaksaminen, ja täällä puhuttiin jo näistä vapaapäivistä. Kysyisin sitä, että kun nämä vertaistukiryhmät ovat äärimmäisen tärkeitä omaishoitajille ja he saavat rahoituksensa veikkausvoittovaroista, ja eilen ministeri Annikka Saarikko antoi ymmärtää, että vaikka ensi vuodelle nämä rahat on turvattu, niin jatkossa niitä ei ehkä enää ole, niin mitä voidaan tehdä, jotta taataan se, että nämä omaishoitajayhdistykset saavat jatkossakin apurahaa [Puhemies: Aika!] ja voivat tätä vertaistukea antaa omaishoitajille?

16.12 **Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Satosen esiin nostama kysymys on äärimmäisen tärkeä. Tarkoitus on jatkossakin turvata se, että järjestöt voivat tehdä sitä äärimmäisen tärkeää työtä. Me olemme nähneet tämän koronaepidemian aikana erityisesti sen, kuinka järjestöt ovat olleet ketteriä ja toimineet hyvin juuri siellä, missä heidän on odotettukin toimivan.

Me mietimme hallituksessa nyt vakavasti tätä Veikkauksen taloudellista tilannetta ja olemme pohtimassa yhteistyössä kaikkien ministeriöiden kesken sitä, että millä me pystymme turvaamaan rahoituksen myöskin jatkossa. Ehkä on syytä myös muistaa, mistä se johtuu, että Veikkauksen rahoitus on heikentynyt. Me olemme kaikki halunneet puuttua ongelmapelaamiseen, siinä olemme onnistuneet, ja tämä on nyt sitten aiheuttanut myöskin sen, että Veikkauksen rahoitus heikentyy. Tässä on ikään kuin hyvät ja huonot puolensa, mutta me teemme kaikkemme, että pystymme pohtimaan tämän Veikkauksen rahoituksen hallituksessa yhteisesti.

16.13 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eläkkeensaajat ovat Suomessa ainoa tulonsaajaryhmä, jonka tulot lakisääteisesti laskevat — kiitos taitetun indeksin, joka otettiin käyttöön vuonna 95 — [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos sosiaalidemokraattien!] suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Eläkerahastot ovat tuosta vuodesta kasvaneet 36 miljardista eurosta yli 200 miljardiin euroon, keskimäärin 8 miljardia euroa vuodessa.

Täällä on toistakymmentä kansanedustajaa, jotka ovat tehneet lakialoitteen taitetun indeksin kumoamisesta. Perussuomalaiset eivät tulleet mukaan tähän lakialoitteeseen. [Ritva Elomaa: Puoliväli-indeksi!] Hallitusohjelmassa on maininta siitä, että pienimpiin eläkkeisiin pyritään saamaan kohennusta kolmikantaisesti neuvottelemalla työeläkejärjestelmän piirissä. Tiedustelisin hallitukselta: mihin toimiin on tässä ryhdytty näiden neuvottelujen aikaansaamiseksi, koska on itsestäänselvää, että ennemmin tai myöhemmin meidän pitää päästä eroon tästä taitetusta indeksistä, joka lakisääteisesti laskee eläkkeensaajien tulotasoa? [Perussuomalaisten ryhmästä: Oliko se Lipponen?]

16.14 **Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Rinteen hallituksessa tehdyt päätökset pienten eläkkeiden korotuksesta astuivat voimaan tämän vuoden alusta pääministeri Marinin hallituksen toimesta.

Haluan todeta, että olemme nimenomaisesti halunneet kiinnittää huomiota tässä hallituksessa eläkeköyhyyteen ja kaikista pienimpiin eläkkeisiin. Työeläkejärjestelmä on myös erittäin tärkeä kehityskohde, jota on kehitettävä vastuullisesti, koska meidän on huolehdittava siitä, että tämä eläkkeiden rahoitus turvataan myöskin tuleville sukupolville. Ja olen sitä mieltä, että hallitus on tässä vaiheessa tehnyt merkittäviä parannuksia, mutta koko ajan on kiinnitettävä huomiota eläkeläisköyhyyteen, joka on paljon muutakin kuin pelkästään eläkkeitä, se on myös palveluita.

16.15 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvää kansainvälistä miestenpäivää ja hyvää eturauhassyöpäpäivää! Suomessa yli 900 miestä kuolee eturauhassyöpään joka vuosi, ja Euroopan tasolla tämä luku on nopeasti noussut...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tanus, keskitytään tähän nyt keskustelunaiheena olevaan.

Kyllä tämä liittyy ikämiehiin...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Selvä.

...ja ikäihmisiin, koska heistä yli 900 kuolee joka vuosi Suomessa ja Euroopan tasolla yli 100 000 miestä vuosittain. Euroopan urologiyhdistys ja Euroopan eturauhassyöpäjärjestöjen katto-organisaatio siksi suosittelevat, että eturauhassyöpäseulonnat pitäisi aloittaa kiireesti kaikissa Euroopan maissa. Miehet ja erityisesti ikämiehet ovat pitkään odottaneet omia seulontojaan. Kaikkien toive on, että syöpä löydetään riittävän aikaisessa vaiheessa.

Teimme lakialoitteen tästä keväällä. Tiedän, että tämä ei ole hallitusohjelmassa, mutta tässä salissa on iso kannatus asialle: 141 edustajaa allekirjoitti sen. Tämä on yhteinen asia, ja kysyisinkin sen vuoksi: aiotaanko miesten, myös ikämiesten, ennaltaehkäisevää [Puhemies koputtaa] terveydenhuoltoa edistää ja myös miesten eturauhassyöpäseulontaan tarvittavia lakimuutoksia edistää mahdollisimman pian?

16.16 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeätä, että me puhumme kaikista miehistä, kun me puhumme tästä tärkeästä asiasta, ja tämän miestenpäivänkin kunniaksi on ihan hienoa, että me voimme käydä keskustelua myös siitä, miten me parannamme kaikkien miesten mahdollisten sairauksien hoitoa ja ennaltaehkäisyä. Ja tässä kysymyksessä on nimenomaan periaate siitä, että jos me satsaamme jo etukäteen, niin voimmeko me säästää jälkikäteen syntyvissä hoidon kustannuksissa. Ja tällaista hyvinvointitaloudellista ajattelua tämä hallitus kokeilee nyt selkeästi laajemmassa mitassa koko hallitusohjelman osalta, ja tärkeää on se, että hyvinvointipolitiikan puolella meillä näitä nostoja on. Yksi on se, josta hallitusohjelmassa sovittiin, että suolistosyöpien ehkäisyn näkökulmasta juuri näin toimitaan: laajennetaan nyt etupainotteisesti testausta tai tätä seulontaa ja saadaan sitten hyviä tuloksia aikaan. Totesin viimeksi, kun te kysyitte tätä kyselytunnilla, että tämä ei ole [Puhemies koputtaa] hallitusohjelmassa. Itse edistän asiaa, mutta, niin kuin totesin, vielä tätä rahaa ei ole olemassa [Puhemies: Kiitoksia!] ja me palaamme tähän asiaan.

16.17 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä sosiaalidemokraattien edustaja antoi ymmärtää, että perussuomalaiset eivät ole eläkeläisten asialla. Se ei pidä paikkaansa. Meillä on erittäin hyvä eläkemalli, ja sitä kannattaa hallituksen nyt viedä eteenpäin. Sehän oli näin, että sosiaalidemokraatit taisivat olla ajamassa eläkettä alaspäin jossakin vaiheessa. Kaikki myös muistavat, että vappusatanen luvattiin. No, sitä ei tullut. Se taisi mennä tuonne muihin maihin. [Vasemmalta: Ohhoh!]

Minulla on tämmöinen kysymys: Nyt kun omaishoitajista on ollut puhetta, niin omaishoitajien tuen saajista 58 prosenttia on yli 65 vuotta täyttäneitä. Omaishoidon tuella tehdyn hoitotyön laskennallinen arvo on valtava. Mikäli omaishoidettava olisi ollut kunnallisessa laitoshoidossa, palveluasumisessa tai tehostetussa palveluasumisessa, kustannukset hoidettavista olisivat yli 3 miljardia euroa vuodessa — siis valtava summa. Aiotteko tehdä tämän verottomaksi?

Minulla on myös toinen idea: Olen tänään jättänyt toimenpidealoitteen [Puhemies koputtaa] omaishoidon valtuutetun viran perustamisesta, joka pitää huolta, että otetaan kantaa näihin epäoikeudenmukaisuuksiin. [Puhemies: Aika!] Aiotteko toteuttaa tämän?

16.19 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Reijonen ja edustaja Satonen hyvin kuvasivat sen merkityksen, joka omaishoitojärjestelmällä on, ja oikeastaan koko tämä sali on ollut vuosikymmenten mittaan kehittämässä omaishoitoa. Yhteiskunnan kannaltahan on itse asiassa kyse siitä, kuinka paljon valtio ja kunnat haluavat satsata siihen omaishoidon tukena tai sitten, niin kuin te esitätte, veroratkaisuina, mutta eivät ne ole erikseen. Ei verotuksen kautta tapahtuva tuki ole ilmaista rahaa jostain, vaan täytyy poliittisesti tehdä se ratkaisu, kuinka paljon yhteiskunta haluaa omaishoitoa tukea. Sitä on vuosien mittaan säädetty, ja taso on nykyinen.

Hallituksen ohjelmassa ei ole ajatusta siitä, että osa tuloverosta muutettaisiin verottomaksi.

16.20 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaisin vielä siihen kysymykseen, josta tämä kyselytunti alkoi, elikkä eläkeläisten verotuksen alentamiseen. Nyt jos verrataan palkansaajien ja eläkkeensaajien maksamia veroja, erityisesti tulotasoilla välillä 1 300 euroa — 3 600 euroa kuukaudessa, niin eläkeläinen maksaa kuukaudessa useilla tulotasoilla useita kymppejä veroja enemmän kuin palkansaaja. Suurimmillaan tämä ero on noin 2 000 euron kuukausitulon kohdalla.

Arvoisa puhemies! Kysyisin nyt ministeriltä: onko hallituksella aikomus korjata tämä merkittävä ero? Se varmasti häiritsee monia eläkeläisiä, koska arjen kustannukset, kuten kiinteistövero, sähkön siirtohinnat ja muut kulut, nousevat koko ajan. Tämä varmasti painaa monen mieltä, ja olisi hyvä saada tähän korjaus.

16.21 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suoraan kysymykseen: tällaista valmistelua ei ole käynnissä. Eläkeläisten toimeentuloon vaikuttavat tietysti eläkkeen taso, eläkkeen verotus, myös ne muut verot, välilliset verot, joita edustaja Kauma kysymyksessään mainitsi, tämä kokonaisuus, mutta hallituksella ei ole ohjelmassa ajatusta, että nyt tehtäisiin eläkeläisten verotukseen kevennystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä alkuperäisen kysymyksen esittäjälle, edustaja Koskelalle kysymyksen, ja sen jälkeen siirrytään seuraavaan asiaan.

16.21 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten todettu, perussuomalaiset tulevat hallituksen vastustuksesta huolimatta esittämään työeläkkeiden ja omaishoidon tuen verotuksen tuntuvaa keventämistä sekä muun muassa lääkekulujen omavastuun poistamista pienituloisilta. Lisäksi vastustamme kaikkien polttoaineiden veronkorotuksia. Asia on hyvin yksinkertainen. Esityksemme helpottavat ikäihmisten asemaa. Sen sijaan hallituksen esitykset ja haluttomuus veronkevennyksiin heikentävät sitä. Tämä on arvovalinta.

Kysyn vielä, koska asia ihmetyttää suuresti minua ja myöskin äänestäjiä ja maaseutua: miksi te ette halua parantaa edes pientä työeläkettä saavien asemaa, edes silloin, kun hassaatte valtavan määrän velkarahaa ympäri maailmaa?

16.22 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämänkin kyselytunnin aikana, jo tähän mennessä, on esitetty paitsi tuloverotukseen myös moniin muihin veroihin kevennystä. Meillä tänä vuonna valtio tekee tämän hetken arvion mukaan 19,7 miljardia euroa alijäämää, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja tässä kokonaisuudessa on vaikea kyllä vastuullisesti ajatella niin, että kaikkia niitä veroja, joita tähän mennessä täällä kyselytunnilla jo on esitetty, voitaisiin alentaa.

Hallituksella on verotuksessa linja, joka on esitelty osana budjettilakeja eduskunnalle. Eduskunta syksyn aikana niitä käsittelee, ja oppositio tulee varmaan vaihtoehtobudjetissaan esittämään omat veroratkaisunsa ja myös sen, millä tavalla valtiontalouden kokonaisuutta hoidetaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys kotitalousvähennyksen leikkauksesta (Sari Sarkomaa kok)

Suullinen kysymys SKT 157/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraava kysymys, edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.23 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa puhemies. Kokoomus pitää tärkeänä, että palkasta ja eläkkeestä jää ihmisille käteen euroja niin, että ne riittävät muuhunkin kuin aivan välttämättömimpään. Siksi me olemme esittäneet hallituksen tekemän kotitalousvähennysleikkauksen perumista ja esitämme kotitalousvähennyksen korottamista 5 000 euroon. Me haluamme tukea eläkeläisten kotona asumista ja vanhusten kotona asumista senioreiden superkotitalousvähennyksellä. Kokoomus haluaa tukea, että ikäihmiset voivat asua kotonaan niin kauan kuin se on ikäihmisten oma toive ja se on turvallista. Kotitalousvähennyksen käyttäjistä eläkeläisiä on noin 40 prosenttia, ja hallituksen tekemä leikkaus osui erityisen kipeästi eläkeläisten kukkaroon ja arkeen.

Kysynkin pääministeri Marinilta: Miksi te leikkasitte kotitalousvähennystä? Miksi kotitalousvähennys on niin suuri ongelma hallitukselle, kun se parantaa ikäihmisten, kaiken ikäisten arkea, se tuo työtä ja yrittäjyyttä ja lisää verotuloja? Voisitteko te nyt muuttaa kan-

taanne ja korottaa kotitalousvähennystä? [Puhemies: Aika!] Se olisi tässä koronatilanteessa erittäin tervetullutta.

16.24 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen jo aiemmin kertonut sen, että hallitus tulee katsomaan myös tämän kotitalousvähennyksen kokonaisuudessaan kehysriihessä. Me olemme aivan toisenlaisessa tilanteessa taloudellisesti kuin vielä alkuhallituskaudesta, ja meidän pitää tehdä tällaisessa vaikeassa suhdannetilanteessa suhdanneluonteista politiikkaa. Kotitalousvähennys voisi olla yksi keino tukea työllisyyttä ja tukea taloudellista elpymistä. Sen vuoksi olemme linjanneet, että kehysriihessä ensi keväänä tulemme katsomaan myös tämän kotitalousvähennyksen kokonaisuuden läpi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.25 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyin, miksi hallitus leikkasi kotitalousvähennystä. Ja totean, että kokoomus haluaa turvata jokaiselle ikäihmiselle arvokkaan vanhuuden ja itsemääräämisoikeuden. Senioreiden superkotitalousvähennys toisi arkea tukevat palvelut yhä useammalle ikäihmiselle. Kaikki eläkeläisliitot — myöskin vasemmistopuolueiden — ovat esittäneet kotitalousvähennyksen lyhytnäköisen leikkauksen perumista ja ovat esittäneet korotettua kotitalousvähennystä.

Vanhusten mahdollisuuksia saada palveluita on lisättävä eikä vähennettävä. Tuo supervähennys olisi iso apu myös omaishoitajille, joista moni on jäänyt koronan aikana aivan ilman apua ja tukea. Tuo vähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. Eli jos ei ole verotettavia tuloja, saisi tukea palveluiden hankkimiseen, ja malli on Sitran mukaan kustannusneutraali.

Kysynkin: miksi hallitus ei nyt tähän tartu? Tänään täällä salissa on kokoomuksen lakialoite tästä, eli pääsemme tätä tänään käsittelemään. Kysynkin hallitukselta, voisitteko te kuulla eläkeläisten vetoomusta. Se olisi viisasta. [Puhemies koputtaa] Voisitteko ottaa tämän [Puhmies: Kiitos, aika!] senioreiden kotitalousvähennyksen teidän agendallenne ja tuoda esityksen eduskuntaan? Tai sitten voimme yhdessä hyväksyä kokoomuksen lakialoitteen?

16.26 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on jo ennen tätä edustaja Sarkomaan kertomaa aloitetta tehnyt päätöksen siitä, että me kehysriiheen selvitämme mahdollisuudet kotitalousvähennyksen keventämiseksi. Siinä, aivan niin kuin pääministeri äsken totesi, pääkohteena ovat työllisyysvaikutukset.

Kun te korostatte tätä supervähennystä, niin muistuttaisin kuitenkin siitä, että kun tällä hetkellä kotitalousvähennyksen maksimi on reilut 2 000 euroa, niin keskimäärin kotitalousvähennystä käytetään vain reilun 1 000 euron edestä. Eli valtaosa kotitalousvähennyksen käyttäjistä ei edes tällä hetkellä käytä sitä sinne maksimiin saakka. Eli jos sille kysyntää olisi, niin hyvin suuri osa ihmisistä — näistä yli 400 000:sta, jotka kotitalousvähennystä käyttävät — voisi käyttää sitä enemmän. Mutta nämä perustelut, joita edustaja Sarkomaa esitti, ovat hyviä. Ne varmasti otetaan huomioon, kun hallitus omaa linjaustaan keväällä tekee.

16.27 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta nyt suuri uutinen oli se, että hallituspuolueet ovat muuttaneet linjaansa suhteessa kotitalousvähennykseen. Minä kiitän siitä, että sekä pääministeri että valtiovarainministeri käytännössä sanoivat, että tämä asia on kehysriihessä pöydällä, ja ymmärsin, että siihen suhtaudutaan positiivisesti. Tämä on suuri muutos, kun tunnemme useimpien hallituspuolueiden suhtautumisen tähän.

Nimittäin kotitalousvähennys on erittäin hyvä asia. Se lisää työllisyyttä, se karsii harmaata taloutta. Tässä tilanteessa me voimme tukea erityisesti palvelusektorin kehittymistä Suomeen. Ja mikä tärkeintä, kun me olemme puhuneet täällä niin vanhusten kuin senioreiden palveluista ja toimeentulosta, niin tällä mallilla, jossa on myöskin tämä pienituloisille eläkeläisille kohdennettu avustusosuus, voidaan aidosti tukea sitä, että vanhemmat ihmiset ja seniorit voivat hankkia kotiin apua, palveluita ja sitä kautta asua pidempään kotona.

Minusta tämä on kaiken kaikkiaan erinomainen ratkaisu, ja on hieno kuulla, että te olette nyt selkeästi [Puhemies koputtaa] tulleet tälle linjalle. Ja haluaisin vielä kysyä: ymmärsinkö oikein? [Naurua]

16.28 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, ymmärsitte oikein mutta hieman myöhässä. Tämä on kuitenkin jo kuukausia vanha uutinen [Naurua] tämä hallituksen tekemä päätös ensi kevättä kohti. [Keskeltä: Parempi myöhään kuin ei milloinkaan!]

16.29 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin kuin täällä on todettu, kotitalousvähennyksestä on paljon hyötyjä. Se luo yrittäjyyttä ja tietysti myös ehkäisee harmaata taloutta. Se kannustaa ostamaan palveluita, ja varmasti moni kansalainen sitä tällä hetkellä käyttääkin.

Meillä on myös, kun täällä on puhuttu ikäihmisistä, suhteellisen hyvätuloisia ikäihmisiä ja on niitä, jotka haluavat auttaa lapsia ja lastenlapsia. Kun puhutaan näistä summista, paljonko kotitalousvähennystä voi käyttää, niin mielestäni pitäisi puhua myös siitä pohjasta eli siitä, mihin kaikkeen kotitalousvähennystä voi käyttää. Jätin toimenpidealoitteen monen muun kansanedustajan kanssa siitä, että mahdollistettaisiin kotitalousvähennys niin, että sitä voisi käyttää lapsille ja lastenlapsille ostettavista palveluista. Kysyisinkin hallitukselta: kun tätä kotitalousvähennysasiaa käsitellään, niin miltä se kuulostaa, että tätä pohjaa laajennettaisiin koskemaan myös tältä osin lapsille ja lastenlapsille ostettavia palveluita? — Kiitos.

16.30 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus varmaan tässä selvityksessä ottaa luonnollisesti kaikki nämä ajatukset, joita eduskunnasta tulee, huomioon. Kun aikaisemmin pääministeri ja allekirjoittanut puhuivat nimenomaan tästä työllisyysvaikutuksesta, niin minusta tässä analyysissä ja selvityksessä on erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, minkälainen mahdollinen kotitalousvähennyksen käyttöalan laajennus nimenomaan palvelisi työllisyyttä ja sellaisella tavalla, että se sitä kautta tuleva tuki ei automaattisesti valu sinne hintoihin ja kustannuksiin, eli tämä on minusta tärkeä seikka, että sillä aidosti saadaan hyötyä. Uskon, että parhaiten se toteutuu juuri sentyyppisillä palvelualoilla, joilla aidosti on potentiaalia lisätä palvelujen käyttämistä. Silloin ei ole sitä riskiä myöskään, että valtion varoista annettava tuki valuu hintoihin ja

menettää tehoaan. Minä uskon, että henkilökohtaisten palvelujen kohdalla on varmasti löydettävissä sellaista, [Puhemies koputtaa] joka aidosti lisää sen käytön volyymia.

16.31 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä kotitalousvähennys on suomalaista työtä ja yrittäjyyttä edistävä verovähennys, ja niinpä perussuomalaisetkin sen säilyttäisivät ja jopa korottaisivat. Suomalainen työ ja yrittäjyys tulee meille ensin, ja vasta jos rahaa jää yli, niin sitten tulee maailmanparantaminen.

Perussuomalaiset ovat ihmetelleet hallituksen talouspoliittista linjaa siinä, että rahaa riittää aina, kun on kyse maahanmuutosta tai ilmastonmuutoksesta. Niihin teemoihin teillä riittää pohjaton kassa. Suomi ottaa toisena vuotena putkeen ensi vuonna yli 20 miljardia velkaa. [Eduskunnasta: Minkä takia? Koronan takia!] Se on 2 000 miljoonaa velkaa vuosittain. Kysyn valtiovarainministeriltä vielä tähän teemaan liittyen: kun te kerrotte, että te vielä arvioitte tulevissa kehysriihissä teidän verolinjojanne, niin mitä jos kuitenkin lähdettäisiin veroelvyttämään [Puhemies koputtaa] eli työssäkäynti kannattaisi entistä paremmin?

16.32 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran korjaan edustajaa, että ensi vuoden velanottoarvio on noin 11 miljardia, ei 2 000 miljoonaa, eli huomattavasti suurempi, valitettavasti. Jos selviäisimme 2 000 miljoonalla, niin se olisi näissä oloissa hyvä.

Tällä kyselytunnilla on toivottu veronkevennyksiä tuloverotukseen, energiaverotukseen ja nyt kotitalousverotukseen, joka sekin tuloverotuksen kautta toteutuu. [Eduskunnasta: Verot valtion maksettavaksi!] Kyllä meidän pitää myös ottaa huomioon se, että aidosti velkaannumme, ja valtion pitää tarkastella menojaan mutta myös huolehtia tuloista.

Kysymyksessä siitä, voisimmeko nyt elvyttää veroja keventämällä, ajatus olisi se, että voitaisiin lisätä kulutusta sillä, että verotuksen kautta lisättäisiin ihmisten tuloja. Tällä hetkellä arvio on se, että kulutuksen suurimpana esteenä on se yleinen epävarmuus, [Puhemies koputtaa] joka tunnetaan tässä koronatilanteessa, ja se on ehkä pääsyy, [Puhemies: Aika!] minkä takia verotusta ei ole käytetty elvytyksen pääkeinona. [Perussuomalaisten ryhmästä: Te viette ostovoiman kansalta!]

16.34 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut ilo kuulla, että hallitus tosiaan vaikuttaa olevan kääntänyt kantaansa suopeaksi, ja ehkä tulemme näkemään sen, että tämän hallituksen leikkaukset kotitalousvähennykseen perutaan. Toivottavasti saamme myös tämän kokoomuksen ehdottaman supervähennyksen ikäihmisille ja kokonaisuudessaan merkittävän parannuksen kotitalousvähennykseen. [Eduskunnasta: Superrikkaille!] Se nimittäin parantaa työllisyyttä, vähentää harmaata taloutta ja helpottaa ihmisten arkea ja ennen muuta nyt tässä tilanteessa toisi kaivattua piristystä koronan kuristamaan talouteen.

Kysyn hallitukselta: Kun Ruotsissa kotitalousvähennyksen voi hyödyntää jo suoraan palvelun maksun yhteydessä, palvelun tarjoaja voi vähentää osuuden suoraan asiakkaan laskusta ja hakea puuttuvaa summaa verottajalta, niin voisiko tämän ottaa käyttöön myös Suomessa? Miten hallitus suhtautuu tähän malliin?

16.35 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämäkin idea ilman muuta pitää tutkia ja selvittää, mutta samalla kannattaa varmaan

siinä selvitystyössä kiinnittää huomiota juuri siihen, mitä jo kahteen kertaa olen maininnut, että se tuki ei valu kustannuksiin ja hintoihin, että ei tule sellaista järjestelmää, jossa palveluntarjoaja kysyy maksajalta, että hyödynnättekö kotitalousvähennystä, ja sitten sen perusteella selviääkin, mikä on hinta. Tämmöistä asetelmaa meidän ei pidä ruokkia.

16.36 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen avasi hyvin sitä, miksi kotitalousvähennyksen korottaminen ei välttämättä tuo toivottuja tuloksia: johtuen siitä, että yksinkertaisesti jo tällä hetkellä suurin osa sen käyttäjistä käyttää sitä huomattavasti vähemmän kuin maksimimäärän. On hyvä, että hallitus pohtii sitä, miten kotitalousvähennyksestä saadaan entistä tehokkaampaa, ja silloin kannattaa nimenomaan pohtia uusia käyttökohteita.

Kysymykseni liittyy nimenomaan vanhuksille tuotaviin palveluihin. Täällä ollaan tänään oltu kovasti huolissaan ikäihmisistä, ja monen vanhuksen asuminen kotona helpottuisi, jos he voisivat ottaa vastaan esimerkiksi parturi—kampaamo-, hyvinvointi- ja hierontapalveluita kotiin kotitalousvähennyksen turvin. Voisiko kotitalousvähennystä laajentaa näihin palveluihin? Toivottavasti myös tätä pohditaan, kun hallitus pohtii kotitalousvähennyksen tulevaisuutta.

16.37 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tullaan pohtimaan. [Naurua — Eduskunnasta: Selkeää!]

16.37 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ilo huomata, että täällä asia näyttää menevän eteenpäin. Hyvä, jos näin on. Kokoomus haluaa, että me yhdessä helpotamme lapsiperheiden ja ikäihmisten arkea, luomme ostovoimaa käyttää myös kodin ulkopuolista apua ja sitä kautta varaa ostaa yrittäjiltämme palveluita. Luodaan uutta työtä ja korjataan hallituksen virhe leikata vähennyksestä. Toivottavasti tämä nyt todella nähdään sitten kevään riihestä ulostulona.

Tässä on keskusteltu useamman puheenvuoron kautta myös siitä, että tällä hetkellä todella keskimäärin käytetään vähemmän kotitalousvähennystä kuin mitä tämä euromääräinen maksimisumma on. Se tietysti riippuu siitä, että nämä vähennysprosentit on tiputettu niin alas, että ei monella ole varaa käyttää palveluita, ja myös siitä, että se raha täytyy ensin lyödä tiskiin. Totean todella, että tämä edustaja Vikmanin esiin nostama asia on tärkeä, että Ruotsissa saa puolet vähentää jo heti siinä laskussa, ettei tarvitse maksaa kuin puolet ja valtio maksaa toisen puolen.

Soveltamisalan laajennuksesta kysyisin: [Puhemies koputtaa] olisiko mahdollista kiertotalousvähennykseen meneminen niin, että esimerkiksi polkupyörän korjaaminen ja kodinkoneiden [Puhemies koputtaa] korjaaminen voisivat olla osa pakettia, jossa vähennämme [Puhemies: Kiitoksia, aika!] ulkoa tuotua tavaraa ja teemme korjaustyötä?

16.38 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en ehkä enää jokaiseen ehdotukseen vastaa, että kyllä varmasti pohditaan. [Naurua] Pitää ottaa huomioon myös se, että kyllä meidän täytyy ajatella niin, että tämmöiset yhteiskunnan peruspalveluihin kuuluvat toimet kuin vaikka polkupyörän korjaus pitää asiakkaan teettää ja siitä maksetaan se hinta, mikä on palkka ja verot, että ei kaikkea tehdä verotuksen kautta porkkanoilla houkutellen. Tässäkin kannattaa rajat pitää siinä, mikä on se lisäarvo, jota kotitalousvähennyksellä nimenomaan tavoitellaan. Sen tähden käydään tä-

mäkin lista lävitse mutta ennalta jo varoittaisin, että en ole puoltamassa sitä, että kaikkiin semmoisiin normaaleihin palveluihin, joita meidän pitäisi käyttää ja me käytämme, tulisi joku veronkevennys.

16.39 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että me käymme tätä keskustelua pienituloisten eläkeläisten taloudellisesta asemasta. Minulla on esimerkki hyvin lähellä perheessäni. Hän asuu osakkeessa, jossa on juuri tehty iso putkiremontti, ja kotitalousvähennystä ei tässä tapauksessa voinut hyväksikäyttää. Eläkkeellä oleva mummu tienaa vähän alle 1 000 euroa kuukaudessa, ja pelkästään yhtiövastike on 550 euroa kuukaudessa. Käteenjäävä osuus eläkkeestä on siis todella pieni. Kysyisinkin: kuinka kotitalousvähennyksen rajan nostaminen vaikutti pienituloisen eläkeläisen käteenjäävään rahaan, ja mitä toimia hallitus voi tehdä ja on jo tehnyt sen eteen, että eläkeläisen elämä olisi taloudellisesti helpompaa tulevaisuudessa?

16.40 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä osa kuuluu veroministerille.

Siis se leikkaus, joka tehtiin, tehtiin pitkälti fiskaalisista, siis taloudellista syistä. Valtio tarvitsi verotuloja lisää, ja noin 100 miljoonaa euroa otettiin [Juha Mäenpään välihuuto] kotitalousvähennyksistä, yhtä paljon alkoholista ja tupakasta ja otettiin bensasta ja dieselistä ja monesta muusta lähteestä. Kotitalousvähennystä on viime vuosina käyttänyt noin 450 000 ihmistä — se on merkittävä määrä suomalaisia. Sen ikään kuin verotulomenetykset ovat olleet noin 450 miljoonaa, eli siitä on helppo laskea, että noin 1 000 euroa per käyttäjä on ollut se etu, joka on saatu. Nykyjärjestelmässä olisi käytännössä mahdollisuus kaksinkertaistaa se käyttö, ilman että tarvitsisi mihinkään säännöksiin puuttua, jos ihmiset käyttäisivät sen maksimaalisesti.

16.41 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennystä vahvasti kehittämällä voidaan parantaa pienituloisten eläkkeensaajien ja omaishoitajien mahdollisuuksia valita hyvinvointiaan lisääviä palveluita ja parantaa ostovoimaa. Liikuntaharrastusten tukeminen varsinkin lasten ja nuorten kohdalla on ensiarvoisen tärkeää. On todella hälyttävää, että jo pienet lapset ja nuoret liikkuvat aivan liian vähän tänä päivänä. Harrastusten tukeminen on avainasia.

Ministeri Vanhanen, voitaisiinko ajatella, että perheille olisi kotitalousvähennyksen mahdollisuus liikuntaharrastusten tukemiseksi?

Täytyy ajatella, että kotitalousvähennys ei ole pelkkä menoerä vaan sillä tuetaan myös yrityksiä ja työllisyyttä.

16.42 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös tässä oikeastaan sama kuin äsken edustaja Mykkäselle eli kysymys siitä, ovatko tämmöiset liikuntapalvelut sellaisia, joita pitäisi tämän kautta tukea, vai pitäisikö lähtökohta olla se, että kyllä ihmisten pitää liikuntapalvelut hankkia. Tämän osalla en mitenkään ortodoksi ole, koska meillähän on järjestelmä, jossa verotuksen kautta tuetaan esimerkiksi liikunta- ja kulttuuripalveluita. On liikunta- ja kulttuurisetelit, joissa ymmärtääkseni on työsuhde-etuna verottajaltakin panoksensa, eli ei tämä vieras tälle meidän verojärjestelmälle ole.

Uskon, että kaikki nämä ideat tulevat kyllä tässä selvityksessä käytyä läpi, mutta ennalta jo varoitan sen, että en ole puoltamassa sellaista ratkaisua, joka laventaa kotitalousvähennyksen kaikkiin tämmöisiin normaaleihin palveluihin, joita meidän pitäisi muutenkin käyttää ja maksaa niistä se hinta, mikä niistä kuuluu maksaa. [Eduskunnasta: Veropopulismia!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä edustaja Sarkomaalle, alkuperäisen kysymyksen esittäjälle, puheenvuoron. — Olkaa hyvä.

16.43 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on hieno päivä. Se työ, mitä kokoomuksen eduskuntaryhmä on tehnyt sen eteen, että [Hälinää] kotitalousvähennystä laajennettaisiin niin, että mahdollisimman monella suomalaisella olisi mahdollisuus helpottaa arkeansa, se on menossa eteenpäin. Oli hyvä, että hallitus totesi, että oli virhe, että leikattiin. Oli hyvä, että totesitte, että nyt tämä virhe korjataan.

Ja vielä valtiovarainministerille totean, että tämä senioreiden superkotitalousvähennys on aivan uusi vähennys. Siinä poistettaisiin omavastuu ja nostettaisiin sitä vähennystä, ja näin se olisi vielä parempi senioreille. Ja toivon, että tuon talousnäkökohdan ja työllisyys- ja yritysnäkökohdan kohdalla, jonka te nyt otitte hyvin itsellenne — se oli iso muutos parempaan — katsoisitte myöskin ihmisten hyvinvointia. Tässä ei ole kysymys pelkästään työllisyydestä ja yrittäjyydestä vaan siitä, että oikeasti saadaan sinne kotiin palveluita. Moni ihminen jää ilman kotiapua, varsinkin kun hallitus on kotihoidon asemaa hoitajamitoituksellaan heikentänyt. [Vasemmalta: Höpö höpö!] Kysynkin ministeri Kiurulta: voisitteko ottaa erityisesti tämän senioreiden superkotitalousvähennyksen omaksenne ja ajaa [Puhemies koputtaa] sitä sillä tavalla, että se tulisi nopeasti voimaan? [Vasemmalta: Aikamoista!]

16.44 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin huomaatte, tässä kyselytunnissa vastausvuorossa tämän kysymyksen osalta on ollut tietenkin meidän veroministeri Vanhanen, joka on käynnistänyt selvityksen tähän asiaan liittyen. Minä toivon, että tämä keskustelu, joka täällä käydään, lähtee siitä lähtökohdasta, että ensinnäkin meidän täytyy varmistaa, että kaikki kotona asuvat ikääntyvät ihmiset saavat yhteiskunnalta myöskin tukea silloin, kun on kotihoidon tarvetta. Se on lähtökohta tällaisessa maassa, jossa me elämme.

Me olemme tehneet valtioneuvostossa päätöksen osana hallitusohjelmaa, että me satsaamme 45 miljoonaa kotiin annettavien palveluiden parantamiseen. Ja minä pidän sitä erittäin tärkeänä, että eduskunnassa ensin sitoudutaan siihen, että me vahvistamme tätä peruspohjaa, [Sari Sarkomaan välihuuto] ja sen päälle voidaan käydä sitten keskustelua, onko yhteiskunnalla panostaa vielä laajemmin tukea kotona asumiseen esimerkiksi ehdotetun keskustelun pohjalta syntyvillä ehdotuksilla, ja niin kuin totesin, ne eivät kuulu tässä työnjaossa minulle, [Puhemies koputtaa] mutta olen itse hyvin vakuuttunut siitä, että [Puhemies: Kiitoksia!] kotiin annettavia palveluita pitää parantaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys miesten ja poikien asemasta tasa-arvokeskustelussa (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 158/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraava kysymys, edustaja Laukkanen. — Tähän samaan tematiikkaan on toinen kysymys.

Keskustelu

16.46 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa puhemies! Tänään on miestenpäivä. Siksi on hyvä keskustella siitä, ovatko miehet ja erityisesti pojat unohtuneet tasa-arvokeskustelussa. THL:n mukaan miesten odotettavissa oleva elinikä on matalampi kuin naisilla, myös sairastavuus on miehillä yleisempää, nuorten miesten syrjäytyminen on naisia yleisempää, ja nuoret miehet jäävät työelämän ja koulutuksen ulkopuolelle useammin kuin naiset. Myös poikien heikot oppimistulokset huolestuttavat suuresti, eikä niihin ole riittävästi puututtu.

Alan professori on todennut, että nuorten miesten syrjäytymisen syyt löytyvät usein kouluvuosista. Hänen mukaansa ei ole mitään luonnollista perustelua sille, että koulumenestyksessä ja kouluttautumisessa on näin suuret sukupuolten väliset erot.

Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: Ovatko miesten asiat unohtuneet hallituksen intersektionaaliseen feminismiin [Puhemies koputtaa] perustuvassa tasa-arvoajattelussa [Hälinää] ja toimissa? [Puhemies: Aika!] Onko teillä tahtoa edistää myös poikien ja miesten etua ja menestystä? — Kiitos.

16.47 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eivät ole tosiaankaan unohtuneet, vaan päinvastoin: Jos puhutaan koulutuksesta, niin yksi keskeisimpiä tavoitteita, mitä tämä hallitus on asettanut koulutuksen kehittämiselle, on ollut koulutuksellisen tasa-arvon vahvistaminen. Siinä on tuotu esille yhtenä keskeisenä ongelmana, mikä meillä on Suomessa, sukupuolittuneet osaamiserot, ja jos tarkastellaan esimerkiksi lukutaitoa, niin ne ovat jopa OECD-maiden suurimpia täällä Suomessa.

Ollaan myöskin aikaisemmilla kyselytunneilla keskusteltu lukutaidon merkityksestä. Suomessa kaksi kolmasosaa pojista vastasi viime Pisa-tutkimuksessa, että lukevat vain, mikäli on pakko. Hallitus on myöntänyt rahoitusta, resursseja lukutaidon edistämishankkeisiin niin varhaiskasvatuksen kuin alkuopetuksen puolella. Pidän itse aivan äärimmäisen tärkeänä, että jo sieltä varhaiskasvatuksesta synnytettäisiin sellainen kulttuuri, jossa luetaan ääneen kaikkien lasten kanssa ja myöskin kannustetaan poikia lukemaan ja sitä kautta kannustetaan poikia myöskin opintiellä ja koulussa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Laukkanen.

16.48 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palvelujärjestelmien kehittämisessä tulisi entistä paremmin tunnistaa miesten avuntarve. Avun tulisi olla helposti löydettävissä ja matalalla kynnyksellä haettavissa, esimerkiksi kun puhutaan mielenterveyspalveluista. Tärkeää olisi myös tunnistaa erot naisten ja miesten avun hakemisessa. Miehet ovat perinteisesti hakeutuneet avun piiriin naisia huonommin. Nuorempi su-

kupolvi toivottavasti on tässä asiassa erilainen. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: miten palvelujärjestelmien kehittämisessä tunnistetaan sukupuoliin perustuvat erot avun tarjoamisen parantamiseksi?

16.49 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tällä vuosikymmenellä on tapahtunut muutos nimenomaan siinä, mistä edustajakin puhuu. Me otamme entistä paremmin huomioon sen, minkälaisesta asiakkaasta on kysymys, eli myöskin se ratkaisee, miten tutkimustulostenkin näkökulmasta asiakasprofiili tuo sitä tarvetta, ja siltä osin osataan ennakoida.

Minusta isompi kysymys on se, jatkammeko me sosiaali- ja terveydenhuollossa sitä pitkää linjaa, että reagoidaan sitten, kun on tarvetta jo pahasti korjaaviin toimiin, vai pystymmekö me ennakoimaan ja ennalta ehkäisten oltaisiin liikkeessä. Tämä on varmasti aivan uusinta ajattelua, jota myös eduskunnassa kannatetaan, että me olisimme palvelujärjestelmän piirissä nimenomaan tällä ennakoivalla otteella liikkeellä. Minusta se auttaisi myös näkemään, miten me autamme miesten hyvinvoinnin edistämistä, ja myös siltä osin, että siinä on iso tasa-arvo- ja eriarvoisuuskysymys, [Puhemies koputtaa] jos naiset voivat tässä järjestelmässä elää keskimäärin merkittävästi pidempään. Se on tasa-arvokysymys.

16.50 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Me tiedämme, että pojat yläasteella ovat usein vaikeissa tilanteissa. Pojat yleensäkin kehittyvät myöhemmin. Me olemme kuitenkin ohjanneet meidän koulujärjestelmäämme sellaisen tilanteen, jossa aika ratkaisevia valintoja joutuu tekemään yhä aikaisemmin. Jo kun lukion aloittaa, pitää tietää, mitä kirjottaa, koska ylioppilaskirjoituksia painotetaan huomattavasti. Sitten meillä on yliopistoissa ensisijaisuusjärjestelmä, joka käytännössä tekee sen ensimmäisen valinnan hyvin ratkaisevaksi. Sen jälkeen voi olla huomattavasti vaikeampi muuttaa vaikka opinahjoa. Kysyisin korkeakoulukysymyksistä vastaavalta ministeriltä: oletteko te huolissanne siitä, että liian aikaisessa vaiheessa joutuu tekemään näitä valintoja, ja miten voitaisiin myöskin poikien näkökulmasta joustavoittaa tätä opintopolkua?

16.51 **Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta, edustaja, te tartutte tärkeään yleishavaintoon, että on näin, että koko koulutusjärjestelmämme samalla haluaa rohkaista opinpolkuja enemmän omannäköisiksi ja omia vahvuuksia painottaviksi mutta sen ikään kuin kääntöpuoli on se, että asioita on valittava hyvissä ajoin ja tiedettävä, mitä haluaa. Ja kaikki me olemme olleet joskus nuoria ja nuoria aikuisia ja tiedämme, että siinä vaiheessa, kun maailma on avoin, osa meistä on hyvinkin selkeästi hahmottanut oman polkunsa, uransa, ja sitten on ihmisiä, joilla kestää vuosia miettiä, mikä minusta tulee isona. Varsinkin, kun olemme siirtymässä selkeämmin jatkuvan oppimisen maailmaan, on selvää, ettei oikein kukaan tule valmiiksi oman koulutuksensa suhteen koko työuran aikana.

Tämä ensisijaisuusjärjestelmä on aika tuore vielä, ja sen vaikutuksia selvitetään parhaillaan. Meillä ei ole toistaiseksi aukotonta näyttöä siitä, että se olisi johtanut ikään kuin järjestelmän ohjautumiseen väärään suuntaan ja heikentänyt esimerkiksi poikien asemaa,

mutta koska tämä huoli on tunnistettu, [Puhemies koputtaa] niin selvitämme tämän, onko negatiivisia vaikutuksia tunnistettu, kuten edustaja kysymyksessään epäili.

2.4. Suullinen kysymys miesten terveysongelmien ehkäisemisestä varhaisen tuen ja kiusaamisen ehkäisemisen avulla (Matias Mäkynen sd)

Suullinen kysymys SKT 159/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Samaan tematiikkaan toinen kysymys, edustaja Matias Mäkynen.

Keskustelu

16.52 **Matias Mäkynen sd:** Arvoisa puhemies! Myös sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa toivottaa hyvää miestenpäivää. Miehet ovat useammin niin vankeina kuin rikoksen uhreina, tekevät jopa itsemurhan, ja työttömyys ja syrjäytyminen kohtaavat miehiä useammin. Osittain kysymys on edellä mainituista koulutukseen liittyvistä ongelmista, mutta miehet myös hakeutuvat vähemmän hoidon piiriin, niin kuin edustaja Laukkanen hyvin totesi. Kysyisinkin koulutuksesta vastaavalta ministeriltä: miten miesten terveysongelmia ehkäistäisiin ja hoitoon hakeutumista ajoissa saataisiin parannettua erityisesti varhaisella tuella koulupolun ja varhaiskasvatuksen aikana mutta myös ehkäisemällä kiusaamista, jonka uhreina pojat useammin ovat?

16.53 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajalle erinomaisen hyvästä kysymyksestä. Kyllä minun nähdäkseni kaikkein oleellisinta on se, että me saamme toimimaan niin hyvin kuin mahdollista ne rakenteet, jotka ovat olemassa lasten hyvinvoinnin tukemiseksi niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessa, ja myöskin meidän oppimisen tuen järjestelmän. Tämä edellyttää sekä niitä lisäpanostuksia, mitä nyt tullaan tekemään oppilas- ja opiskelijahuollon palveluihin, että ne ovat lähellä, ne ovat saavutettavissa — ne ovat yleensä ensimmäiset ammattilaiset, joiden piiriin hakeudutaan, jos on joitain ongelmia — ja sen lisäksi tarvitaan myöskin vahvempaa moniammatillista otetta niin varhaiskasvatuksessa kuin kouluissa, myös muita sote-ammattilaisia paikan päälle, jos tarvetta on, ja kaiken tämän lisäksi vielä tämä oppimisen tuen rakenne, jota nyt parhaillaan selvitetään. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut asiantuntijatyöryhmän, joka käy läpi meidän nykyistä lainsäädäntöämme ja kuntien käytettävissä olevia resursseja ja pohtii, mitä me voisimme tehdä sen järjestelmän parantamiseksi, koska on myös tiedossa, että pojat valitettavasti ovat yliedustettuina heikosti pärjäävien oppilaiden keskuudessa, eli tämä on myöskin tasa-arvon kannalta erittäin olennainen kokonaisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tasapuolisuuden nimissä, edustaja Mäkynen, teille toinen kysymys.

16.54 **Matias Mäkynen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Meillä Vaasassa on erinomaisia kokemuksia hankkeesta, jossa lapset kohdataan kiusaamistapauksessa henkilökohtaisesti niin, että lapsen omia vahvuuksia lähdetään etsimään, oli sitten kysymys kiusaajasta tai kiusatusta. Tällaisissa erilaisissa hankkeissa on onnistuttu erityisesti silloin, kun lapset pystytään kohtaamaan ja heidät pystytään näkemään siellä lapsen omalla tasolla. Haluaisin kysyä ministeriltä: miten voisimme lisätä tällaisten tavallisten turvallisten aikuisten määrää kouluissa, jotta he voisivat kohdata niin pojat kuin tytöt — mutta ehkä kiusaamistapauksissa useammin on kysymys pojista molemmin puolin — että tällaisiin tapauksiin voitaisiin mahdollisimman matalalla kynnyksellä puuttua eikä tarvittaisi niitä raskaampia palveluita? — Kiitos.

16.55 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän koulukiusaamiskokonaisuuteen liittyen olen itse, aivan kuten edustaja tässä toteaa, painottanut, että tarvitaan siis resursseja sekä riittävä määrä aikuisia, turvallisia aikuisia, joilla on riittävästi aikaa, ja sitten tarvitaan niitä hyväksi todettuja toimintamalleja, joita on kehitetty nyt eri puolilla Suomea, eli minun mielestäni tämä palautuu osittain siihen, että meillä ovat koulutuksen resurssit kunnossa niin siellä kuntatasolla kuin valtakunnallisesti ja että meillä on ne rakenteet ja elimet, joiden kautta sitten koulutuksen ammattilaiset myöskin saavat tietoa siitä, mitä koulukiusaamista vastaan on onnistuneesti tehty eri puolilla Suomea.

Meillä on nyt parhaillaan valmistelussa koulukiusaamista ja kouluväkivaltaa vastaan toimenpideohjelma, johon osallistuvat useat ministeriöt — oikeusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö — ja siinä on tarkoitus myöskin nyt tuoda toimenpideohjelmaan uusia toimenpiteitä, pelkästään sellaisia, mitä saadaan vielä pantua toimeen tämän hallituskauden aikana, [Puhemies koputtaa] niin että vastuu ei siirry eteenpäin eikä muille vaan se kannetaan nyt tässä hallituksessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä, elpymispaketista ja oikeusvaltioperiaatteesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 160/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraava kysymys. Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.57 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Arvoisa pääministeri, miten Suomi hyötyy ja miten on Suomen etujen mukaista, että me olemme koronapaketissa tukevasti nettomaksaja sekä Italialle että Unkarille? Italia on vauraiden ihmisten maa, ja valtio on köyhä. Unkarissa kansa on köyhää, ja Suomi lapioi sinne paljon nettorahaa. Kaiken kukkuraksi Unkari ruttaa Suomen mainostaman ja hihkuman oikeusvaltioperiaatteen maanrakoon. Tuleeko tästä mitään, ja mitä pitäisi tulla?

16.57 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan yksiselitteisesti selvää, että Suomi tulee pitämään kiinni siitä heinäkuun sovusta, jonka osana myös oikeusvaltioperiaate ja -mekanismi on valittu. Eli me olemme yhdessä päättäneet heinäkuussa kaikkien jäsenmaiden kesken, että oikeusvaltiomekanismi ja oikeusvaltioperiaate ovat tulevaisuudessa osa EU:n rahajakoa, ja Suomi pitää tästä aivan ehdottomasti kiinni. Tämä on täysin yksiselitteinen asia.

Mitä tulee muutoin monivuotiseen rahoituskehykseen ja myös elpymisvälineeseen, niin on totta, että Suomi on nettomaksaja niin monivuotisessa rahoituskehyksessä kuin myös elpymisvälineessä. Näin se on. Vauraammat jäsenmaat ovat nettomaksajia, ja köyhemmät jäsenmaat ovat nettosaajia. Italia on ollut rahoituskehyksissä myös nettomaksaja, mutta tämän koronapandemian keskellä maa on kärsinyt paljon, ja tässä suhteessa tästä elpymisvälineestä Italia on saamassa enemmän kuin maksamassa. Mutta monivuotisen rahoituskehyksen osalta Italia on pitkään ollut nettomaksajamaiden joukossa.

2.6. Suullinen kysymys oikeusvaltioperiaatteesta osana EU:n rahoituskehystä ja elpymisvälinettä (Mats Löfström r)

Suullinen kysymys SKT 161/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Löfström.

Keskustelu

16.59 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Rättsstatsprincipen är en hörnsten i varje demokrati, och om man ansluter sig till Europeiska unionen så måste man också binda sig till den.

Unkari ja Puola ovat tällä viikolla ilmoittaneet kantansa EU:n budjettineuvotteluissa. Nämä maat eivät halua, että EU:n rahoitus sidotaan oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen. Ongelma ei ole uusi. Molemmissa maissa on jo käynnissä virallinen EU-tutkinta muun muassa median ja tuomareiden vapauden rajoittamisesta.

EU ei ole pankkiautomaatti. Rahoituksen saamiseksi pitää noudattaa yhteisiä sääntöjä, ja oikeusvaltioperiaate on niistä keskeinen. Tämä on yksi suurimmista saavutuksista myös Suomen EU-puheenjohtajakaudella. Hallitukselle suuri kiitos tästä onnistumisesta.

Arvoisa pääministeri, asiaa käsitellään tänään Eurooppa-neuvostossa. Miten tästä tilanteesta päästään eteenpäin niin, että oikeusvaltioperiaatetta ei hylätä budjetin alttarilla?

17.00 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tänään ylimääräinen Eurooppa-neuvoston videokokous. Asialistalla on koronatilanne, mutta varmasti myös tätä oikeusvaltiomekanismia ja oikeusvaltioperiaatetta tullaan sivuamaan, ja odotan, että saamme puheenjohtajamaa Saksalta raportin näiden neuvotteluiden tilanteesta ja myös tästä oikeusvaltioperiaatteesta, joka on Suomelle ja monille muille jäsenmaille aivan ehdottoman tärkeä. On selvää, että me emme olisi hyväksyneet kesällä,

heinäkuussa, tätä kokonaissopua, ellei oikeusvaltioperiaate hyvin yksiselitteisesti olisi tässä mukana, ja haluan korostaa sitä, että Suomi tulee tästä pitämään kiinni. Me tulemme pitämään kiinni siitä, että oikeusvaltioperiaate ja toimiva oikeusvaltiomekanismi on osa rahoituskehystä ja osa elpymisvälinettä. Tämä on aivan yksiselitteinen asia, ja näin me tulemme toimimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja vielä yksi kysymys tähän liittyen.

17.01 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oikeusvaltioperiaate on aivan keskeinen asia. Jos tämä paketti etenee, niin se, että rahoja käytetään siihen mihin pitää ja ne maat noudattavat eurooppalaisia sääntöjä ja arvoja, on täysin välttämätöntä. Se täytyy korjata, että tätä ei huippukokouksessa saatu sovittua, vaan se ratkaisu vesittyi, mutta parlamentin ja neuvoston välisissä neuvotteluissa kokoomuslainen europarlamentaarikko Petri Sarvamaa johti neuvotteluja, joissa tämä mekanismi saatiin sovittua, ja nyt oleellinen kysymys on: pidetäänhän siitä parlamentin saavuttamasta sovusta kiinni? Koska se toimii, ja koska osoitus siitä on taas se, että tämän sovun jälkeen Unkari, Puola ja Slovakia ilmoittivat, että he eivät ole mukana.

17.02 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi teki viime syksynä koko puheenjohtajakautensa aikana paljon töitä sen eteen, että oikeusvaltioperiaate saatiin osaksi tätä EU-rahojen jakoa ja EU-rahojen käyttöä, eli me olemme tehneet kyllä jäsenmaana systemaattisesti paljon töitä sen eteen, että oikeusvaltiomekanismi on tässä sovussa mukana. Heinäkuussa sovitussa sovussa tämä mekanismi oli sisällä, ja se oli hyvin selvästi sovittu, että kyse on määräenemmistöpäätöksenteosta, kun oikeusvaltioperiaatetta sovelletaan, eli jo tuolloin heinäkuussa kyllä saimme hyvän sovun. Itse en näe, että se oli vesitetty sopu, mutta on totta, että europarlamentaarikko Sarvamaa on tehnyt tässä erittäin hyvää työtä, ja ilman muuta me olemme sen kokonaisuuden ja sen ratkaisun takana, joka on yhdessä Europarlamentin kanssa neuvoteltu, ja kiitän siitä hyvästä yhteistyöstä, jota Sarvamaa ja myös meidän eurooppaministerimme Tuppurainen ovat tehneet. Tiedän, että he ovat monta kertaa tästä asiasta keskustelleet ja tätä asiaa yhdessä vieneet eteenpäin, ja kiitän siitä hyvästä yhteistyöstä. Tämä on meille kaikille tärkeä asia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta

Lakialoite LA 9/2020 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.03 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvää kansainvälistä miestenpäivää vielä kaikille ja hyvää eturauhaspäivää, Sinistä päivää. Tämä on tärkeä päivä. Käsittelyssä on nyt lakialoitteeni miesten eturauhassyöpäseulontojen järjestämiseksi. Tällä lakialoitteella on laaja kannatus tässä salissa. Sen on allekirjoittanut 141 kansanedustajaa, ja haluankin lausua lämpimän kiitoksen jokaiselle allekirjoittaneelle. Tämä on todella meidän kaikkien yhteinen asia. Kiitos myös niille lääkäreille, potilasjärjestöjen edustajille ja potilaille, jotka ovat olleet tukemassa asian eteenpäinvientiä.

Tällä lakialoitteella siis ehdotetaan, että eturauhassyöpäseulontojen järjestäminen [Hälinää — Puhemies koputtaa] lisätään viralliseen kansalliseen seulontaohjelmaan. Terveydenhuoltolakiin esitetään lisättäväksi uusi pykälä kuntien järjestämistä miesten eturauhassyöpäseulonnoista. Seulontojen käytännön järjestämisestä, kohderyhmästä ja seulontaajoista tulee säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa seulonnoista.

Eturauhassyöpä on miesten yleisin syöpä. Siihen sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä ja kuolee joka vuosi yli 900 miestä. Eturauhassyövän esiintyvyys on kasvanut voimakkaasti vuosikymmenien kuluessa. Vuoden 2018 lopussa Suomessa oli yli 55 000 eturauhassyöpää sairastavaa potilasta. Määrä on kolminkertaistunut vuoden 2000 alusta lähtien, ja tällä hetkellä yli 30 prosenttia syöpää sairastavista miehistä on eturauhassyöpäpotilaita. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen arvion mukaan vuonna 2025 eturauhassyöpään sairastuu Suomessa jo 7 000 miestä vuodessa.

Euroopassa sairastuu vuosittain yli 400 000 miestä ja kuolleisuus on noussut nopeassa tahdissa yli 100 000 mieheen vuodessa. Siksi Europa Uomo, eturauhassyöpäjärjestöjen katto-organisaatio, ja Euroopan urologiyhdistys ovat suositelleet kiireellisesti eturauhassyövän seulonnan aloittamista kaikissa Euroopan maissa.

Syövän varhainen havaitseminen on äärimmäisen tärkeää. Syöpä on saatava kiinni, ennen kuin se on ehtinyt levitä. Eturauhassyövälle on tyypillistä, että niin kauan kuin se kasvaa eturauhasta ympäröivän kapselin sisällä, se ei useinkaan aiheuta oireita. Siksi tauti pääsee usein leviämään, ennen kuin se aiheuttaa miehelle merkittäviä oireita.

Seulonnat voidaan toteuttaa verikokeen tai kuvantamistekniikan avulla. Eturauhassyöpään meillä on tällä hetkellä käytössä helposti otettava PSA-verikoe. PSA-arvo nousee useimmissa, yli 80 prosentissa eturauhassyöpätapauksista. Kehittyneellä magneettikuvaustekniikalla eturauhassyöpä voidaan havaita, kuvantaa hyvin varhaisessa vaiheessa, ja koepalat muutosalueelta voidaan nykyisin myös ottaa tarkasti, kohdennetusti ja päästä tarkkaan syöpädiagnoosiin ja syövän tyypitykseen.

PSA-arvoa nostaa jonkin verran myös iän mukanaan tuoma eturauhasen hyvänlaatuinen suureneminen ja esimerkiksi eturauhastulehdus. Eturauhassyöpäseulontoja onkin joidenkin taholta myös vastustettu sillä perusteella, että ne aiheuttaisivat miehille turhaa huolta ja ahdistusta ja aiheuttaisivat ylidiagnostiikkaa ja ylihoitoja. Vuosia ja vuosikymmeniä sitten näin on varmaan ollutkin. Nykyisin tilanne on kuitenkin toinen. Erittäin kehittyneet magneettikuvaustekniikat ja kohdennettu näytteenotto ja myös parempi ymmärrys PSA-arvosta on poistanut edellä mainitut vastustuksen perustelut.

Diagnoosin varmistuttua ja syöpätyypin tarkennuttua ammattitaitoiset lääkärit käyvät tilanteen ja tarvittavat hoito- ja seurantavaihtoehdot läpi ja päättävät niistä yhdessä potilaan kanssa. Hoito ja seuranta tulevat siis tarkennetusti tarpeen mukaan. Hoidot ovat myös kehittyneet. Sädehoito on tarkkaa, ja leikkaushoitoa vaativillekin on tarkkaa robottiavusteis-

ta kirurgiaa tarjolla. Tilanne, osaaminen ja mahdollisuudet ovat aivan toiset kuin 90-luvulla.

On myös huomattava, että eturauhassyövän varhaisen havaitsemisen ja varhaisten hoitojen myötä vältytään syövän myöhäisen vaiheen hoitojen kalliilta kustannuksilta, ja miehen elämänlaatua voidaan myös paremmin vaalia. Alan asiantuntijoiden mukaan miehet, jotka kuuluvat riskiryhmään, toisin sanoen miehet, joiden lähisuvussa on nuorella iällä sairastettua eturauhassyöpää tai usealla miehellä lähisuvussa isän tai äidin puolelta on eturauhassyöpää, tulisi seuloa jo 40-vuotiaana. Muut miehet tulisi seuloa ikävuodesta 50 lähtien.

Suomessa naisilla on säännöllisesti tehtävä kohdunkaulan syövän seulonta ollut jo yli 50 vuotta ja kattava rintasyövän seulonta, mammografia, yli 30 vuotta. Rintasyöpään sairastuu vuosittain lähes saman verran naisia kuin miehiä sairastuu eturauhassyöpään.

Arvoisa puhemies! Hallitus on hallitusohjelmassaan voimakkaasti painottanut tasa-arvon toteutumista kaikilla sektoreilla. Eturauhassyöpäseulonta on tärkeää miesten terveyden, syövän varhaisen havaitsemisen, hoitojen ja elämänlaadun vuoksi. Emme voi menettää joka vuosi yli 900:aa miestä tälle sairaudelle. Sen lisäksi myös miesten tasa-arvon kannalta on tärkeää saada miehille mahdollisimman nopeasti kattava, oma eturauhasyövän seulonta.

Arvoisa puhemies! Toivon aloitteelle pikaista käsittelyä. Toivon, että saamme pikaisesti eturauhassyöpäseulonnat Suomessa käyntiin miesten ja perheiden parhaaksi. — Kiitos.

17.10 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Sari Tanukselle hyvästä aloitteesta ja kaikille aloitteen allekirjoittaneille — meitä oli tässä pitkä lista nimiä. Kiitos myös eduskunnalle tästä hienosta ajoituksesta, että tätä aloitetta käsitellään tänään miestenpäivänä. Niin kuin edustaja Tanus tässä sanoi, tämä on myös tasa-arvokysymys, ja itse näen, että tämä päivä erityisen hyvin sopii tämän lakialoitteen käsittelylle.

On hyvä huomata, että miesten keski-ikä on muistaakseni 5—7 vuotta alempi kuin naisilla. Se on yksi syy, minkä takia tätäkin asiaa kannattaa viedä eteenpäin.

Toinen näkökulma on se, että miehillä on perinteisesti pienempi kiinnostus, halu tai uskallus mennä lääkärin vastaanotolle, vaikka selvä tarve olisi olemassa, ja kun tämmöinen seulontamahdollisuus olisi tarjolla, niin kynnys varmasti tämänkin asian hoitamiseen olisi pienempi.

Edustaja Tanus sanoi, että tätä on joissain piireissä jonkin verran vastustettu sillä perusteella, että tämmöinen seulonta aiheuttaisi turhaa huolta ja ahdistusta, mutta itse ajattelen, että asia on juuri päinvastoin. Toisaalta voisi tietysti kysyä, että kun näitä kohdunkaulan syöpä- ja rintasyöpäseulontoja tehdään, niin eivätkö ne sitten aiheuta ahdistusta. Minä luulen kyllä vahvasti, että suurin ahdistus tulee siitä, että kunnon tarkastuksia ja hoitomahdollisuuksia ei ole tarjolla.

Kiitos hyvästä aloitteesta.

17.12 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Hyvää miestenpäivää kaikille! Kannatan edustaja Tanuksen tärkeää lakialoitetta, jossa ehdotetaan terveydenhuoltolain muuttamista siten, että miesten eturauhassyöpäseulontojen järjestäminen lisätään kansalliseen seulontaohjelmaan. Haluan nostaa tässä yhteydessä esille myös edustaja Jokisen aikoinaan tekemän vastaavan sisältöisen toimenpidealoitteen.

Suomen yleisin syöpä, miesten eturauhassyöpä, tappaa vuodessa todella 900 suomalaista miestä. Eturauhassyöpään sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä, ja se koskettaa tänään yli

50 000:ta suomalaista miestä ja näiden läheistä. THL arvioi tosiaan syövän esiintyvyyden edelleen kasvavan. Tähän pääosin ikääntyneiden syöpään sairastuu vuosittain myös alle 50-vuotiaita miehiä.

Eturauhassyövälle on tosiaan tyypillistä, että se voi olla vuosia oireeton, jolloin se pääsee varkain leviämään. Eturauhassyövän ennuste on hyvä, jos syöpä havaitaan varhaisessa vaiheessa, ennen kuin se on päässyt aggressiiviseksi ja leviämään. Varhainen ja oireeton eturauhassyöpä voidaan havaita mittauttamalla verestä PSA-arvo, ja sitä tulisikin mitata säännöllisesti 45 vuoden iästä alkaen. PSA-seulonnan ja kehittyneen muun diagnostiikan avulla eturauhassyöpä voidaan havaita ja hoitaa ennen kuin on liian myöhäistä. Toisin kuin naisten rintasyöpää ja kohdunkaulan syöpää, eturauhassyöpää ei kuitenkaan väestötasolla seulota, kuten edustaja Tanus toi esille. Näin on siitä huolimatta, että seulontojen avulla voitaisiin pelastaa jopa kolmannes miehistä, jotka eturauhassyöpään kuolevat, kuten lakialoitteessa tuodaan esille. Eikö miesten syövän seulonnan puuttuminen ole vakava tasa-arvo-ongelma?

Arvoisa puhemies! Eturauhassyövän varhaisempi diagnosointi voi säästää myös sairaanhoidon kustannuksia, kun syöpä ei pääse kehittymään pitkälle. Miesten elämänlaadun kannalta varhainen eturauhassyövän hoito on tärkeää, koska siten voidaan välttää merkittävät haittavaikutukset. Tosiaan PSA-seulontoja on vastustettu muun muassa siksi, että kaikki eturauhassyöpätapaukset eivät kehity miehen eliniän aikana vaarallisiksi ja kiltin syövän diagnosointi voisi lisätä huolta. Kuitenkaan syöpätapauksista ei tiedetä, mitkä niistä kehittyvät aggressiivisiksi ja leviävät ja mitkä pysyvät kurissa miehen eliniän. Ylidiagnosoinnin ja -hoidon riskiä ovat pienentäneet kehittyneet jatkotutkimusmenetelmät. Näin ollen järkisyyt, miesten terveyden ja hengen suojelu sekä tasa-arvopyrkimykset puoltavat miesten väestötason PSA-seulontojen aloittamista.

Arvoisa puhemies! Tänään on hyvä muistuttaa myös siitä, että PSA-testiin voi mennä ja pitää mennä ilman väestötason seulontaakin. Oman terveyden tutkituttaminen ei ole ikääntyville suomalaisille miehille aina helppoa, voi olla korkea kynnys mennä testiin. Se kynnys kannattaa ylittää, koska se voi pelastaa elämänlaadun ja hengen.

17.16 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvä edustajakollega Sari Tanus ja hyvät edustajakollegat! Hyvää miestenpäivää kaikille miehille, Sinistä päivää, miesten marraskuuta! Eturauhassyöpä on miesten ja samalla myös koko maamme yleisin syöpä. Eturauhassyöpään sairastuu vuosittain, niin kuin olemme täällä tänään kuulleet, yli 5 000 miestä, ja heistä tällä hetkellä jopa yli 900 kuolee.

Liian usein eturauhassyöpä löytyy siis liian myöhään, näin siis vasta laajalle levinneenä. Meidän miesten kynnys hakeutua hoitoon onkin usein liian korkea. Kipua ei valiteta, ollaan, että kyllähän miehen pitää kestää ja kyllähän minä pärjään. Usein oireita ei myös tunnisteta tai oteta niitä siis riittävän vakavasti. Verikokeesta tehtävä niin sanottu PSA-testi onkin tehokas keino puuttua tähän ongelmaan. Sitä ehdotetaan tässä lakialoitteessa miesten niin sanotuksi seulonnaksi. Seulonnalla eturauhassyöpä voitaisiin havaita jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Naisillehan Suomessa kohdunkaulan syövän seulonta on tehty jo yli puoli vuosisataa, yli 50 vuotta, ja kattavaa rintasyövän seulontaa eli mammografiaa yli 30 vuotta. On arvioitu, että jopa kolmannes nyt eturauhassyöpään kuolevista olisi voitu pelastaa seulonnan avulla. Puhutaan siis vuositasolla jopa noin 300 veljestä, jotka tähän kuolevat. Miesten tasa-arvonkin kannalta olisi siis enemmän kuin tärkeää saada nopeasti aikaan kattava eturauhassyövän seulonta.

Tänään, Sinisenä päivänä, täällä eduskunnassa käsitellään lakialoitetta, jonka on tehnyt edustajakollegamme Sari Tanus, ja sen on allekirjoittanut iso määrä tämän salin kansanedustajia. Hetken kuluttua eduskunnan rappusilla järjestetään tilaisuus ystävämme Jukka Salmen johdolla, tilaisuus, missä 900 hautakynttilää on muistuttamassa eturauhassyöpään kuolleista miehistä. Sinistä päivää vietettiin ensimmäisen kerran Suomessa vasta viime vuonna, 19. marraskuuta 2019, kansainvälisenä miestenpäivänä.

Kampanjan ydintavoite on siis eturauhassyövän seulontojen aloittaminen 45 vuotta täyttäneiltä miehiltä samaan tapaan kuin rintasyöpäseulontaa tehdään naisille. Eturauhassyövän tärkein riskitekijähän on nimenomaan ikä, ei siis vielä välttämättä varsin korkeakaan ikä vaan jo 45 vuoden ikä. Sairastuneiden keski-ikä on kuitenkin noin 70 vuotta. Muita syöpäriskiä lisääviä tekijöitä ovat muun muassa ylipaino, runsas eläinrasvojen käyttö, tupakointi mutta myös perinnöllisyys.

Perinnöllisyyden osuus on kuitenkin vain noin 5—7 prosentin luokkaa. Perinnöllisten riskitekijöiden osuutta voidaan epäillä, mikäli suvussa on useammalla mieshenkilöllä todettu eturauhassyöpä ja mikäli tauti löydetään huomattavan nuorena, esimerkiksi jo alle 55 vuoden iässä. Tätä perinnöllisyysuhkaakin kannattaa meistä miehistä jokaisen pitää mielessä ja selvittääkin omaa taustaa.

Pari vuotta sitten Suomessa alkoi laaja tutkimus, vasta pari vuotta sitten, eturauhassyövän seulonnoista. Olemme siis kovasti takamatkalla rintasyöpään verrattuna, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Tänään, hyvät kansanedustajakollegat, käsittelemme kristillisdemokraattien kansanedustajan Sari Tanuksen lakialoitetta. Haluan antaa tälle lakialoitteelle myös tässä keskustelussa täyden tukeni. Pidetään siis toisistamme huolta, pidetään läheisistämme huolta, mutta ollaan myös itsekkäitä ja pidetään itsestämmekin huolta. Hyvää miesvoimaa!

17.21 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Hyvää kansainvälistä miestenpäivää tänään torstaina kaikille miehille: nuorille miehille, keski-ikäisille miehille, vähän vanhemmille miehille. [Timo Heinonen ja Kari Tolvanen: Kiitos!] — Olkaa hyvä, niin täällä kuin siellä kotona, te, jotka seuraatte Areenaa.

Puhukaa, miehet, menkää lääkäriin, kertokaa, mikä teitä vaivaa. Mitä me voimme tehdä, me äidit, me naiset? Kannustetaan teitä, kannustetaan niitä pieniä poikia, joita meillä on kotona, kerrotaan, että sanokaa, jos johonkin sattuu, ja että ei ole mitään hävettävää, menkää lääkäriin silloin, kun jokin vaivaa. Tähänhän sitä on tottunut, pitkä ura hoitajana takana, joten olen kohdannut paljon ikäihmisiä, jotka ovat kertoneet, että minähän en lääkärille lähde, ja jokainenhan meistä jonkun kanssa ehkä siellä kotona taistelee, että saisi sen siitä viereltään lääkäriin.

Mutta kiitos, edustaja Sari Tanus, tästä hyvästä lakialoitteesta, jossa esitetään, että eturauhassyöpäseulontoja ryhdyttäisiin järjestämään. Kannatan tätä suuresti. Miesten eturauhassyöpä on Suomen yleisin syöpä. Suomessa eturauhassyöpään sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä, ja sairauteen kuolee joka vuosi yli 900 miestä. Me puhumme isoista määristä ihmisiä, jotka tämän sairauden kohtaavat.

En malta olla mainitsematta tässä puheessani myös muita syöpäsairauksia. Me olemme viettäneet tällä hetkellä marraskuussa keuhkosyöpäkuukautta, eli katse myös keuhkosyöpään päin. Me olemme myös puhuneet paljon suolistosyövästä, joka on myös erittäin salakavala ja vaarallinen sairaus, ei anna itsestään mitään merkkejä. Katse myös sinne suolistosyöpiin. Olen tehnyt asiasta lakialoitteen, ja valitettavasti se aloitteeni ei saanut kovin-

kaan montaa allekirjoitusta johtuen ehkä juuri siitä, että olemme olleet hieman koronaeristyksissä ja allekirjoituksia pitäisi pyytää sähköisesti, joten olen päättänyt, että uusin tuon lakialoitteeni, jotta mahdollisimman moni saisi siihen allekirjoituksensa. Se liittyy myös seulontoihin, koska seulonta jos joku on kaikkein edullisinta ja parhainta ennaltaehkäisyä. Hyvässä vaiheessa löydetyt syöpäkasvaimet voidaan hoitaa paremmin kuin myöhäisessä vaiheessa löydetyt.

Arvoisa herra puhemies! Olin tänään Musiikkitalolla Suomen syöpäpotilaat ry:n tilaisuudessa kuuntelemassa keuhkosyöpäasioita, ja oli hyvä muistutus, että jopa 15 prosenttia niistä, jotka sairastuvat tuohon sairauteen, ei koskaan tupakoi, eli keuhkosyöpä on asia, josta pitää myös puhua ja miettiä, tulisiko sitäkin kenties seuloa. Hyvä, hoksaava lääkäri — lääkärille pääsy ylipäänsä — siellä terveysasemalla saattaa kysäistä siltä potilaalta, että hei, milloinka on viimeksi otettu se keuhkokuva. Ja se yksi keuhkokuva, se thorax-röntgen, jossa me kaikki olemme joskus käyneet, voi paljastaa sen, että esimerkiksi keuhkosyöpä on aluillaan. Se pieni huomaaminen, keuhkothorax silloin tällöin, voi olla se avain siihen, että keuhkosyöpä löydetään mahdollisimman hyvissä ajoin. Ja pidetään huoli siitä, kun teemme täällä muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, että oikeasti tavoite siitä, että terveysasemilla olisi lääkäreitä ja ihminen saisi sen ajan ja pääsisi siihen röntgeniin, toteutuisi, että nämä asiat toteutuisivat. Pidetään myös hyvä huoli siitä, että meidän miehemme saavat ansaitsemaansa hoitoa ja pääsevät seulontoihin ja sitä kautta yhä useampi eturauhasyöpätapaus löydetään. Se on kuin laittaisimme rahaa pankkiin. Haluamme, että meidän miehemme pysyvät terveinä, he ovat sen ansainneet.

Ja kiitos vielä, Sari Tanus, tästä hyvästä lakialoitteesta.

17.25 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin hyvää miestenpäivää myös minun puolestani ja kiitos edustaja Tanukselle tästä erittäin tärkeästä aloitteesta — olen tämän itsekin allekirjoittanut lukuisten muiden edustajien tavoin.

Haluaisin itse nostaa tässä yhteydessä esiin asian, jonka myös edustaja Tanus jo puheenvuorossaan mainitsi, ja tämä asia on huoli toiseen seulontaan liittyen, nimittäin naisten kohdunkaulan syövän seulontaan. Tänään juuri syöpäjärjestöiltä tuli ulos tiedote, jossa kerrottiin useiden naisten epäröineen keväällä osallistua kyseiseen seulontaan koronaepidemian vuoksi. Nyt onkin tärkeää tarjota kaikille keväällä seulontaan osallistumattomille uusi mahdollisuus osallistua tähän tärkeään seulontanäytteenottoon.

Lakisääteinen seulontahan ulottuu tällä hetkellä 30—60-vuotiaisiin naisiin, mutta sen tulisi ulottua myös tätä nuorempiin ja tätä vanhempiin. Osa kaupungeista, kuten esimerkiksi Helsinki, on ottanut mukaan jo 25- ja 65-vuotiaiden ikäluokat, ja syöpäjärjestöjen tutkimuksen mukaan 65-vuotiaiden kutsuminen kohdunkaulan syövän seulontaan Helsingissä on pienentänyt merkittävästi kohdunkaulan syövästä johtuvaa kuolleisuutta, joten toivon suuresti, että tämä asia myös etenee samoin kuin edustaja Tanuksen aloite. — Kiitos.

17.26 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa herra puhemies! Minunkin puolestani kaikille miehille hyvää kansainvälistä miestenpäivää. Tämä edustaja Sari Tanuksen erinomainen lakialoite saa minultakin lämpimän vastaanoton, ja toivon, että se etenee. Me tarvitsemme syöpäseulontoja entistä enemmän. Kuten edustaja Juvonenkin toi omassa hyvässä puheenvuorossaan esille, myös suolistosyövät jäävät usein toteamatta varhaisessa vaiheessa, vaikka juurikin ne pitäisi saada mahdollisimman nopeasti diagnosoitua, jotta se ennuste sitten oli-

si parempi, jotenka näillä seulonnoilla todellakin voidaan säästää ihmishenkiä, kun niitä tehdään tarpeeksi ajoissa, sillä monetkaan syövät eivät tosiaan siinä alkuvaiheessa oireile.

Yksi esimerkki tuttavastani on sellainen, että hän oli noin 30-vuotias, kun hän meni kyhmyn takia lääkäriin, ja häntä ei otettu vakavasti. Hänen piti mennä toiselle lääkärille, joka sitten otti tosissaan ja otti rinnasta koepalan ja totesi, että aggressiivinen pahanlaatuinen syöpäkasvain. Onneksi hän haki sen toisen lääkärin diagnoosin eikä uskonut sitä, että kun on nuori, niin ei voi sairastua rintasyöpään, vaan että kaiken ikäisenä se syöpä voi meidät kohdata ja kaiken ikäisten pitää ottaa tosissaan ja vakavasti, kun niitä oireita tuleepi.

Sen takia itsekin allekirjoitin tämän aloitteen, että on tärkeätä, että myös miehille järjestetään seulontoja ja että kaikille tulee se kutsu seulontoihin, jotta kukaan ei jäisi niiden ulkopuolelle. Itsekin tahdon rohkaista ihmisiä hakemaan apua ajoissa ja ottamaan yhteyttä lääkäriin heti, kun tulee oireita tai joku asia vaivaa, eli ei tarvitse hävetä mitään.

Hyvät edustajat! Tämä aloite on todellakin yli sadan, oliko 140:n, edustajan allekirjoittama, jotenka toivottavasti tämäkin loistava aloite sitten menee lainsäädäntöön asti ja pääsemme jo ensi vuonna näitä seulontoja tekemään.

17.29 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Myös minä kiitän edustajakollega Tanusta tästä hyvästä lakialoitteesta, ja mikä parempaa, kiitoksia myös tuonne puhemiehistölle siitä hienosta eleestä, että tämä asia käsitellään juuri tänään kansainvälisenä miestenpäivänä.

Edustaja Myllykoski haluaa olla säätämässä lakia, joka mahdollistaa poikien ikääntyessään olevan mukana kansallisessa seulonnassa. Miesten hoitoon hakeutuminen on kynnykseltään korkeampi kuin naisten. Me olemme vähän jukuripäisiä ja koetamme kipujemme kanssa pärjätä arjessa, ja senpä takia tällainen seulonta olisi niin automaattista ja varmasti yhteiskunnan kustannusten kannalta erityisen tärkeä. Ei ole ilmaista hoitaa viittä tuhatta syöpäsairasta. On varmasti helpompi ikäluokittain seuloa pienemmillä kustannuksilla, ja se tästä seuraa.

On siis tärkeää, että pelastetaan tyttöjen ja poikien isät ja perheet ja lähisukulaiset siltä murheelta, että omainen menehtyy eturauhassyöpään. Meidän on syytä nyt toteuttaa tämä lakihanke, sillä se on kaikkien meidän etu. PSA-verikokeella voimme sitä syöpää todentaa, ja voin omalta kohdaltani sanoa, että kyllä jokaisen verikokeen yhteydessä, kun vuosittain käyn, pyydän erikseen, että myös tämä otetaan, sillä en pelkää sitä tietoa niin paljoa kuin sitä mahdollisuutta, että olisin sairastunut tai sairastuisin — olisin hoidossa aiemmin ja mahdollisuuteni olisi selvitä.

Tähän loppuun haluan vielä erikseen kiittää edustaja Tanusta tästä lakialoitteesta ja oikeastaan meitä kaikkia, jotka sen allekirjoitimme. Viedään siis tämä laki niin sanotusti maaliin ja toivotaan perheille ja isille, pojille parempaa huomista.

17.32 **Kari Tolvanen kok:** Arvoisa herra puhemies! Minäkin yhdyn kiitoksiin edustaja Sari Tanukselle tästä loistavasta lakialoitteesta, joka toivottavasti johtaa — mahdollisimman nopeasti — lainsäädännön kehittymiseen ja meidän miesten aseman parantumiseen.

Tosiaan tämä eturauhassyöpähän on Suomen yleisin syöpä, ja me emme puhu mistään ihan pikkuasioista. Yli 5 000 miestä vuodessa sairastuu ja yli 900 kuolee tähän. Toki se on sille potilaalle ihan kamala asia, mutta mietitään seurannaisvaikutuksia. No, okei, me miehet olemme yksinäisiä aika paljon, että eihän meillä ole kavereita, mutta kun joillain muutama saattaa olla ja on perhettä ja muuta, niin se kuitenkin säteilee aika moneen sataan, tu-

hanteen ihmiseen, kun joku sairastuu. Eli ei voi ajatella pelkästään näitä potilaita vaan myös potilaiden läheisiä, eli tämä on tosi iso asia ja koskee isoa ihmisryhmää.

Se vain on tosiasia, että näillä minun ikäluokkani miehillä — käytetään nyt nimitystä ”setämies” — ja ehkä jossain ammattikunnissakin on tämmöinen ajatusmaailma, että tosimiehen ensimmäinen lääkäri on patologi. Se on tietysti vähän synkkää ajattelua, mutta siinä voi olla pikkasen totuuttakin. Minä olen täällä ja muuallakin tavannut nuoria miehiä, ja onneksi he ovat paljon fiksumpia, parempia ja kunnollisempia kuin me olemme. Tietenkään en nyt halua yleistää muihin edustajiin, mutta kuitenkin tämä meidän ikäluokkamme on tietysti vähän sitä, mitä on. Sen takia ehkä sinne lääkäriin olisi sitten helpompi mennä näihin testeihin, seulontoihin, kun ne koskisivat meitä kaikkia, ei tarvitsisi tilata aikaa mistään. Se voi olla monelle meistä iso kynnys. Elikkä kaikki vain sitten testeihin, ja silloin tosimieskin sinne menee, kun kutsu käy.

Tässä on nyt tätä PSA-verikoetta vähän kyseenalaistettu, kun se on epävarma. No, täytyy sanoa, että tässä mieluummin kuitenkin eläisin tämän tiedon kanssa kuin tietämättömyyden kanssa, elikkä olisi vaikka se tieto, että on joku kasvain. Se, onko pahan- vai hyvänlaatuinen, vaatisi sitten jatkotutkimuksia, mutta olisi tämä asia mukava tietää ja käydä niissä tutkimuksissa.

Tässä toivon nyt tietysti tasa-arvoa. Naisilla on erilaisia syöpäseulontoja ollut jo pitkään — pitää ollakin, ja niitä pitää laajentaa — mutta kun me miehet olemme jääneet tässä jälkeen, niin toivoisin, että päästäisiin tasa-arvoon, etenkin kun se koskee meitä setämiehiä, jotka nyt emme niin mediaseksikkäitä keskusteluissa ole, jotta mekin pääsisimme edes tässä asiassa tasa-arvoiselle linjalle. — Kiitos.

17.35 **Raimo Piirainen sd:** Arvoisa puhemies! Minäkin toivotan kaikille miehille hyvää kansainvälistä miestenpäivää, ja kiitokset edustaja Tanukselle tästä aloitteesta. Tämä erittäin suuri edustajien nimikirjoitusten määräkin tässä osoittaa, että tämä on koettu hyvin tärkeäksi.

Mutta minä nostaisin esille vielä tämän suomalaisen työterveyshuollon, sen merkityksen ennen kaikkea esimerkiksi meidän osaltamme tai sitten työyhteisöjen osalta. Siellähän terveystarkastuksien yhteydessä tietyn ikäisille miehille tehdään jo näitä PSA-testejä, ja muistelen, että meikäläiseltäkin on verestä otettu tämä PSA-testi siitä eteenpäin, kun täytin 50. Ja tämä tietysti suojaa niitä, joilla tämä mahdollisuus on, mutta kun kaikilla ei ole, niin tämä seulontamahdollisuus olisi sitten tiettyjen vuosien välein suomalaisille miehille erinomainen.

Toivon tietenkin tälle lakialoitteelle menestystä. Kansanedustajien lakialoitteet eivät ole kovin hyvin läpäisseet tätä seulaa, mutta toivon todella, että hallituskin ottaa nyt tästä onkeensa ja lähtee viemään tätä asiaa eteenpäin. Kiitoksia tästä, ja menestystä lakiesitykselle.

17.37 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän edustajakollega Sari Tanusta tästä lakialoitteesta ja siitä työstä ja vaivannäöstä, mikä oli tämä mittavan nimilistan kerääminen. Itsekin tämän allekirjoitin, luonnollisesti.

Sen verran lähellä vielä on työskentely terveydenhuollossa, että suhtaudun hyvin käytännöllisesti, voisiko sanoa, operatiivisesti tähän asiaan ja ryhdyin tässä laskemaan ja miettimään ihan käytännön tasolla. Meillä on yli 50-vuotiaita miehiä noin miljoona Suomessa. Jos testi tehtäisiin täysin kattavasti esimerkiksi joka kolmas vuosi, niin se tarkoittaisi 300 000:ta testiä vuodessa. Tarkistin juuri, että yksityissektorilla pelkän testin hinta on

noin 50 euroa, kunnallisella puolella varmaan edullisempikin. Testi tietenkin on vain osa näistä kuluista. Mutta jos nyt ihan tämän 50 euroa kerron sitten sillä 300 000:lla, niin siitä saamme 15 miljoonaa euroa. Se on minusta varsin vähäinen kustannus kaiken kaikkiaan. Tietysti osa näistä miehistä tässä äskeisessä laskemassa on jo nyt aikaisemminkin käynyt tässä testissä, mutta tällaisista luvuista voidaan ihan mielekkäästi kuitenkin puhua.

Tähän liittyy tietenkin myös sitten se, että meidän tulee kaikin mahdollisin tavoin järjestää niin, että meillä ylipäätänsä hoitoon pääsy on parempaa kuin se on tällä hetkellä. Vaikka tämä testi, ihan niin kuin täällä kerrottiin, voidaan tehdä ihan ilman lähetettäkin tällä hetkellä, niin kuitenkin se vaatii sitten käytännössä lääkärin vastaanotolle pääsyä ja keskustelua näistä asioista ja jatkoasioista sopimista.

Mutta sen verta haluan vielä ihan tähän loppuun sanoa, että kun siis kannatan tätä voimakkaasti, niin otin tässä juuri äsken esille vuonna 2018 eli aika tuoreeltaan julkaistun tieteellisen tutkimuksen, joka ei ollenkaan ollut sitä aikakautta, johon tässä jo viitattiin, jolloin oli paljon epäilyksiä tästä PSA-testistä. Kaksi vuotta sitten julkaistiin tieteellinen tutkimus, jossa Suomessa oli seurattu 80 000:ta miestä, jotka oli jaettu kahteen ryhmään, joista toiselle tehtiin PSA-seulonta joka neljäs vuosi ja joista toiselle ei tehty. Ja sitten oli 20 vuoden seurannassa todettu, että terveydenhuoltokustannukset olivat noin 10 prosenttia suuremmat niillä, joille testiä ei oltu tehty — siis nimenomaan eturauhassyöpään liittyvät kustannukset — mikä viittaa siihen, että kun heillä mahdollisesti on sitten syöpä ilmaantunut, niin hoito on tullut niin myöhään, että kustannukset ovat suuremmat. Mutta sitten kun katsottiin siitä toisesta suunnasta eli sitä 900:n joukkoa, joka oli menehtynyt tähän syöpään, niin silloin kustannukset olivat taas suuremmat niillä, jotka olivat olleet näissä seulonnoissa mukana. Tämä käsitteli vain kustannuksia. Se ei tässä ole tietenkään tärkein asia, koska kustannukset eivät ole mitkään [Puhemies koputtaa] järin suuret. — Kiitoksia.

17.40 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi kiitokset puhemiesneuvostolle siitä, että poikkeuksellisesti kansanedustajan tekemä lakialoite käsitellään ennen hallituksen esityksiä. Tämän lakialoitteen allekirjoitti 141 kansanedustajaa, eli periaatteessa, käytäntöjen mukaan, me tietysti käsittelemme sitä yhtä kiireellisellä tavalla kuin hallituksen esityksiä. Tämä tietenkin liittyy osittain tähän miestenpäivään. Kiitokset siitä, että te olette huomioineet sen, ja kiitokset edustaja Tanukselle siitä, että olette tehnyt tämän lakialoitteen.

Hetken kuluttua, arvoisa puhemies, tuolla eduskunnan ulkopuolella on tilaisuus miestenpäivään liittyen, Siniseen päivään liittyen. Eturauhassyöpäteemaa tullaan käsittelemään siellä samassa hengessä kuin tässä salissa.

Ihan ensimmäiseksi näistä faktoista. Faktat on melko selkeästi tänään jo kuvattu, moneen kertaan. Eturauhassyöpä on yleisin miesten syöpä Suomessa. Meillä on yli 50 000 miestä, jotka kärsivät tällä hetkellä eturauhassyövästä tavalla tai toisella. Vuosittain viitisentuhatta tapausta löydetään. Luku 900 on tullut teille tutuksi, se on kuolleiden määrä vuosittain. Nämä ovat ne faktat. PSA-seulontaa tehdään, ja sen kautta löydetään näitä tapauksia — jos ne löydetään vielä etukäteen, niin sen parempi, koska silloinhan meillä hoidettavuusmahdollisuudet ovat huomattavasti suuremmat.

Arvoisa puhemies! Yksittäinen esimerkki ei yleensä ole todiste laajemmasta ilmiöstä yhteiskunnassa, mutta yksittäinen esimerkki on todiste kylläkin yksilölle, ja minä haluan kertoa teille yksittäisen esimerkin: Eduskuntavaalit vuonna 2003. Valituille kansanedustajille tehdään terveystarkastus vaalien jälkeen, ja kaikille mieskansanedustajille tehdään

PSA-testi. Kimmo Kiljunen valittiin eduskuntaan vuonna 2003, hänelle tehtiin testi, ja tuli lääkäriltä soitto: ”Teillä PSA-luku on kriittinen. Teillä on eturauhassyöpä.” Luku oli 7 tuossa kohdassa, avaan sen verran. Pääsin välittömästi hoitotoimenpiteiden piiriin, ja kiitos suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän, kiitos tämän mittavan tavan, millä me otamme kiinni nämä ilmiöt, edustaja Kiljunen on tässä kaikilla sielun ja ruumiin voimillansa ainakin siltä osalta, että eturauhassyöpä on ehdottomasti voitettu. PSA-arvot ovat näkymättömissä, ne ovat alle nollan, ja ne eivät edes tulleet leikkauksen seurauksena vaan brakyhoidon seurauksena, joka on jättänyt kaiken toimintakyvyn entiselleen.

Arvoisa puhemies! Minä toivoin välittömästi tuon toimenpiteen jälkeen, tuon kokemuksen jälkeen sitä, että kansalaisia kohdeltaisiin Suomessa tasavertaisesti — ei ainoastaan miesten ja naisten välillä, vaan muutkin miehet saisivat tasavertaisesti saman kohtelun kuin kansanedustajiksi valittavat miehet. Meille tehdään tämä PSA-testi kerran neljässä vuodessa. Tiedänpä jopa muitakin kansanedustajia, jotka ovat tämän testin kautta selkiytyneet tähän samaan tilanteeseen, en mainitse nyt nimiä. Kun tiedän sen asian, niin minusta on ehdottoman välttämätöntä nyt hyväksyä täällä tämä lakialoite laiksi.

Kuten täällä edustaja Tanus jo omassa lakialoitteessaan teki tiettäväksi meille, niin naisille on tehty nämä kohdunkaulasyövän testaukset, testit ja seulonnat jo 50 vuoden ajan ja mammografiat on tehty rintasyövän osalta naisille 30 vuoden ajan. Erinomaisen hienoa, että ne tehdään, eikä tätä kannata sitä kautta katsoa tasavertakysymyksenä, että ikään kuin oltaisiin sitä spekuloimassa. On hienoa, että naisille ne tehdään, mutta myöskin miehille on nämä asiat saatava kuntoon.

Kysymys ei ole ainoastaan kustannuksista, joihin edustaja Lindén täällä viittasi, joissa niissäkin saatetaan saada säästöjä selkeästi. Kysymys, arvoisa puhemies, on ihmisten terveydestä, ja se on ehdoton asia. Se on ehdoton asia, ja jos me voimme pelastaa yhdenkin ihmishengen sillä, että me teemme tämän seulonnan, sillä rahalla ei voi olla merkitystä — yksilötasolla ei ole mitään merkitystä, ja yhteiskunnankin tasolla me näemme, että sillä ei ole tässä kohdassa merkitystä.

Hienoa, edustaja Tanus, että olette tehnyt tämän lakialoitteen. Toivottavasti eduskunta pystyy tämän käsittelemään nopeutetulla aikataululla ja saadaan tämä tasa-arvokysymys tältä osin ratkaistua. — Kiitos.

17.45 **Ari Koponen ps:** Puhemies! Salissa on ollut asiaa koskien erittäin hyviä puheita, enkä lähde niitä toistamaan. Itse haluaisin kiittää edustaja Tanusta siitä työstä, minkä hän teki näiden yli 140 allekirjoituksen saamiseksi. Se osoittaa tahtotilaa, mikä hänellä oli tämän asian eteenpäin viemiseksi.

Toivottavasti aloite saa asianmukaisen valiokuntakäsittelyn, missä kuullaan laajasti alan asiantuntijoita, ja tämän jälkeen sitten on varmasti helppo tehdä ratkaisuita. Ja ehkä loppuun vielä se, että jos kukaan ei näitä aloitteita täällä tee, niin ei myöskään mikään muutu, eli kiitos edustaja Tanukselle tästä.

17.46 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Tosiaankin, hyvää miestenpäivää minunkin puolestani kaikille. Eturauhassyöpään tosiaan kuolee 900 ihmistä vuosittain, mikä on useamman kerran täällä todettu. Tällainen keski-ikäinen setämies kyllä haluaa kiittää edustaja Tanusta tästä hyvästä työstä ja sitkeästä työstä, olette jaksanut kerätä nimiä ja puhua asian puolesta.

Kiitän myös jopa senkin takia, niin kuin tässä itse asiassa edustaja Tolvanen hyvin toi aikaisemmin esille, että me, etenkin tämän ikäluokan ihmiset tai minunkin ikäluokkani ihmiset, olemme vähän sellaisia urpoja, että me vain painamme menemään, ja vaikka vähän saattaisi olla joskus sellainen tunne, että pitäisi tehdä jotain ja käydä lääkärissä, niin se vain jostain syystä jää. Henkilökohtaisesti itselläni ei tähän juttuun ole ollut ongelmia, mutta monessa muussa hommassa olen huomannut sen, että olisi pitänyt vähän aikaisemmin mennä, niin olisi päässyt paljon helpommalla. Kiitän todellakin meidän vähän avuttomien miesten puolesta, että saadaan tällainen lakialoite menemään läpi, niin että saataisiin tämä asia kuntoon, koska se on näin, että tämä syövän määrä, mikä vuosittain on, on niin raju, ettei puhuta mistään pikkuasiasta. — Kiitoksia.

17.47 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Minäkin tässä toivottelen hyvää miestenpäivää kaikille miehille, erityisesti nyt, kun tänä päivänä tuntuu, että miehiä mätkitään sieltä sun täältä joka päivä.

Kiitos edustaja Tanukselle tästä erinomaisesta aloitteesta, olen sen itsekin allekirjoittanut. On selvää, että miesten eturauhassyöpä on takamatkalla diagnosoinnissa esimerkiksi rintasyöpään verrattuna. Uskoisin kuitenkin, että ehkä tässä seulonnassa, kun paljon lukee tuota materiaalia, sitä hiukan edelleen kuitenkin kyseenalaistetaan, onko juuri tämä hyvä seulontamenetelmä. Vuonna 2018 on aloitettu Tampereen yliopistossa Anssi Auvisen tutkimusryhmän työ, jossa etsitään sitä tapaa, mikä olisi paras. Eli ensin on PSA, sitten on tämmöinen 4K-verikoe, jonka jälkeen sitten tarvittaessa magneettikuvaus. Ainakin siinä materiaalissa, jota itse olen lukenut, on nimenomaan tuotu sitä tietyllä tapaa ylihoitamista ja sitä huolta, joka aiheutuu mahdollisesti korkeasta PSA-arvosta, joka ei välttämättä ole syöpää vaan se on eturauhasen liikakasvua tai tulehdusta. Tällöin ilmeisesti lääketiede on ajatellut, että haitat ylittävät hyödyt, mutta voisi tässä varmaan ajatella niin, että jos tämä saataisiin vaikka kohdennettua oikein, se voisi olla yksi.

Ja sitten erityisesti nyt se, että tämän tutkimusryhmän tulokset ovat tulossa ensi vuonna, jolloin kenties tämmöinen kolmiportainen seulontamenetelmä voisi — sitähän he tutkivat, että olisiko se paras tapa, jolla saataisiin tästä asiasta kiinni, ja siinä mielessä on todella hyvä, että tämä edustaja Tanuksen lakialoite tuli tässä vaiheessa.

Niin kauan kuin meillä nyt ei ole sitä seulontaa olemassa niin, että esimerkiksi tietynikäiset miehet seulottaisiin, niin sen materiaalin perusteella, jota lääketieteellistä materiaalia luin, jos vähänkään on ongelmia, siis virtsaamisongelmia tai muuta, niin silloin pitäisi mennä lääkäriin. Ja se on juuri se ongelma miesten kanssa, että he ajattelevat, että ei tässä nyt mitään, että ei ole mikään kiire, mutta sitä voi varmasti tässä kohtaa nyt suositella suunnattoman hyvin.

Minusta oli erinomainen erään lääkäriketjun kampanja, jossa he suosittelivat tämmöistä Jäärähuoltoa. Minusta voisi yrittää jotakin tämäntyyppistä miehille nyt kyllä lanseerata, jolloin sinne Jäärähuoltoon olisi ehkä helppo mennä jopa kaverin kanssa. Ja näihin sai minun mielestäni lahjakorttejakin ostettua, että siinä on hyvä joululahjavinkki miehille. — Kiitoksia.

17.50 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Haluaisin sanoa lämpimät kiitokset kaikille edustajille hyvistä puheenvuoroista ja lämpimät kiitokset monista kiitoksista. Tämä on oikeastaan ollut aika hämmentävää kuunnella kiitoksia, koska itse ajattelen, että jokainen

teistä, jotka olette allekirjoittaneet tämän lakialoitteen, on ollut tekemässä tätä lakialoitetta. Tämä on yhteinen asia ja yhteinen ponnistus todella viedä tätä seulonta-asiaa eteenpäin.

Niin kuin tässä lakialoitteessa on sanottu, niin tässähän seulontojen käytännön järjestämisestä, kohderyhmästä ja seulonta-ajoista pyydetään säätämään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa seulonnoista. Todellakin, meillä on magneettitutkimusmenetelmät erittäin tarkkoja mutta koneita ei ole riittävästi tällä hetkellä. Meillä on tällä hetkellä se PSA-verikoe, jonka arvo liikakasvusta, ihan hyvänlaatuisesta, iän mukanaan tuomasta eturauhasen liikakasvusta, todella nousee jonkin verran, elikkä se verikoe on semmoinen hälytys, ja sitten täytyy tarkentaa se tilanne. Näitä tutkimuksia on meneillään, ja toivomme, että sieltä löytyisi vielä esimerkiksi sellainen verikoe, joka oikein täsmänä löytää ne ärhäkät, pahat syöpämuutokset.

Jos me ajattelemme kohdunkaulansyöpäseulontaa, mikä on todellakin ollut yli 50 vuotta, niin sehän alkoi papaseulonnasta eli irtosolunäytteestä. Sitä edelleenkin käytetään, mutta meillähän on ollut jo pitkään, useamman vuoden ajan, HPV-testi, tämmöinen virustesti, joka paljastaa tietyn tyypin virukset, jotka ovat useimmiten sen syöpämuutoksen taustalla, ja jos siitä testistä tulee plussaa, niin sitten papalla tarkennetaan ja edelleenkin koepaloilla tarkennetaan. Elikkä tätä kehittymistä ja prosessia tietysti mennään eteenpäin, ja jos ja kun toivon mukaan löytyy vielä tarkempi ja herkempi ja aina oikeaan osuva menetelmä myös eturauhassyövän toteamiseen, niin toki sitten asetuksissa sitä joustavasti voidaan muuttaa ja ottaa sellainen käyttöön.

Tärkeintä kuitenkin on, että me saamme miehetkin seulontojen piiriin. Se on juurikin niin, että se kynnys lähteä kontrolliin silloinkin, kun niitä vaivoja on, on monta kertaa todella liian korkealla. Vaikka itse olen naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, myös siellä urologialla eli niin sanotusti miesten osastolla olen ollut töissä ja pitkään myös perusterveydenhuollossa, elikkä miesten asioita ja perheiden asioita ja itse asiassa naisten kautta niitä miestenkin asioita paljon on tullut käsiteltyä.

Tämä aloite on ennen muuta meidän poikien eteen, meidän isien ja isoisien, meidän puolisoiden, ystävien ja monien miesten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Toivon todella, että tämä aloite etenee, ja lämmin kiitos kaikille teille, jotka olette olleet mukana ja jotka olette jatkossa. [Puhemies koputtaa] Tämä on meidän yhteinen asia.

17.53 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Täällä on aika moni edustaja jo kiitellyt edustaja Tanusta tästä hyvästä lakialoitteesta, ja minäkin yhdyn heihin. Meitähän on kaikista puolueista kaikkiaan 141, eli voi sanoa, että tämä on koko eduskunnan yhteinen asia, ja on aika harvinaista, että johonkin lakialoitteeseen saadaan näin paljon nimiä kerättyä.

Kuten täällä on jo moneen kertaan todettu, miesten eturauhassyöpä on Suomen yleisin syöpä ja siihen sairastuu vuosittain yli 5 000 miestä — ja kuolee joka vuosi 900 miestä. Olisi todella hyvä, että nämä seulonnat nyt tulisivat kaikkien saataville. Ja kuten tästä lakialoitetekstistä ilmenee, näillä seulonnoilla, jotka verikokeesta tehdään, saataisiin 30 prosenttia miehistä parannettua tai pelastettua.

Täällä muun muassa edustaja Tolvanen toi esiin sen, että joskus näistä tulee myöskin vääriä hälytyksiä mutta että hän lukeutuu niihin miehiin, jotka mieluummin ottavat sen väärän hälytyksen vastaan kuin sen, että tulee liian myöhään sitten se tieto siitä sairastumisesta, ja uskoisin, että aika moni suomalainen mies jakaa tuon näkemyksen.

Itse muistan sen, kun noin 10 vuotta sitten Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnassa puhuimme tästä asiasta ja mietimme, pitäisikö se ottaa kaupunkitasolla käyttöön, ja esiin tuli

muun muassa sellaisia asioita, että joskus, kun miehet saavat sen lukeman, korkean PSA-arvon, he ajautuvat jopa aika radikaaleihinkin ratkaisuihin ennenaikaisesti, koska ovat niin pelästyneitä siitä asiasta. Ja itse asiassa juurikin nämä väärät analyysit varmaankin ovat olleet osittain syynä siinä, minkä takia näihin seulontoihin ei ole vielä menty, mutta kuten sanottua, olen samaa mieltä kuin täällä usea muukin henkilö, joka tätä lakialoitetta on puoltanut, että ilman muuta tämä kannattaa ottaa käyttöön. Ja toivon, että hallitus ottaa tämän omaan ohjelmaansa ja haluaa viedä tätä hyvää aloitetta eteenpäin — erityisesti näin miestenpäivän kunniaksi haluan sanoa näin.

17.56 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Täällä on nyt moneen kertaan viitattu tähän miestenpäivään ja on nähty, että tämä on miesten juttu. Niinhän se tietysti on sairautena miesten juttu, mutta tietysti se on myöskin naisten juttu, koska me olemme, kuten sanottu, isiä, vaareja, puolisoita ja niin edelleen — se on meidän yhteinen juttu yhteiskunnassa.

Tämä ei varsinaisesti ole tasa-arvokysymys myöskään siitä lähtökohdasta, miksi alun pitäen on jäänyt se, että PSA-testejä ei tehdä säännönmukaisesti miehille, mutta sen sijaan nämä seulonnat tehdään naistensairauksien osalta naisille. Se johtuu siitä, että asiantuntijat ovat olleet hieman eri mieltä PSA-testien merkityssisällöstä siinä suhteessa, että tämä PSA-arvo nousee korkealle mahdollisesti johtuen siitä, että eturauhasessa on muitakin ongelmia, jotka nostavat sitä PSA-arvoa, kuin syöpä, mutta myöskin sen vuoksi, että kaikilla yli 70-vuotiailla miehillä on PSA-arvot koholla, se liittyy ihan ikääntymiseen. Ja siinä mielessä sitten erityisesti urologit monasti ovat todenneet sen, ettei kannata lähteä hoitamaan sellaista, koska se kuolinsyy aikanaan miehillä sitten tulee olemaan joka tapauksessa joku toinen kuin tämä eturauhassyöpä, vaikka se arvo olisikin koholla. Ja sen takia on katsottu, että on taloudellisesti liian raskasta yhteiskunnan lähteä hoitamaan näitä kohonneita PSA-arvoja.

Mutta, niin kuin sanottu, tässä on löydetty nyt jo tekniikat varmistaa se, että jos löytyy kohonnut arvo, niin sitä pystytään seuraamaan systemaattisesti ja nähdään nykyisellä tekniikalla myöskin se, onko se kriittinen vai ei, jolloin vähintään nyt ollaan siinä tilanteessa, että pitäisi mahdollistaa aidosti tämä PSA-testeihin meneminen sillä tavalla, että se ei ole vapaaehtoinen.

Minä otin tuon oman esimerkkini tuossa. En varmasti olisi mennyt PSA-testiin niillä tiedoilla, mitä minulla oli, ja niillä tuntemuksilla, mitä minulla oli — ei ollut mitään syytä mennä — mutta se, että se oli pakollinen tässä tilanteessa ja tehdään pakolliseksi, oli yhden esimerkin kautta nyt esimerkki siitä, millä tavalla ne asiat voidaan hoitaa. Ja sen takia soisi sen, että tämä tehdään säännönmukaisesti, on se sitten kerran kolmessa vuodessa tai kerran viidessä vuodessa, yli 45- tai yli 50-vuotiaille, ja tällä takuulla pelastetaan monta ihmishenkeä. Kuten sanottu, tässä ihmishengellä ei ole hintaa silloin, kun me puhumme terveydestä — se on ykkösasia meille kaikille.

17.58 **Sebastian Tynkkynen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tulin tänne saliin ihan vain sen takia, että halusin tulla kiittämään koko sydämeni pohjasta teitä, edustaja Tanus, tämän lakialoitteen tekemisestä. Näin miestenpäivänä on mahtavaa, että päästään juhlimaan tällaista tasa-arvotekoa ja tekoa kaikkien miesten terveyden ja hyvinvoinnin puolesta. Te olette se, joka on pistänyt tämän liikkeelle, ja olette saanut laajan rintaman siihen. Liian harvoin täällä eduskunnassa mennään asiat edellä. Pitäisi olla niin, että silloin, kun ollaan samaa

mieltä, voidaan allekirjoittaa, voidaan kehua, voidaan antaa palautetta, ja tässä on sellainen hetki, ja olette saaneet nyt sitä ihan roppakaupalla.

Olisin myöskin kirjoittanut puheen, mutta en kerennyt, ja harmittaa älyttömän paljon. Olisin myöskin puhunut tämän asian puolesta, mutta onneksi pääsen nyt ainakin kiittämään teitä tästä asiasta. Ja tosiaan 900 miestä kun kuolee vuosittain, niin tuolla pihalla sytytetään 900 kynttilää. Jokaisen kannattaa käydä tämän keskustelun jälkeen siellä.

Arvoisa herra puhemies! Jos tätä keskustelua on mahdollista jatkaa muiden asiakohtien jälkeen, niin pidän kyllä mielelläni ihan aidon puheen tämän jälkeen, mutta se on tietenkin teidän harkinnassanne, jos se keskustelu loppuu nyt tähän. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Harkinta päättyi, keskustelu on päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 205/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 102/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 33/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 33/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.00 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset on suomalaisen työväestön puolustaja. Työväestöön kuuluvat sekä palkansaajat että yrittäjät. Toista ei ole ilman toista, eikä näitä ammattikuntia pitäisi laittaa täällä poliittisessa puheessakaan vastakkain.

Tämä käsittelyssä oleva yritysten kustannustuki kakkonen tuo osaltaan helpotusta yrittäjien elämään tämän koronapandemian keskellä. Verrattuna kustannustuki ykköseen on kustannustuki kakkosen osumatarkkuus parempi. Hyvää tässä on muun muassa liikevaihdon alarajan poisto. Kustannustuki ykkösen kohdalla esitimme liikevaihdon alarajan pudottamista, mutta hallitus ei silloin suostunut siihen. Hyvä, että virheestä on nyt opittu.

Hyvää tässä ovat myös laajennukset tukikelpoisiin kuluihin ja se, että toimialayrittäjät otetaan paremmin huomioon. Hyvää on myös se, että aikaisemmat, saadut tuet eivät vaikuta tähän kustannustuki kakkoseen.

Mutta on tässä edelleen valuvikojakin. Kustannustuki ykköstä haki yli 12 000 yritystä. Vain 28 prosenttia sai tukea. 84 prosenttia tukea hakeneista yrityksistä oli pieniä, ja niistä 78 prosenttia hylättiin. Yleisin syy oli, että tukisumma jäi alle 2 000 euron.

Sama valuvika on tässä kustannustuki kakkosessakin. Siksi me ehdotimme, että tukisumman alaraja pudotetaan 1 000 euroon. Sitä ehdotti muun muassa taksiala, koska siellä on paljon yksinyrittäjiä. Siis Suomessahan on kymmeniätuhansia yksinyrittäjiä, jotka helposti jäävät tämän 2 000 euron rajan alle, kun hakevat tukea.

On siellä muitakin valuvikoja, mutta ne selviävät sieltä meidän vastalauseestamme.

Tässä salissa tämä 2 000 euron raja kuulostaa ehkä aika pieneltä, koska me olemme hyvätuloisia, me kansanedustajat, mutta pienelle yrittäjälle se alle 2 000 euron rahasummakin on suuri summa. Olisin kyllä toivonut, että täältä eduskunnasta olisi lähtenyt sellainen signaali, että välitämme heistä, mutta nyt niin ei näytä käyvän, ikävä kyllä.

18.02 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Olen ollut käsittelemässä tätä koronatuki kakkosta talousvaliokunnassa aivan kuten olin sitä ykkösversiotakin, ja täytyy sanoa, että kyllähän tässä parannuksia on tehty tähän tukimalliin. Aivan kuten edustaja Vallin tuossa totesi, siellä on muun muassa tehty liikevaihdon alarajan poisto, on tehty laajennuksia tukikelpoisiin kuluihin, on annettu mahdollisuus toiminimiyrittäjän palkkakulujen sisällyttämiseen hyväksyttäviin palkkakuluihin sekä on luovuttu yhteensovittamisesta muiden koronatukien kanssa. Mutta kyllä se valitettavasti on niin kuin edustaja Vallinkin tuossa totesi, että se 2 000 euron raja on kyllä ollut se ongelmallinen kysymys siinä koronatuki ykkösenkin kohdalla, koska suurin osa hylkypäätöksistä on johtunut siitä, että ne ovat jääneet sen alle. Itse asiassa se kyllä toisaalta paljastaa myöskin sen, että aika suuri osa meidän yrityksistämme, erityisesti pienistä yrityksistä, on sellaisia, jotka elävät hyvin pienillä tuloilla, ja heille myöskin sillä 2 000 eurolla on merkitystä, ja siinä mielessä tuo raja olisi hyvin voinut olla huomattavasti alempikin.

Toinen merkittävä ongelma, jonka näen tässä, on se, että sellaiset alat, joihin nämä julkisoikeudelliset rajoitukset — kuten matkustamisrajoitukset ja kokoontumisrajoitukset — ovat kohdistuneet tavallista herkemmin, eivät saa millään tavalla sitä kohtelua, mitä heidän toimintansa liikevaihdon alentuminen edellyttäisi. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi tapahtuma-ala, messuala ja matkatoimistoala. Näiden tilannehan on se, että liikevaihto ei suinkaan ole vähentynyt vain vähän, vaan heillä on saattanut liikevaihto vähentyä jopa 80—90 prosenttia siitä, mitä se oli vuosi sitten. Itse olisinkin toivonut — ja se oli itse asiassa vastalauseeni perustelu myöskin — että olisi kohdistettu erityinen lisähuomio, lisätuki, näille aloille, joissa se liikevaihdon aleneminen on ollut näin merkittävä, koska jokainen ymmärtää, että ne ovat aivan eri tilanteessa niihin yrityksiin nähden, joilla liikevaihdon putoaminen on ollut vain 10—30 prosenttia.

Hyvää tässä mietinnössä on kuitenkin se, että tänne otettiin yksi kappale, jossa todetaan tämä erityistilanne elikkä korostetaan, että mikäli yritys ”hakemuksessaan todistettavasti osoittaa laissa edellytetyn liikevaihdon laskun tapahtuneen myös muin keinoin kuin rekistereiden kautta viranomaisten käytössä automaattisesti olevan tiedon kautta, on nämä tiedot otettava kustannustuen edellytysten ja määrän laskennassa huomioon.” Ja tämä lause, arvoisa puhemies, on juuri se, joka kohdistuu [Puhemies koputtaa] näille aloille, jotka eivät pysty välttämättä niin hyvin kuin muut yritykset todentamaan sitä, että liikevaihto todella on tipahtanut näin radikaalisti.

18.06 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Förslaget gällande en fortsättning av kostnadsstödet är mycket viktigt för att hjälpa finländska och åländska företag att överleva den ekonomiska krisen som coronapandemin har skapat. Det finns flera betydande förbättring-

ar i det nya kostnadsstödet, vilket är glädjande. Tack till regeringen för dem och till ekonomiutskottet för ett snabbt och effektivt arbete med det här lagförslaget.

Det nya stödet lämpar sig bättre för lite mindre företag även om minimigränsen för stödet kommer att fortsätta vara 2 000 euro. Stödet kommer också att kunna sökas av företag som redan fått stödet under sommarens utdelning då man nu tar i bruk nya jämförelsemånader. Taket för det sammanlagda stödet är dock 800 000 euro per företag, vilket är EU:s statsstödsreglers gräns.

Samtidigt tar man bort kopplingen till de stöd som exempelvis Ålands landskapsregering har beviljat, vilket ur ett åländskt perspektiv är oerhört viktigt. Det är rimligt och rätt och gör att det blir en klar förbättring mot sommarens stöd som det visade sig att krävde att man tog åländska stöd i beaktande trots att detta inte alls var klart i själva lagtexten. Det var också skillnader mellan den svenska och finska lagtexten, något som justitiekanslern nu håller på att granska, vilket är oerhört viktigt eftersom det ur ett rättsperspektiv naturligtvis behöver vara samma lag på finska och på svenska.

Ärade herr talman! Det är mycket viktigt att detta stöd kan sökas av åländska företag trots att undantagstillståndet inte längre råder. Åland har drabbats mycket hårt av krisen som slagit mot service, sjöfart och turism — mycket viktiga branscher för Åland. Därför är det motiverat att Åland är inkluderat i detta då arbetslösheten fortfarande är rekordhög med åländska mått mätt, på över 10 procent. Därför kommer det här vara mycket betydelsefullt, på samma sätt som för företag i hela landet. Många företag väntar intensivt på att ansökningsprocessen hos Statskontoret ska öppnas.

Arvoisa herra puhemies! Esitys kustannustuen asettamisesta on erittäin tärkeä suomalaisille ja ahvenanmaalaisille yrityksille ja auttaa niitä selviämään koronapandemian aiheuttamasta talouskriisistä. Kiitos talousvaliokunnalle nopeasta työstä tässä asiassa. Uusiin kustannustukiin on tehty myös useita merkittäviä parannuksia, mikä on ilahduttavaa. Uusi kustannustuki soveltuu paremmin myös pienemmille yrityksille. Tukea voivat hakea myös ne yritykset, jotka ovat saaneet tukea kesällä, sillä nyt otetaan käyttöön uudet vertailukuukaudet. Samalla poistetaan yhteys niihin tukiin, joita esimerkiksi Ahvenanmaan maakuntahallitus on myöntänyt, mikä on Ahvenanmaan näkökulmasta todella merkittävää, koska tämä oli ongelmallista viime kustannustuissa.

Arvoisa puhemies! Tämä kustannustuki on erittäin tärkeä. Kiitos ministerille ja hallitukselle siitä. On erittäin tärkeää, että myös ahvenanmaalaiset yritykset voivat hakea tätä tukea, vaikka poikkeusolot eivät enää pädekään. [Puhemies koputtaa] Kriisi on kohdellut Ahvenanmaata kovasti, ja se on iskenyt erityisesti palvelu- ja matkailualaan ja merenkulkuun, jotka ovat olennaisia aloja Ahvenanmaalla.

Ahvenanmaan työttömyys, [Puhemies koputtaa] — lopuksi, arvoisa puhemies — on edelleen ennätyksellisen korkea, yli kymmenen prosenttia, ja monilla on vaikeaa. Tämä tuki voi olla siellä erittäin merkityksellinen, samoin yrityksille muualla Suomessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, ja muistutan edustajaa siitä 3 minuutin aikasuosituksesta, mikä paikalta pidetyistä puheenvuoroista on annettu.

18.09 **Joakim Strand r:** Värderade talman! Vi behandlar alltså regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för före-

tag. Det handlar alltså om vissa ändringar och en fortsättning på det temporära kostnadsstödet som ju har diskuterats här i många repriser sedan coronakrisen slog till. Det som var trevligt under våra höranden i utskottet var att egentligen alla vi hörde ansåg att man nu kommer att träffa betydligt mer rätt beträffande de företag som bör beviljas stöd.

Elikkä oli hienoa huomata kuulemisten yhteydessä, kuinka nyt tosi moni, oikeastaan kaikki, totesi sen, että tämä osumatarkkuus aivan varmasti nyt paranee tämän kustannustuen version myötä, ja on myös äärimmäisen tärkeätä, niin kuin valiokunta tuossa kävi läpi ja totesi, että myös muin keinoin kuin näitten perinteisten rekisterien kautta täytyy pystyä todentamaan tämä liikevaihdon lasku. Se liittyy myös ihan käytännön jaksotusongelmaan, ja tällä halutaan nimenomaan tapahtuma-alaa ja myös siihen liittyvää urheiluviihdettä ja muun muassa SM-liigaa huomioida.

Jag är själv väldigt nöjd med hur långt vi har kommit, och samtidigt hoppas vi förstås att vi i något skede kan återgå till något slags normal verklighet. Vi kommer inte heller att ha råd att år efter år enbart med hjälp av denna typ av konstgjord andning stöda vare sig företag eller den offentliga sektorn. Vi måste komma ihåg att vi också stöder kommunerna med enorma belopp.

Elikkä toivotaan nyt kuitenkin, että pikkuhiljaa päästään jonkinnäköiseen normaaliin maailmaan takaisin, koska tämä maa ei kestä sitä, että sekä kuntia että yrityksiä tällä tavalla miljardein tuetaan lukuisten eri lisätalousarvioitten kautta. Mutta tämä tuki näyttää nyt osuvan ainakin suhteellisen hyvin niille oikeille yrityksille. — Kiitos kaikille.

18.11 **Riitta Mäkinen sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Strand käytti juuri erinomaisen puheenvuoron, ja itsekin yhdyn näihin kommentteihin ja kiitoksiin ilomielin.

Tosissaan talousvaliokunnassa oli hyvin laajat kuulemiset, aivan kuten oli ensimmäisenkin kustannustuen käsittelykerran yhteydessä. Tosiasia on se, että nyt tämä hallituksen esitys vastaa keskeisiltä osin hyvin moniin kriittisiin kysymyksiin ja kritiikkiin, joita ensimmäisen kustannustuen osalta jäi vielä ratkaisematta, ja aivan kuten edustaja Strand totesi, niin osumatarkkuus on nyt huomattavan paljon parempi. Näitä keskeisiä muutoksia, jotka tähän ovat johtaneet, on se, että liikevaihdon alaraja todella poistettiin ja näitä laajennuksia tukikelpoisiin kuluihin tehtiin lisää, toiminimiyrittäjien palkkakulut sisällytettiin hyväksyttäviin palkkakuluihin ja todella myös luovuttiin yhteensovittamisesta muiden koronatukien kanssa. Varmasti yksi semmoinen iso, huolta herättänyt esimerkki tämän ensimmäisen kierroksen yhdestä ongelmatiikasta oli hyvin epäselvät ohjeistukset. Oli paljon yrittäjiä, jotka eivät olleet varmoja, voivatko he edes saada tätä tukea, ja tämä on asia, johon tällä kertaa on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota.

Mutta sitten on todella tiedossa se, että esimerkiksi tämä toimialaluokittelu, joka toki on välttämätön maksatuksen takia, jättää edelleen tiettyjä yrittäjiä ja yrityksiä niin sanotusti katveeseen. Juuri siitä syystä talousvaliokunta tähdensi sitä, että tämän tuen on ulotuttava myös siihen yritystoimintaan, esimerkiksi tapahtuma-alalla, joka todellisuudessa on kärsinyt virustilanteesta ja täyttää nämä tuen edellytykset mutta jonka todellinen tilanne ei selviä suoraan juuri viranomaisten käytössä olevista tiedoista ja rekistereistä. Juuri tästä syystä me edellytimme sitä, että jos yritys pystyy todentamaan liikevaihdon laskun syy-seuraussuhteet nimenomaan tähän koronavirukseen johtuen, niin silloin Valtiokonttorilla on

todellakin velvollisuus ottaa nämä hakemukset huomioon ja tätä harkinnanvaraista päätöstä voidaan tehdä. Tämä on kyllä hyvin vahva talousvaliokunnan yhteinen tahtotila, että näin myös tulee toimia.

Mutta kaiken kaikkiaan tietenkin tästä yleisestä tilanteesta: Meidän täytyy muistaa, että kun puhutaan kustannustuista, niin lähtökohta on ollut se, että nämä ovat tilapäisiä, ja tietenkin yhteinen toive on, että tämä tautitilanne siinä määrin laantuisi. Me emme missään tapauksessa halua, että tämmöisistä tukijärjestelmistä tulee pysyvä järjestelmä tähän vallitsevaan tilanteeseenkaan nähden, [Puhemies koputtaa] joten tällä varmasti päästään nyt hyvällä tavalla eteenpäin. Mutta toivotaan, että näitä ei tarvitse paljon lisää.

18.15 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Ihan nopeasti: Minäkin haluan kiittää talousvaliokuntaa hyvästä työstä. Toki kannattaa ottaa huomioon edustaja Kauman kritiikki, mitä sieltä häneltä tuli. Hiukan tietenkin harmittaa tässä tilanteessa, miksi tällaista pakettia ei tehty jo silloin aikaisemmin, koska se olisi helpottanut montaa yritystä. Valitettavasti siinä edellisessä paketissa jäi katvealueisiin paljon erilaisia yrityksiä, ja tämä nyt sitten tulee kompensoimaan sitä. Toivoisi tietenkin ehkä siinä mielessä hallitukselta heti alkuunsa parempaa työtä, että ei tämmöisiin, tietyllä lailla korjausliikkeisiin jouduttaisi, mutta hyvä, että tähän on nyt päästy, ja tämä on varmasti paljon toimivampi kustannustuki kuin se edellinen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansanterveyslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 33/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 33/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.16 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tätä hallituksen esitystä käsittelevä mietintö on erittäin lyhyt ja ytimekäs. Ymmärrän sen sinänsä hyvin, mutta haluan tässä vain kiinnittää huomion siihen, että tässä on kysymys kokeilulaista, joka on käynnistetty jo vuonna 2005 — eli erittäin pitkästä kokeilusta on kysymys — ja jota nyt edelleenkin aiotaan vielä jatkaa. Tässä on kysymys siitä, että nämä kokeilulait ovat mahdollistaneet kotipalvelujen ja toisaalta kotisairaanhoidon toteuttamisen saman toimielimen alaisuudessa siitä riippumatta, miten kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden organisointi on muuten toteutettu, eli kotipalvelut ja kotisairaanhoito on voitu näissä kokeilukunnissa yhdistää kotihoidoksi.

Vuonna 2007 kokeilukunnat toimittivat ministeriölle arvion tämän kokeilun onnistumisesta. Arviot olivat erittäin myönteisiä. Tämän jälkeen näitä raportteja ei ole edes kerätty,

vaan tätä kokeilua on jatkettu aina eteenpäin, ja nythän syynä tämän kokeilun edelleenkin jatkamiseen on se, että odotellaan sote-uudistuksen valmistumista, niin että siinä yhteydessä olisi tarkoitus tätä sitten käsitellä.

Itse toivon sitä, että tällaisesta erittäin pitkästä kokeilusta päästäisiin jo vihdoin päätökseen. Jos nyt käy niin, että tämä sote-uudistus jostakin syystä kariutuu, toivoisin, että tämä asia käsiteltäisiin erikseen sitten jatkossa ja tehtäisiin tästä laista pysyvä käytäntö.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Yleiskeskustelu on päättynyt, ja eduskunta hyväksyy... [Sari Sarkomaa pyytää puheenvuoroa] — Ahaa, edustaja Sarkomaa, pyydättekö puheenvuoron vai ette?

Sari Sarkomaa kok: Arvoisa puhemies! Pyydän, jos se on vielä mahdollista. Pahoittelut, että olin näin myöhässä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No, tämän kerran.

18.18 **Sari Sarkomaa kok:** Arvostettu puhemies! Halusin vain sanoa, että kannatan tuota esitystä, jonka edustaja Räsänen tässä toi esille. Kun katsoo nyt hallituksen sote-esitystä ja siihen liittyviä kysymyksiä, ne ovat niin monimutkaisia, että on hyvä, että varaudutaan myöskin siihen, että se ei sellaisenaan tule menemään läpi. On tärkeää, että nyt hallitus ja vastuuministeri kuulevat, että tämä on yksi niistä lainsäädäntöhankkeista, jotka on tärkeää viedä eteenpäin ja ennen kaikkea saada ne parannukset kotihoitoon, joita me odotamme. Niistäkin sosiaali- ja terveysvaliokunta keskusteli, kun tätä lakiesitystä käsiteltiin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 179/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 162/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 34/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 162/2020 vp sisältyvien 1.-9. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Lakialoite laiksi opintotukilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 29/2020 vp Heikki Vestman kok ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Mennään keskusteluun. — Edustaja Vestman, aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja.

Keskustelu

18.20 **Heikki Vestman kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työn pitäisi kannattaa aina ja varsinkin talouskriisin keskellä, mutta työ ei Suomessa ole kaikille kannattavaa, ei varsinkaan, jos teet yhteiskunnan mielestä liiaksi töitä. [Eduskunnasta: Oho!] Yhteiskunta rankaisee vuosittain kymmeniätuhansia opiskelijoita perimällä opintotukea takaisin siksi, että nämä ovat olleet systeemin mielestä liian ahkeria ja ylittäneet siten opintotuen tulorajat.

Käsittelyssä olevassa lakialoitteessa esitetään opintotuen tulorajoista luopumista kokonaan väliaikaisesti vuoden 2020 osalta. Jo huhtikuussa tekemäni lakialoitteen tarkoitus oli vastata erityisesti kausityöntekijöiden tarpeeseen, mutta aloitteen käsittely on eduskunnassa viivästynyt, eikä hallitus ole muutoinkaan tähän aloitteeseen tarttunut.

Matkustusrajoitusten vallitessa ulkomaisen työvoiman tulo maahan on vaikeutunut. Kriisin keskellä tarvitsemme kynnelle kykenevät töihin niille aloille, joilla töitä on. Työvoimapulaa lienee kausityössä ensi vuonnakin, kuten tänä vuonnakin on ollut esimerkiksi alkutuotannossa, ja tulorajoista olisikin syytä luopua korona- ja talouskriisin vuoksi myös ensi vuodeksi.

Ahkerat opiskelijat ovat merkittävä työvoima Suomessa. Tilastokeskuksen mukaan yli puolet täysi-ikäisistä opiskelijoista käy opintojen ohella työssä. Tämä tarkoitti vuonna 2018 jopa yli 200 000:ta työssäkäyvää täysi-ikäistä opiskelijaa. Toisaalta tämä tarkoittaa, että yli 200 000 täysi-ikäistä opiskelijaa ei käy opintojen ohessa työssä.

Nykyisin opiskelijalla voi olla opintorahan lisäksi muita veronalaisia tuloja kalenterivuodessa se määrä, jota kutsutaan vapaaksi tuloksi. Kullekin opiskelijalle muodostuu henkilökohtainen vapaan tulon vuosituloraja sen perusteella, kuinka monta opintotukikuukautta opiskelija käyttää. Vuosituloraja lasketaan siten, että tuloja voi olla 696 euroa jokaista tukikuukautta kohti ja 2 078 euroa jokaista tuetonta kuukautta kohti.

Liian matalien tulorajojen seurauksena Kela on perinyt tänä vuonna yli 40 000 opiskelijalta opintotukea takaisin siksi, että nämä ovat olleet liian ahkeria ja tehneet liikaa töitä. Tämä takaisinperintä toteutetaan, vaikka opiskelija olisikin edennyt riittävästi opinnoissaan. Matalat tulorajat aiheuttavat opiskelijoille keinotekoista niukkuutta ja köyhyyttä. Työtä jää tekemättä, hyvinvointia syntymättä, verotuloja jää kertymättä. Tässä ei kerta kaikkiaan ole mitään järkeä.

Arvoisa puhemies! Palkansaajien tutkimuslaitos selvitti taannoin opintotuen tulorajojen korottamista ja totesi, että tuntuva korottaminen parantaisi julkisyhteisöjen nettotuloja noin 6 miljoonalla eurolla vuodessa. Julkinen talous siis vahvistuisi, työnteko lisääntyisi, ja opiskelijoiden elintaso ja hyvinvointi paranisivat.

Jätinkin reilu vuosi sitten lakialoitteen opintotuen tulorajojen pysyvästä korottamisesta 50 prosentilla. Tämä tarkoittaisi, että yhdeksän tukikuukautta käyttävä opiskelija saisi tie-

nata reilut 18 000 euroa vuodessa. Tämä lakialoite on kuitenkin hautautunut tänne eduskunnan käsittelyyn.

Elokuussa valtiovarainministeriön virkamiehet asettuivat tukemaan esitystä tulorajojen korottamisesta 50 prosentilla. Myös Suomen ylioppilaskuntien liitto asettui tällä viikolla tukemaan tätä esitystä, koska se lisäisi opiskelijoiden hyvinvointia. Opintotuen tulorajojen korottaminen sisältyy kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin.

Jostain syystä vasemmistohallitus ei kuitenkaan ole ollut valmis nostamaan tulorajoja ja näin helpottamaan opiskelijoiden ahdinkoa. Miksi ihmeessä hallitus tyrmäsi valtiovarainministeriön virkamiestenkin kannattaman esityksen? Eikö ole järjetöntä ylläpitää tätä kurjuuttavaa systeemiä? Vaikka opiskelijoiden mahdollisuudet ja hyvinvointi eivät kiinnostaisikaan, niin eikö edes tämä tutkittu 6 miljoonaa euroa lisää verokertymää kelpaa? Onko niin, että kun miljardit vilisevät velaksi, niin miljoonatuloilla ei ole enää merkitystä? Ilmeisesti näin.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä on siis keväällä jättämäni aloite tulorajojen väliaikaisesta poistamisesta työllisyyden ja kohtaanto-ongelmien helpottamiseksi. Luonnollisesti oletan ja toivon, että lakialoitteen käsittelystä vastaava sivistysvaliokunta ymmärtää, että työvoiman kohtaanto-ongelmat jatkunevat myös ensi vuonna ja aloite on syytä käsitellä. Opintotuen tulorajat tulee poistaa ensi vuodeksi kokonaan ja korottaa niitä pysyvästi 50 prosentilla aiemman lakialoitteen mukaisesti.

18.26 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Vestmanin aloitteessa esitetään opiskelijoiden vapaan tulorajan väliaikaista poistamista. Olisi myös mahdollista edetä niin, että tuloraja poistettaisiin pysyvästi. Kolmas vaihtoehto on, että opiskelijoiden tulorajaa korotettaisiin 50 prosenttia. Kaikki ovat hyviä ja kannatettavia ehdotuksia, mittakaava on vain hieman erilainen. Opintotukiasioissa edustaja Vestmania kannattaa kuunnella.

Suomen ylioppilaskuntien liitto päätti marraskuussa 2020 ottaa tavoitteekseen, että opintotukea nostavan opiskelijan olisi mahdollista tienata 18 000 euroa vuodessa ilman, että tulot vaikuttavat opintotukeen. Opiskelijat ovat tulevaisuutemme ja opintotuen kokemusasiantuntijoita. Kannattaa kuunnella opiskelijoita.

Esitys opintotuen korottamisesta 50 prosentilla oli mukana kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa vuodelle 2020. Uskon, että tämä tavoite säilyy myös tulevissa vaihtoehtobudjeteissamme. Kokoomusta kannattaa kuunnella.

Palkansaajien tutkimuslaitoksen tekemä selvitys opintotuen tulorajan vaihtoehdosta luovutettiin 17. tammikuuta 2019 silloiselle ministerille Sampo Terholle. Selvityksen mukaan vuositulorajan nostaminen 12 000 eurosta 18 000 euroon lisäisi valtion verotuloja 5,9 miljoonalla eurolla vuodessa. Palkansaajien tutkimuslaitosta kannattaa kuunnella.

Työnantajien kannalta vastavalmistuneista mieluisimpia työnhakijoita ovat he, joilla on takanaan sujuvasti sujuneet opinnot ja sen rinnalla jo työkokemusta useamman kuukauden ajalta. Työnteko opiskelun ohella parantaa valmiuksia ja viestittää ahkeruudesta. Työnantajia kannattaa kuunnella. Toivon, että hallitus kuulee.

18.29 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Muistan, kun tämä edustaja Vestmanin hyvä lakialoite jätettiin kuluvan vuoden huhtikuussa, että silloinhan tällä haettiin helpotusta myös muun muassa monien maatilojen, kuten vaikkapa marjatilojen, kausityöläisongelmiin. No, kesä meni, ja onneksi myös niitä kausityöläisiä saatiin, mutta silti tä-

män lakialoitteen tarve on vain korostunut muun muassa hoitoalalla, jossa tarve opiskelijoiden työpanokselle olisi tällä hetkellä valtava.

Toki se suurin syy tämän lakialoitteen kannattamiseksi on opiskelijoiden heikentynyt taloudellinen asema tämän koronakriisin keskellä. Monilla kevään koronasulku venytti opintojen loppuun saattamista. Osalta taas koronakriisi vei harjoittelupaikat tai talven kuluja varten tarvittavan kesätyön. Siksi nyt olisi mielestäni yhteiskunnan aika tulla vastaan opiskelijoita ja luopua opintotuen tulorajoista kokonaan väliaikaisesti vuoden 2020 osalta.

Toki, arvoisa puhemies, tämän koronakriisin jälkeen voisi olla paikallaan ylipäätään käydä keskustelua tästä opintotuen tulorajan järkevyydestä. Ainakaan omaan järkeen se ei kovin hyvin mahdu, että opiskelijaa rangaistaan siitä, että hän tekee opintojensa ohella töitä. Esimerkiksi vuonna 2018 näitä opintotuen takaisinperimisiä tehtiin peräti 40 000 — siis 40 000. Mietin vain, onko tässä mitään järkeä vai voitaisiinko esimerkiksi Kelan asiantuntevaa henkilöstöresurssia hyödyntää paremmin jossain muussa asiassa kuin opiskelijoiden liian työnteon valvonnassa.

18.31 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Ahkeruuden, opiskelun, työnteon ja yrittäjyyden tulisi todellakin aina kannattaa, mutta kuten on jo edellä on kuultu, valitettavasti näin ei yhteiskunnassamme läheskään aina ole.

Edustaja Vestmanin aloite on erittäin kannatettava, ja suuresti toivon, että tämä aloite etenisi. Edellisissä kolmessa puheenvuorossa on hyvin kuvattu perusteluja sille, miksi tämä aloite on niin tarpeellinen. — Kiitos.

18.31 **Ruut Sjöblom kok:** Arvoisa puhemies! Keskustelu opintotuen tulorajojen nostamisesta on tärkeää, ja on hienoa, että se tämän lakialoitteen myötä tulee jälleen esille. Toivottavasti tämä laki saadaan voimaan vielä ensi vuodeksi, koska koronakriisi ei toistaiseksi näytä hellittävän.

Opintotuen saaminen rajoittaa merkittävästi opiskelijoiden mahdollisuuksia työntekoon. Ei ole oikein, että opiskelijoita rangaistaan paremman toimeentulon tavoittelusta. Meidän tulee ehkäistä opiskelijaköyhyyttä eikä ylläpitää rakenteita, jotka pakottavat siihen. Tulorajojen seuraaminen on monille stressaavaa, ja inhimilliset virheet saattavat aiheuttaa taloudellisia haasteita. Korkeammat tulorajat helpottaisivat opiskelijoiden arkea ja tukisivat heidän toimeentuloaan. Tämä olisi erityisen tärkeää nyt, kun etäopiskelu ja vähentyneet sosiaaliset kontaktit aiheuttavat monille henkistä kuormitusta ja yksinäisyyttä ja sitä kautta lisäävät tarvetta myös mielenterveyspalveluille. Meidän täytyy luottaa opiskelijoihimme, siihen, että he haluavat opiskella ja valmistua. Opintotuki on tuskin kenellekään syy opiskella. Opintotuen tulorajojen nostaminen olisi erittäin tärkeää meidän opiskelijoillemme ja osoitus siitä, että me haluamme ehkäistä opiskelijaköyhyyttä.

18.33 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vestman on tehnyt erinomaisen lakialoitteen, joka tarttuu erittäin ajankohtaiseen ja myös kipeäänkin aiheeseen elikkä opintotuen tulorajoihin. Edustaja Vestman on esittänyt ratkaisua tähän kausityöntekijäkysymykseen, joka on koronkriisin aikana ollut täällä Suomessa erittäin vaikeasti ratkaistavissa, ja mikä sen parempi ehdotus tähän olisikaan ollut kuin se, että suomalaiset opiskelijat olisi vapautettu tämän vuoden osalta opintotuen tulorajoista, jotta taas vastaavasti heitä olisi voitu kannustaa tekemään töitä ja tätä asiaa olisi voitu sitten ratkaista. On tietysti valitettavaa, että tämä aloite on vasta nyt meidän käsittelyssämme ja asia on ikään

kuin viivästynyt, mutta kuten edustaja Vestmankin hyvin totesi tuossa esittelypuheenvuorossaan, niin tämä itse ongelma ei ole kyllä hävinnyt yhtään minnekään. Ja kun kuitenkin edessämme on vielä pitkä aika, jolloin korona on täällä keskuudessamme, niin on erittäin tärkeää ja perusteltua, että tämä keskustelu nyt joka tapauksessa käydään.

Herra puhemies! Ajattelen näin, että Suomessa yhteiskunnan täytyy jokaisessa tilanteessa kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen ja että kaikissa tilanteissa ahkeruus, työnteko, ponnistelu ja eteenpäin pyrkiminen on aina kannustavampaa ja palkitsevampaa kuin se, että jää paikalleen eikä yritä eikä lähde. Tämän vuoksi monet hallitukset peräjälkeen ovat päättäneet laskea työn verotusta keveämmäksi, ja nimenomaan työntekoon on haluttu kaikilla tulotasoilla myös vaikuttaa. Mutta, herra puhemies, on yksi ryhmä Suomessa, jonka asia on tämän osalta unohdettu, ja se on opiskelijat, koska opintotuen tulorajoja on korotettu viimeksi yli kymmenen vuotta sitten. Ja tämä tarkoittaisi sitä, että käytännössä opintotuen osalta tämä opiskelijoiden tulorajan tarveharkinta on koko ajan kiristynyt, eli toisin sanoen vuosi vuoden perään on entistä vähemmän kannattavaa tehdä töitä verrattuna siihen, mitä se aikaisemmin taas vastaavasti on ollut. Ja tältä osin näkisin näin, että olisi täysin perusteltua, että opintotuen tulorajaa korotettaisiin tämän kriisivaiheen jälkeen pysyvästi sillä 50 prosentilla, mistä on tehtynä Palkansaajien tutkimuslaitoksen erinomainen esitys, joka myös todistaa sen, että tämä muutos olisi itse asiassa julkisen talouden kannalta positiivisesti sitä vahvistava. Ja näin ollen siis tästä oikeastaan siirtyy pallo seuraavana maan hallitukselle, ja kysymme, milloin opintotuesta vastaava ministeri ottaa tämän asian nyt hoidettavakseen ja tuo nämä välttämättömät esitykset eduskunnan käsittelyyn, jotta niillä yli 40 000 opiskelijalla, jotka ovat mukamas tehneet liikaa töitä, säilyvät kannusteet työntekoon ja opintojen eteenpäin viemiseen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

8. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 50/2020 vp Kai Mykkänen kok

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 9. ja 16. asiasta.

Keskustelu

18.37 **Kai Mykkänen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronan jälkeisessä Suomessa yrittäjyys ja palvelut eivät nouse itsestään. Se on se iso kuva, miksi kokoomus haluaa tarttua kysymykseen siitä, että Suomessa, siinä uuden alun Suomessa koronan

jälkeen, olisi nykyistä useammalla mahdollisuus hyödyntää toinen toistemme apua, siis palveluna, ostaa työtä silloin kun itse ei jaksa, ostaa työtä silloin kun oma aika on käytettävissä toisella tavalla koko yhteiskunnan kannalta hyödyllisemmin.

Kokoomus haluaa, että me luomme ostovoimaa suomalaisille tuplaamalla kotitalousvähennyksen tason. Kokoomus haluaa, että suomalaisilla on varaa ostaa yrittäjien palveluita, että lapsiperheiden arki, ikäihmisten arki on nykyistä helpompaa.

No, täällä on tänäänkin keskusteltu kyselytunnilla siitä, onko se överi juttu, jos kotitalousvähennystä radikaalisti parannetaan nykyisestä, vai onko se kuitenkin enemmänkin syy siihen, että esimerkiksi Ruotsissa palvelusektori on selvästi laajempi kuin Suomessa, työllistää selvästi enemmän, satojatuhansia ihmisiä enemmän kuin Suomessa. Ruotsissa kotitalousvähennyksen maksimimäärä on 5 000 euroa. Meillä se on 2 400. Me ehdotamme, että se nostetaan tähän 5 000 euroon. Ruotsi on itse asiassa nostamassa sitä 7 000 euroon. Siellä kokemukset ovat olleet myönteisiä. Miksi? Jos avaan tätä hieman esimerkillä:

Jos meillä on esimerkiksi 3 500 euroa bruttona palkkaa saava, sanotaan Sanna, joka miettii, että pitäisi tehdä pintaremontti kotona mutta ei aika riitä: ruuhkavuodet. Sitten meillä on Ritva, joka tekee työkseen, haluaisi tehdä, remonttikeikkoja, tekee sitä Remontit Oy:n kautta. Onko todella nykytilanne järkevä meidän suomalaisten kannalta, kun tilanne on se, että käytännössä Sannan täytyisi tienata bruttopalkkaansa 430 euroa pystyäkseen ostamaan Ritvalta maalaustyön, josta Ritvalle jää käteen 150 euroa? Siis siihen, että Ritva tulee ja saa 150 euroa maalatessaan tai korjatessaan Sannan asuntoa, niin Sannan täytyisi käytännössä tienata bruttopalkkaansa 430 euroa, siis lähes kolminkertainen määrä siihen nähden, mitä Ritvalle jää tästä Sannan maksamasta osuudesta. Tätä on suomalainen verokiila. Jos ostat palvelun, josta se palvelun tekijä saa sataviisikymppiä, niin maksat käytännössä yli 300 euroa välissä veroja ja maksuja.

Tätä epäsuhtaa, että suomalaisella ei ole varaa ostaa toisen suomalaisen työtä, joka sitten jää ilman työtä, kun varaa tähän ei ole, sitä epäsuhtaa korjaamaan kotitalousvähennys on rakennettu, ei sitä varten, että se olisi vain joku rikkaiden lelu, vaan tästä on kysymys, että tavalliset keskipalkkaiset sannat pystyisivät remontoimaan huoneistonsa ja ritvat tekemään sitä palvelutyötä, jolle olisi kysyntää — leveämpi pohja suomalaisille työmarkkinoille.

No, onko tämä pelkästään rikkaille, sitäkö kokoomus ajaa? Meidän aloitteessamme poistetaan 100 euron omavastuu. Se mahdollistaisi sen, että pienestäkin, vaikka satasen palvelutarpeesta vuodessa saisi tämän vähennyksen, saisi 60 prosenttia vähentää yritykseltä ostamastaan palvelusta.

Vielä tärkeämpi ehdotuksemme osa on se, että kuten Ruotsissa, niin Suomessakin tuotaisiin tämä vähennys suoraan siihen ostohetkeen. Kun Sanna miettii, että onko minulla nyt varaa ostaa Ritvalta se korjaustyö, niin monasti varsinkin pienituloisemmassa päässä varmasti mietityttää se, että vaikka tästä joskus vuoden päästä saisi vähennyksen, niin voinko nyt laittaa kiinni tähän sen 430 euroa, jotta Ritva sitten lopulta saa siitä sataviisikymppiä. Mutta jos, kuten Ruotsissa, tehtäisiinkin niin, että tällaisena ennakkoverovähennyksenä tämä yritys voi heti sanoa, että minä laskutan vain puolet tämän työn arvosta, riittää, että maksat puolet työn arvosta, niin me saamme verottajalta ennakkoverovähennyksen, niin uskon, että aika paljon useampi lähtisi käyttämään palveluita. Ritvalla olisi aika monta työtuntia enemmän kuin tällä hetkellä, aika monta Ritvaa olisi töissä, jotka nyt ovat työtä vailla, ja aika moni Sanna jaksaisi ruuhkavuosiensa kanssa, ehkä jaksaisi ikäihmisenä omien

vaivojensa kanssa ja niin edelleen. Miksi emme tee niin kuin Ruotsissa? Sitä me olemme jääneet ihmettelemään.

Tämä hallitushan ei yleensä tee asioita, joita kolmikanta ei kannata, mutta tässä tätäkään ongelmaa ei ole. Harvinainen teema, koska Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ovat yhdessä esittäneet tänä syksynä kotitalousvähennyksen laajentamista ja parantamista — yhdessä. Harvasta asiasta ovat yksimielisiä tänä päivänä, mutta tästä ovat. Nyt se on ihan vain hallituksesta kiinni. Saatiin viitteitä tänään, että jotain olisi tapahtumassa, mutta samalla kyllä sitten valtiovarainministerin puheet synkkenivät ja vaikeutuivat kyselytunnin edetessä, joten vielä täytyy töitä ilmeisesti tehdä, jotta paine tässä kattilassa riittävästi nousisi.

Se, mitä me täällä tänään olemme tekemässä, on nimenomaan paineen luominen sille, että yhä useampi keskituloinen Sanna pystyisi remontoimaan kotinsa, pystyisi hankkimaan palveluita, pystyisi ikäihmisenä hyödyntämään, olemaan itsenäisempi, ja toisaalta, että mahdollisimman moni Ritva pystyisi työtä tekemään ja saamaan oman taloutensa kuntoon. Laitetaan palkkarahat kiertämään Suomessa. Ei estetä sitä sillä, että maksaaksesi Ritvalle 150 euroa tarvitset itse asiassa omaa palkkaa 450 euroa. Ei siinä ole mitään järkeä. Ei se tuo Suomeen varallisuutta, että tämä verokiila estää palveluiden ostamisen.

Isossa kuvassa kysymys on todella tästä koko Suomen uudesta alusta. Täällä on äsken käsitelty yritystukien yksityiskohtia uuden yritystukipaketin osalta. Me olemme kaikki yhdessä lähteneet siitä, että konkurssit minimoidaan tänä vuonna, pyritään auttamaan yrityksiä myös tekohengittämällä, mutta emmeköhän kaikki ymmärrä myös sen, että tuet eivät korvaa liiketoimintaa. Me tarvitsisimme tässä ja nyt myös elementtejä, jotka auttavat ostamaan niitä palveluita, joita korona-aikanakin voi ostaa, ja ennen kaikkea heti, kun tilanne helpottuu ensi vuoden aikana, saisimme meidän palvelusektorin käyntiin, pienyrittäjät, jotka näitä ritvoja remonttihommissa pitävät, käyntiin ennen kuin tulee raksi ruutuun yrityksen päälle.

Toivon, että hallitus kaivaisi esiin näitä asioita miettiessään myös Vesa Vihriälän keväisen elvytysraportin. Me olemme liian monta kertaa kuulleet, että elvytys on tehokasta vain silloin, kun se tapahtuu valtion menoja lisäämällä. Mutta itse asiassa Vihriälän talousviisaiden raportissa lähdetään siitä, että keskipitkällä aikavälillä veroelvytys on jopa tehokkaampaa kuin menoelvytys, ja itse asiassa siinä lähdetään siitä, että sen pitäisi suunnilleen mennä fifty-fifty, ja niin se Ruotsissa menee. Jälleen kysyn: Onko, hyvä hallitus, Ruotsi tehnyt tässä väärän valinnan? Vai olisiko kuitenkin niin, että siellä on kokemusta palvelusektorin kasvattamisesta onnistuneesti, siellä on kokemusta siitä, kuinka selvästi harvempi Ritva joutuu pitkäaikaistyöttömäksi ja selvästi useampi Sanna pystyy hyödyntämään palveluita, pystyy pitämään itsensä kiinni omaa koulutustaan vastaavassa työelämässä myös ruuhkavuosien yli näiden palveluiden hyödyntämisen avulla.

Arvoisa puhemies! Todella toivon, että ensi keväänä tapahtuu se käänne, josta täällä pääministeri tänään vihjaisi, että tämä sama hallitus, joka ensi töikseen leikkasi kotitalousvähennystä ja valitettavasti teki yhä harvemmalle mahdolliseksi käyttää näitä palveluita, teki siitä käytännössä yhä useammin vain hyvin toimeentulevien mahdollisuuden käyttää palveluita, niin tämä sama hallitus toivottavasti myös ottaa opiksi siitä, mitä on nähty, ja uskaltaa ottaa opiksi, kääntää tämän kelkan, niin että kotitalousvähennys aidosti paranee ja siinä ei juututa pieniin säätöihin vaan tehdään kunnolla tämä etu hyödylliseksi keskiluokkaiselle suomalaiselle, koko väestölle, niillä ehdotuksilla, joita lakialoitteissa me esitämme ja joita tässä myös kuvasin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja edustaja Sarkomaa. — Nyt toistan sen, mitä sanoin jo äsken, eli tässä yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 9. ja 16. asiasta, jotka liittyvät samaan lakiin.

18.47 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa puhemies! Tämän päivän kyselytunti oli kyllä valonpilkahdus. Oli mainiota, että hallitus myönsi sen, että virhe tuli tehtyä, kun kotitalousvähennystä leikattiin, ja annettiin toivoa sille, että vihdoin edetään siinä, mitä kokoomus on esittänyt, että laajennetaan kotitalousvähennystä, uudistetaan kotitalousvähennystä niin, että mahdollisimman monella suomalaisella olisi mahdollisuus ostaa palveluita ja siten myöskin vauhdittaa työllisyyttä ja yrittäjyyttä.

Esittämäni lakialoite koskee senioreiden superkotitalousvähennystä. On hyvä ihan aluksi sanoa, että kotitalousvähennyksen käyttäjistä 40 prosenttia on eläkeläisiä, ja tuo hallituksen tekemä virhe, että leikattiin kotitalousvähennystä, osui erityisen kipeästi vanhusten kukkaroon ja arkeen ja oli itse asiassa päinvastaista, mitä hallitus on luvannut, eli on luvattu parantaa vanhusten palveluita ja helpottaa eläkeläisten toimeentuloa. Viime syksynä vastaanotin eläkeliittojen järjestön, ja he yhdessä totesivat, että kotitalousvähennyksen leikkaus pitää perua, ja he sanoivat, että senioreille pitää rakentaa korotettu kotitalousvähennys. Kaikkien puolueiden seniorit ja me kokoomuksessa haluamme kuulla senioreita. Olemme tehneet esityksen, jonka taustalla ovat Sitran laskelmat. Tuossa lakialoitteessa, jota esitän, esitetään aivan uutta kotitalousvähennystä, nykyistä parempaa kotitalousvähennystä, superkotitalousvähennystä, niin kuin me kokoomuksessa olemme sen ristineet. Siinä yli 75 vuotta täyttäneiden verovelvollisten kotitalouspalveluista saamaa verotukea nostettaisiin nykyisestä 40 prosentista 70 prosenttiin, työn osuudesta verotuen enimmäismäärää esitettäisiin nostettavaksi 2 400 euroon ja nykyisestä 100 euron omavastuuosuudesta luovuttaisiin. Toki näitä lukuja voidaan sitten katsoa, kun lakia valmistellaan, mutta näiden lukujen perusteella Sitra on tehnyt oman laskelmansa, ja tämä kokonaisuus olisi kustannusneutraali.

Tuohon minun ensimmäisenä allekirjoittamaani lakialoitteeseen, joka on kokoomuksen yhteinen lakialoite, liittyy kiinteästi toimenpidealoite, jossa esitetään, että kotitalouspalvelua ostavat 75 vuotta täyttäneet henkilöt, joiden ansiotuloverot eivät riitä kotitalousvähennyksen tekemiseen, oikeutettaisiin enintään 1 200 euron suoraan tukeen. Tämä on aivan uutta, ja tämä sisältyy myöskin siihen Sitran laskelmaan, että tämä kokonaisuus olisi kustannusneutraali valtiontaloudelle. Eli tällä mallilla tehtäisiin kotitalousvähennyksestä 75 vuotta täyttäneille pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä, ja näin tästä senioreiden superkotitalousmallista voisivat hyötyä kaikki yli 75-vuotiaat, ja tämähän helpottaisi todella mittavasti senioreiden mahdollisuutta ostaa palveluita. Jos katsotaan noita lukuja, joita täällä edustaja Mykkänen ansiokkaasti esitteli omassa mainiossa lakialoitteessaan, niin senioreiden superkotitalousmallilla esimerkiksi 40 euron tuntitaksalla kotipalvelun hinta olisi 12 euroa per tunti ja hinta hallituksen mallilla olisi noin 27 euroa, eli tämä kotitalousvähennyksen laajentaminen lisäisi merkittävästi senioreiden ostovoimaa.

Kuten sanoin, tämän superkotitalousvähennyslakialoitteen taustalla on Sitran toukokuussa 2015 julkaisema selvitys ja sen perusteelliset laskelmat, jotka on todellakin tehnyt Tilastokeskus, ja on tärkeää alleviivata, että tämä olisi sisäisesti kustannusneutraali. Tavoite on todellakin työllisyys-, talous- ja yrittäjyysasiat, mutta me kokoomuksessa haluamme aina myöskin katsoa ihmistä ja ihmisten hyvinvointia, ja me todella haluamme, että jokai-

sella seniorilla on mahdollisuus elää omannäköistä elämää. Erityisen tärkeää on se, että me tuomme uusia mahdollisuuksia senioreille, koska varsin moni omaishoitaja on jäänyt täysin ilman apua ja tukea korona-aikana. Kotihoidon asiakkaat ovat yhä vanhempia ja tarvitsevat enemmän apua, ja yhä harvempi on saanut sitä apua. Yhä useampi vanhus kotona on muistisairas ja asuu yksin ilman apua. Ja mikä tietenkin on todella valitettavaa, on se, että hallituksen tekemä hoitajamitoitusesitys oli torso, ja hallituksen omissa perusteluissakin todetaan, että se vaarantaa kotihoidon, ja mitään ratkaisua kotihoidon puolelle ei ole tullut. Me odotamme vanhuspalvelulain kokonaisuudistusta, mutta rinnalle tarvitaan useita erilaisia vaihtoehtoja, ja tämä senioreiden superkotitalousvähennys on yksi sellainen. Vanhukset tarvitsevat enemmän apua, eikä sitä saa leikata, niin kuin hallitus todellakin tekee. Me kokoomuksessa, arvoisa puhemies, haluamme turvata jokaiselle vanhukselle hyvän hoivan ja palvelut, ja tämä Sitran malli täydentäisi sekä korvaisi nykyisiä tuki- ja palvelumuotoja. Meidän mielestämme ikäihmisten kotona asumista pitää tukea niin pitkään kuin se on ikäihmisen oma tahto ja kotona asuminen on turvallista.

Se, minkä haluan tässä nostaa vahvasti esille, on se, että Sitra on laskenut — siellä on ollut mukana Verohallinnon entisiä virkamiehiä, johtavia virkamiehiä, VM:n virkamiehiä, Kuntaliitosta virkamiehiä, ja tämä asiantunteva raati on laskenut, että jos tämä superkotitalousvähennys otettaisiin käyttöön ja se todellakin siirtäisi raskaampien palveluiden käyttöä, että jos noin 14 ikäihmisen tehostetun palveluasumisen tarve siirtyisi puolella vuodella, niin jo se toisi kustannussäästöjä noin 330 miljoonaa euroa. Tämä ei ole säästökeino, mutta tämä on tapa käyttää yhteiskunnan varoja paremmin niin, että ikäihmiset saavat paremmat palvelut ja sitä kautta sitten vapautuu voimavaroja tehdä jotain muuta, koska on hyvin surullista, että ihmiset eivät saa apua ja ajautuvat sen takia laitoshoitoon.

Arvoisa puhemies! On hyvä muistaa, että tätä kotitalousvähennystä voi hyödyntää kotipalvelujen ostamiseen myös omille vanhemmille ja appivanhemmille. Tämä on erittäin tärkeä asia. Tämä vähennys varmasti auttaisi myös ruuhkavuosissa ja helpottaisi monen perheen arkea, koska me suomalaiset haluamme huolehtia ikäihmisistä, omista läheisistä, vanhemmista, appivanhemmista, mutta siihen tarvitaan enemmän keinoja kuin tällä hetkellä on käytössä.

Ihan lopuksi totean sen, että tämä esitys tietenkin olisi hyvä tapa vahvistaa myöskin hyvinvointiyhteiskunnan perustaa, koska tämä vahvistaisi palveluita, yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Ja kun täällä istunnossa nostettiin asioita, joita haluttaisiin kotitalousvähennyksen piiriin, niin sanon ihan lopuksi sen, että mielestäni siihen pitäisi lisätä kotikuntoutus. Kotitalousvähennyksellä voi remontoida talon [Puhemies koputtaa] mutta ei itseään, ja moni ikäihminen on aika heikkokuntoinen, varsinkin koronan jälkeen, kun ollaan oltu sisällä. Olisi tärkeää, [Puhemies koputtaa] että saataisiin tukea kuntoutukseen ja sitä kautta voitaisiin huolehtia omasta toimintakyvystä. Se tuo elämänlaatua.

18.55 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Suomessa sosialistit ovat hallituksessa, kuten tiedämme, ja heidän politiikallaan työntekijöitä ja yrittäjiä kuritetaan aina vain lisää veroja korottamalla. Hallituksen tekemä kotitalousvähennyksen heikennys onkin veronkiristys. Tämä veronkiristys kohdistuu siis myös eläkeläisiin, kuten täällä on tänään puheenvuoroissa todettu.

Samalla hallituksen talouspolitiikalla jatketaan julkisen sektorin tuhlailua. Sitä jatketaan velkarahalla. Rahaa riittää loputtomiin, kun kyse on esimerkiksi maahanmuuton ku-

luista tai liioitelluista ilmastotoimista. Valitettavasti tällä käynnissä olevalla lisäverotuksella ja verottamalla Suomi ei tästä suosta nouse.

Perussuomalaiset taas ovat suomalaisen työn ja yrittäjyyden puolella ja siten myös verojen koventamisia vastaan. Aikaisemmin verovähennys on ollut mahdollinen 2 400 euroon asti, mutta hallitus on pienentänyt sen 2 250 euroon. Perussuomalaiset pitävät tätä hallituksen päätöstä huonona ja haluavat korjata sen. Perussuomalaiset esittävät myös, että kotitalousvähennyksen vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista nostetaan työkorvausten osalta 40 prosentista 50 prosenttiin ja palkkojen osalta 15 prosentista 20 prosenttiin.

Kotitalousvähennys on mahdollistanut monelle suomalaiselle kodin remonttien teettämisen. Vähennys on lisäksi edistänyt siivousavun käyttöä kotona, mistä voi olla vanhuksille suurta apua arjessa. Kotitalousvähennyksellä on positiivisia vaikutuksia sen piirissä olevien, erityisesti matalaa koulutustasoa vaativien alojen työllisyyteen sekä harmaan talouden torjuntaan. Kotitalousvähennys onkin hyvä esimerkki vähennysmuodosta, joka vaikuttaa myönteisesti verotulojen muodostumiseen.

18.57 **Ruut Sjöblom kok:** Arvoisa puhemies! Globaali pandemia on aiheuttanut perheille ja koteihin epävarmuutta ja huolta tulevasta. Nyt jos koskaan tarvitaan apua ja tukea arkeen. Kotitalousvähennys antaa monissa eri elämäntilanteissa oleville suomalaisille mahdollisuuden ostaa tarvitsemiaan palveluita.

Koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin ja kysynnän heikentymisen vuoksi myös moni yritys on maassamme vaikeassa tilanteessa. Maksuvaikeudet ovat lisääntyneet merkittävästi, ja pandemian jatkuessa jopa yritysten suuri konkurssiaalto on todellinen uhka. Sen estämiseksi meidän on tehtävä kaikki mahdollinen. Yritysten tilanteen helpottamiseksi ja kokonaiskysynnän kasvattamiseksi tarvitaan kiireesti lisää toimia. Siksi tämä lakialoite kotitalousvähennyksen nostamiseksi on äärimmäisen tärkeä, ja eduskunnan tulisi hyväksyä se nopealla aikataululla.

Kotitalousvähennys tukee tehokkaasti palvelualojen työllisyyttä. Samalla yhä useampi suomalainen saisi mahdollisuuden käyttää erilaisia palveluita arkensa helpottamiseksi. Palveluiden kulutuksen lisääntyminen olisi hyväksi talouden elpymisen lisäksi myös elinkeinorakenteellemme ja tuottaisi maahamme lisää hyvinvointia.

Suurempi kotitalousvähennys olisi erinomainen uutinen kansalaisille, mikro- ja pienyrittäjille ja koko pk-sektorille. Pienten yritysten rooli työllistäjänä on maassamme erittäin suuri, ja se kasvaa koko ajan. Moni yrittäjä toimii kotitalousvähennyksen piiriin kuuluvilla palvelualoilla ja kärsii koronan talousvaikutuksista. Tämä lakialoite parantaisi heidän mahdollisuuksiaan harjoittaa liiketoimintaa sekä työllistää.

Kotitalousvähennyksen korottamiselle vallitsee maassamme laaja tuki. Kuvaava esimerkki tästä on SAK:n ja Elinkeinoelämän keskusliiton pääekonomistien yhteinen kannanotto, jossa molemmat keskusjärjestöt toivoivat kotitalousvähennykseen tuntuvaa korotusta. Heidän mukaansa korotuksen tulisi astua voimaan jo ensi vuoden alusta, koska suurempi kotitalousvähennys tukee talouden elpymistä ja työllisyyttä.

Toivon, että tähän laajasti kannatettuun ja toimivaksi osoitettuun keinoon tartutaan ja lakialoite etenee ja hyväksytään. Meidän on kiireesti otettava kaikki mahdolliset keinot käyttöön, että saamme helpotettua sekä perheiden arkea että yritysten tilannetta näinä vaikeina aikoina.

19.00 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Mykkänen esitteli hyvin tämän kokoomuksen vaihtoehdon vasemmistohallituksen politiikalle, joka tähän mennessä on johtanut vain siihen, että vuosi toisensa perään tämän hallituksen aikana ensinnäkin ihmisille on jäänyt omasta palkasta vähemmän käteen, se on fakta. Polttoaineverotusta on kiristetty, välillistä verotusta on kiristetty, kokonaisveroaste on noussut, ja työnteon kannustimet tavallisilla työssäkäyvillä ihmisillä ovat heikentyneet koko ajan. Voi tietysti kysyä, onko tämä perusteltu suunta. Meistä se ei taas ole. Me uskomme siihen, että työnteon tulee olla aina kannattavampaa kuin kotiin jääminen. Me uskomme siihen, että Suomen talouskasvua pitää vauhdittaa, ei hidastaa, niin kuin tämä hallitus on toiminut.

Ja, herra puhemies, tämä hallituksen päätös, mikä vuosi sitten on laitettu toimeen, että kotitalousvähennystä on leikattu, on minusta valitettava esimerkki siitä, minkälaiseen politiikkaan tämä vasemmistohallitus uskoo. Kotitalousvähennyshän on ollut erinomainen keino tukea tätä kotimaista kysyntää, pienyrittäjien, palvelualayrittäjien työtilannetta, vähentää harmaata taloutta. Ja nyt siihen perustuen, arvoisa puhemies, olemme esittäneet merkittävää parannusta kotitalousvähennykseen ja erityisesti vielä sitten yli 75-vuotiaille niin sanottua superkotitalousvähennystä, jolla haluamme tuoda sen, ja kannustaa ikäihmisiä siihen, että he voivat hankkia entistä enemmän apua, palveluita kotiin. Ja haluan erityisesti vielä mainita sieltä tämän 1 200 euron vuotuisen tuen kaikkein pienituloisimmille eläkeläisille, jotta myös he pääsevät käyttämään tätä veroetua hyödyksi — jos näin voi sanoa. Ja tämä on erityinen muutos nykytilanteeseen, sillä tällä hetkellä kaikkein pienituloisimmat eläkeläiset eivät hyödy millään tavalla tästä kotitalousvähennyksestä. [Puhemies koputtaa] Ja tämä olisi erittäin iso muutos, joka myös toisi uutta työtä monelle, monelle pienyrittäjälle, ja uskon, että pelkästään se jo piristäisi meidän kotimarkkinoidemme toimintaa merkittävästi.

Herra puhemies! Loppuun totean sen, että kun katsomme Suomessa valtaapitävän vasemmistohallituksen ja Ruotsissa valtaapitävän vasemmistohallituksen toimintaa, niin ero on kuin yöllä ja päivällä. Ruotsissa demarijohtoinen hallitus on päättänyt käyttää veroelvytystä hyväkseen. Siellä on päätetty korottaa kotitalousvähennystä merkittävästi, koska siellä uskotaan, että niillä toimenpiteillä on vaikutusta työllisyyteen, siihen, miten ihmiset pääsevät töihin, miten kotimarkkinoita voidaan elvyttää. Ja oikeastaan kysymys kuuluu, miten voi olla mahdollista, että Suomessa Sanna Marinin hallitus ei näe näitä samoja hyötyjä, vaan päinvastoin verotusta kiristetään, kotitalousvähennystä leikataan ja välillisiä veroja korotetaan.

Herra puhemies! Tämä, mikä on Sanna Marinin hallituksen linja, on väärä linja, ja kokoomuksen vaihtoehto on uskottava vaihtoehto Suomelle. — Kiitos.

19.03 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Paljon hyviä puheenvuoroja on ollut tässä alla. Ehkä muutama huomio, mitä ei ehkä olla tässä vielä otettu huomioon:

Tällä hetkellä pk-sektorin palvelualan yrityksistä noin viidesosa on ilmoittanut, että ne ovat konkurssivaarassa seuraavan kolmen kuukauden aikana. Tästäkin syystä kotitalousvähennyksen laajennus ja korottaminen olisivat äärimmäisen tärkeitä juuri tässä ajassa.

Toinen huomio on se, että täällä ei ole paljoa puhuttu harmaasta taloudesta. Itse asiassa harmaa talous on valitettavasti nostanut päätään tässä korona-ajassa, ja senkin takia kotitalousvähennyksen nostaminen ja laajentaminen varmasti kitkisivät tätä ilmiötä, mitä varmasti nykyinenkin hallitus haluaisi kohdallaan tehdä. Eli sekin puoltaa tätä.

Ja kolmantena on itse asiassa tämä edustaja Mykkäsenkin sanoma Ruotsin esimerkki siitä, että heillähän oli jo nostettu kotitalousvähennystä ja nyt he nostavat sitä taas uudelleen, mikä indikoi sitä, että tämä on ollut äärimmäisen toimiva keino Ruotsissa auttaa näitä palvelualan yrityksiä. Sitä kautta toivoisinkin, että nykyinen hallitus syynäisi tarkkaan tämän Ruotsin esimerkin ja vetäisi siitä sitten johtopäätöksiä ja mahdollisesti tulisi mukaan tähän.

Ihan mukavia puheenvuoroja tänään kuultiin hallituksen puolelta siitä, että ehkä he tätä puoliväliriihessä katsovat uudelleen. Kun tässä nyt todellakin on EK:n ja SAK:n yhteinen kanta, niin toivottavasti hallitus ottaa tämän vakavasti.

19.05 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tänään käsittelyssä on kokoomuksen vaihtoehtobudjettiinkin sisältyviä esityksiä. Olisi toki odottanut, että täällä olisi ollut paikalla valtiovarainministeri kuulemassa ja käymässä keskustelua tästä meidän esityksestämme. Tietysti on pitkään näyttänyt siltä, että ei hallitusta tämä asia käytännössä kiinnosta lainkaan, mutta sentään uskollinen soturi, edustaja Kiljunen, paikalle tuli. Toivottavasti viette tätä viestiä eteenpäin. [Kimmo Kiljunen: Lupaan viedä!]

Edustaja Marttinen tuossa kuvasi eroa Suomen ja Ruotsin vasemmistohallitusten välillä. Täytyy todeta, että kyllä Ruotsissa on paremmat demaritkin. On muuten myös paremmat vihreät — ja kuka olisi uskonut, että Ruotsin hallituksessa on vielä keskustakin? Siis samat puolueet, jotka ovat Suomessa, tekevät Ruotsissa täysin toisenlaista politiikkaa talouden, työllisyyden, yrittäjyyden näkökulmasta. Ei voi kuin todeta, että Ruotsissa on siis paremmat demarit, paremmat vihreät ja paremmat keskustalaisetkin.

Tämä meidän vasemmistohallituksemme ensitöikseen keskustalaisen valtiovarainministerin esittelystä päätti leikata kotitalousvähennystä. En ymmärrä, miten keskusta tämän saattoi hyväksyä, sillä heillä yhtenä kynnyskysymyksenä oli, että yrittäjyyden asemaa ei heikennetä. Mutta ensimmäisenä ja käytännössä ainoana heidän mielestään menoja vähentävänä toimenpiteenä he päättivät leikata kotitalousvähennystä.

Työllisyys, harmaa talous, monet muut asiat puoltavat kotitalousvähennystä. Se on erittäin merkittävä työllisyystekijä, yrittäjyyttä lisäävä tekijä, mutta se on ollut äärimmäisen tehokas myös harmaan talouden kitkemiseksi. Ja täytyy ihmetellä, että sosiaalidemokraatit valtaan päästyään ovat unohtaneet tämän harmaan talouden kitkemisen ja ensitöikseen leikkaavat kotitalousvähennystä.

Kokoomus ajattelee täysin toisella tavalla. Me olemme esittämässä kotitalousvähennykseen korotusta eli sitä, mitä demarit tekevät Ruotsissa. Olemme esittämässä omavastuun poistoa. Olemme esittämässä kotitalousvähennyksen laajentamista ja vielä erityisesti edustaja Sarkomaan johdolla tehdyssä toisessa esityksessä niin sanottua superkotitalousvähennystä, jota voisi sanoa myös ikäihmisten kotitalousvähennykseksi, 75 plus -kotitalousvähennykseksi — sellaiseksi kotitalousvähennykseksi, jolla ikäihmiset pystyisivät ostamaan palveluita kotiin ja asumaan tutkimustenkin mukaan pidempään omassa kodissaan.

Ja tämä kotitalousvähennys, edustaja Kiljunen, tämä kotitalousvähennys, mikä menisi sinne teidänkin — ainakin paljon puhumillenne — eläkeläisille, olisi valtiontalouden kannalta plusmerkkinen toimenpide. Tämä kannattaisi, edustaja Kiljunen, tehdä jo sen takia, että se vahvistaisi meidän valtiomme julkista taloutta, sillä ihmiset pystyisivät asumaan pidempään omissa kodeissaan. Ja vielä me teemme, arvoisa edustaja Kiljunen, esityksen, että kaikista pienimmällä eläkkeellä toimeentuleville tulisi oma 1 200 euron tukensa tähän kotitalousvähennykseen niin, että kaikista pienituloisimmatkin eläkeläiset pystyisivät tätä

hyödyntämään. Eikö kuulosta järkevältä? [Kimmo Kiljunen: Ei!] Toivottavasti tulette tämän puolesta äänestämään.

Loppuun, arvoisa puhemies, muutama huomio. Me olemme valmiita laajentamaan esimerkiksi kotitalousvähennystä myös kodin ulkopuolella tapahtuvia korjaustoimia kohtaan. Se olisi hyvä, ekologinen keino. Uskon, että ainakin vihreät tähän tarttuvat. Kodinkoneita, astianpesukoneita, pyykkikoneita ja monia muita pystyttäisiin huoltamaan, eikä niitä, vähän tämän päivän tapaan, vaihdettaisi. Kuuntelin Yleltä entisen pääministerin Juha Sipilän haastattelua, jossa hän kertoi, kuinka hän nuorena miehenä sai naapurista 50 markalla pesukoneen. Siitä oli akseli poikki. Sipilä hitsasi sen, ja se toimi vielä vuosikymmenen. Sipilä muuten kertoi tehneensä ensikotiinsa puolisonsa kanssa kaikki huonekalutkin itse.

Arvoisa puhemies! Vielä kaksi huomiota. Itse olisin valmis ulottamaan vielä korotetumpaakin kotitalousvähennystä energiaremontteihin, houkuttelemaan ihmisiä tekemään energiaremontteja tätä kautta. Ja sitten yksi ihan oleellinen epäkohta meidän kotitalousvähennysjärjestelmässämme on siinä, että meillä on paljon yksin asuvia ihmisiä. Kotitalousvähennyshän on itse asiassa henkilökohtainen vähennys. Eli kun samanlaisessa talossa asuu pariskunta, kaksi aikuista, niin he saavat tuplana sen, mitä saa samanlaisessa talossa asuva yksineläjä, usein leski taikka muuten yksin elävä ihminen. Minun mielestäni olisi itse asiassa aika reilua, että tämän voisi tulevaisuudessa muuttaakin kotitalouskohtaiseksi, kotikohtaiseksi, kiinteistökohtaiseksi, ja näin myös nämä yksin asuvat pystyisivät hyödyntämään samalla lailla tätä kotitalousvähennystä kuin pariskunnat. Tämä tällaisena tulevaisuuden ehdotuksena, sillä kokoomuksenkin mallia voidaan vielä kehittää tulevaisuudessakin entistä paremmaksi.

Arvoisa puhemies! Olen varma, että edustaja Kiljunen tulee tätä kokoomuksen kotitalousvähennysmallia kannattamaan, sillä tämä on hyvä pienituloisille eläkeläisillekin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vaikka nimi mainittiin, niin ei sentään aloiteta debattia.

19.12 **Sari Sarkomaa kok:** Puhemies! Suomi on vaikeassa tilanteessa koronaepidemian vuoksi mutta myös siitä syystä, että monet tärkeät uudistukset ovat jääneet tekemättä. Mutta Suomi on hieno maa, tämä on mahdollisuuksia maa, me pärjäämme varmasti, jos tartumme mahdollisuuksiin.

Nyt olisi mahdollisuus aloittaa se yhteinen politiikan teko ja ryhtyä tekemään niitä tekoja, jotka tuovat lisää hyvinvointia, työtä ja yrittäjyyttä ja verotuloja, ja tämä kotitalousvähennyksen laajentaminen on yksi sellainen. Ja todellakin eläkeläisliitot ovat tätä toivoneet, ja mitä hallitus teki? Meni leikkaamaan. Toivon nyt, että hallituspuolueet korjaavat tämän virheen, niin kuin vähän tässä uumoiltiin.

Mutta kuka tästä hyötyisi? Aina on hyvä katsoa, mitä hyötyä on toimesta, miten suomalaiset tästä hyötyisivät.

Kyllähän tästä hyötyisivät, arvoisa puhemies, palvelun ostajat, jotka saisivat tukea nykyjärjestelmään verrattuna enemmän ja voisivat valita juuri sen avun ja tuen, mitä haluavat. Esimerkiksi seniorit ovat oman elämänsä asiantuntijoita, niin kuin me ihmiset yleensä olemme. On tärkeää, että saa apua juuri siihen, mitä tarvitsee.

Tästä hyötyisivät kunnat. Kun kotitalouspalvelujen käyttö lisääntyy, se vähentäisi kuntien vanhuspalvelujen kysyntää ja siirtäisi tai vähentäisi myös laitoshoidon tarvetta, ja tä-

tähän me tarvitsemme. Tämä täydentäisi ja myöskin osin korjaisi varmasti sitä kotiapua, ja tämä monta kertaa voisi olla jopa edullisempi kuin kuntien hyvin kallis kotipalvelu.

Tästä hyötyisivät palveluja myyvät yritykset ja ammattilaiset, jotka saisivat enemmän työtilaisuuksia ja pystyisivät työllistämään lisää ihmisiä, tästä tulisi työtä.

Ja kotitalouspalvelut tuotetaan ja ostetaan ihan lähellä. Tämä elvyttäisi lähitaloutta monella alueella siellä, missä ei ehkä tulisi sitä uutta työtä niinkään, niin että tämä olisi aivan mahtava mahdollisuus ihan kaikille alueille ympäri Suomea.

No, tästä hyötyisi sitten vanhusten lähipiiri, perheet, suvut. Me haluamme auttaa lähimmäisiä — aina se ei työn puolesta tai muuten ole mahdollista — niin että tämän kotitalousvähennyksen voi sitten ostaa myöskin omille vanhemmilleen tai appivanhemmilleen. Tämä edistäisi perheiden keskinäistä hyvinvointia.

Ihan lopuksi: valtio ja muut veronsaajat saisivat lisää verotuloja ja sitä kautta sitten meillä olisi voimavaroja kehittää suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa.

Ja se harmaan talouden kitkeminenhän oli sosialidemokraattien yksi keskeinen asia, kun olitte oppositiossa, ja nyt se on sitten ilmeisesti unohdettu — toivottavasti ei.

Tässä, arvoisa puhemies, asioita, minkä takia nämä aloitteet, jotka kokoomus on täällä esittänyt, kannattaisi laittaa toimeen. Ja toivon, että edustaja Kiljunen vie nämä hallitukselle. Kun teette niitä työllisyystoimia vihdoin, niin tässä olisi kaksi valmista kokonaisuutta, jotka voisi tuoda sitten hallituksen esityksinä, tai voisimme nämä lakialoitteet sellaisenaan viedä eteenpäin. Toivon hallituksen tukea näille esityksille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, tätä keskustelua varten varatut 45 minuuttia täyttyvät seuraavan puheenvuoron aikana, mutta olen valmis antamaan hieman jatkoaikaa, jos sitten vastavuoroisesti asiakohdista 9 ja 16, kun ne käsittelevät tätä samaa asiakokonaisuutta, voitte poistaa jo varatut puheenvuoropyyntönne, niin että pidetään tässä sitten vähän pidempi keskustelu.

19.16 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Korkean verotuksen Suomessa kotitalousvähennys on välttämätön, koska verotus nitistää ihmisiltä mahdollisuuksia ostaa palveluja ja siten vähentää työtä ja hyvinvointia. Palvelualoille tarvitaan nyt kipeästi uutta työtä ja suomalaisiin perheisiin tarvitaan arkeen helpotusta. Siksi kotitalousvähennystä pitää nostaa ja laajentaa, kuten kokoomuksen eduskuntaryhmä näissä lakialoitteissa esittää.

Korotus kotitalousvähennykseen tarvitaan, jotta Suomi saadaan liikkeelle. Haluamme, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärä nostetaan nykyisestä 2 250 eurosta 5 000 euroon. Esitämme myös, että työkorvauksen enimmäismäärä nostetaan 60 prosenttiin ja palkkakorvauksen enimmäismäärä 40 prosenttiin. Haluamme myös poistaa 100 euron omavastuuosuuden, ja lisäksi esitämme tätä superkotitalousvähennystä senioreille. Kevyemmän, kohtuullisen verotuksen maailmassa, jossa ihmiset saisivat pitää nykyistä isomman osan omasta palkastaan, ei kotitalousvähennystä vastaavasti tarvittaisi. Suomi on kuitenkin maailman kireimmin verotettuja maita, ja aivan erityinen ongelma on korkea verokiila.

Otetaan esimerkiksi sähköasentaja Pekka. Pekka on keskituloinen palkansaaja, jolta jää ylityöstään tienaamastaan eurosta verojen ja maksujen jälkeen käteen keskimäärin noin puolet. Jos siis Pekalle tarjotaan mahdollisuutta jäädä töihin pidemmäksi aikaa uudelle sähköasennuskeikalle, hän saanee tunnin työstä käteen noin 10 euroa. Pekan vaimo Liisa on sairaanhoitaja, jonka pitää lähteä iltavuoroon töihin. Pekan ja Liisan lapsi tarvitsisi näin

ollen hoitajan, jotta Pekka voisi jatkaa asennustyötään. Vaikka yrityksen palkkalistoilla toimivalle lastenhoitajalle maksetaan pienempää tuntipalkkaa kuin Pekalle, niin silti lastenhoidon tuntilaskutuksen suuruus nousee pääkaupunkiseudulla jopa 25 euroon. Käytännössä ilman kotitalousvähennystä Pekan olisi tehtävä 2,5 tuntia töitä pystyäkseen kustantamaan lapselleen hoitajan yhdeksi tunniksi. Korotetun kotitalousvähennyksen ansiosta Pekka voisi kuitenkin vähentää lastenhoitajan veloittamasta hinnasta 60 prosenttia. Käytännössä Pekka siis saisi kotitalousvähennyksen ansiosta palkattua hoitajan vain 10 euron tuntikustannuksella tuon 25 euron sijaan. Kiilaa jää vähän jäljelle, mutta kuitenkin keskituloiselle Pekalle siis saattaisi olla tällä mallilla taloudellisesti kannattavaa jäädä tuolle asennuskeikalle — jos siis nämä kokoomuksen esittämät kotitalousvähennyksen korotukset toteutettaisiin.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti vasemmistohallitus todella ensi töikseen leikkasi kotitalousvähennystä — vähensi sekä korvausosuutta että enimmäiskorvausmäärää. Tämä on ollut paitsi veronkorotus myös järjetöntä leikkaamista perheiden ja ikäihmisten hyvinvoinnista sekä työllisyydestä ja yrittäjyydestä. Kuten hallituspuolue RKP:n viime vaalikaudella jättämässä lakialoitteessa, jossa esitettiin kotitalousvähennyksen merkittävää korotusta, todetaan: ”Kotitalousvähennys on hyvä esimerkki vähennysmuodosta, joka vaikuttaa verotulojen muodostumiseen, edistää yrittäjyyttä ja parantaa työllisyysastetta. Aiemmat arviot ovat osoittaneet, että verotulojen väheneminen kotitalousvähennyksen vuoksi on maksanut itsensä takaisin, koska työllisyys ja näin ollen verotulot ovat kasvaneet.” No, tätä lukiessa toivoisi, että RKP siis todella olisi hallituksessa — ja hetkinen, siis RKP:hän on hallituksessa. Vad har hänt? Vart försvann Haglunds borgerliga linje?

Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennys olisi järkielvytystä, jota maamme palvelusektori nyt kaipaa. Antamalla ihmisten päättää enemmän omista rahoistaan puramme työn ja toimeliaisuuden esteitä. Julkisten menojen paisuttaminen ei yksistään ole talouden ja työllisyyden kannalta kestävä linja Suomelle tässä tilanteessa.

Arkinen esimerkki Pekasta kertoo kotitalousvähennyksen välttämättömyydestä. Samalla empiirinen tutkimustieto antaa tukea kotitalousvähennyksen nostamiselle, kuten muun muassa Ruotsissa nyt tiedetään. Tosiasiat tunnustava Ruotsin demarihallitus todella korottaa kotitalousvähennystä 7 000 euroon talouskriisin vuoksi. Tässä on fiksuutta. Soisi myös meidän pääministeripuolueemme ottavan länsinaapurista mallia.

19.21 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on ollut hyvin painavia puheenvuoroja kokoomukselta. Kokoomuksen edustajat ovat puhuneet näin, ja edustaja Heinonen erityisesti antoi allekirjoittaneelle vahvoja epiteettejä: hallituksen uskollinen soturi ja ikäihmisten puolestapuhuja. Puhemies, nämä muotoilut tekevät allekirjoittaneen hyvin nöyräksi. Tuntuu, että on roolia enemmänkin kuin kuvittelee.

Edustaja Heinonen jatkoi myöskin, että hänen näkemyksensä mukaan Ruotsissa on paremmat sosiaalidemokraatit kuin Suomessa. Taisi olla näissä muutamissa puheenvuoroissa sama viittaus, edustaja Sarkomaankin puheenvuorossa ja Vestmanin puheenvuorossa sama viittaus. Siellä ilmeisesti on paremmat vihreät ja keskustalaisetkin, näin todettiin. Jäin vain pohtimaan sitä, löytyykköhän sieltä Ruotsista parempia Kiljusiakin kuin täältä Suomesta. Täällä meitä on kaksin kappalein, eduskunnassa ainakin, en tiedä, miten heitä on siellä. Mutta vertailut näin naapurimaiden välillä olivat mielenkiintoisia. Tuo ei varmaan liittynyt ainakaan 1970-lukuun, jolloin Olof Palme oli Ruotsin pääministeri. Oletan,

että hän ei vastannut ihan samaa näkökulmaa, mihin edustaja Heinonen tässä nyt viittaa. En tiedä tästä muutoksesta mitään.

Sen sijaan pohdiskelen tätä sisältöä, kotitalousvähennystä, joka täällä tuotiin vahvasti esille, edustaja Sarkomaa toi sen vahvasti esille ja myöskin Vestman ja Heinonen. Sikäli kun on kysymys tästä harmaan talouden kitkemisestä, verotusjärjestelmän paremmasta toimivuudesta, niin epäilemättä tällä kotitalousvähennyksellä on tässä suhteessa positiivisia vaikutuksia. Se kitkee selkeästi sitä pois, tekee avoimemmaksi kotitalouksissa tapahtuvan työskentelyn, ja tämä on vastaansanomaton argumentti.

Sen sijaan jäin pohtimaan sitä suurinta ongelmaa, joka tällä kotitalousvähennyksellä on, ja se suurin ongelma on tulonjaollinen. Kotitalousvähennyksestä ei voi hyötyä, jos ei maksa veroja. Vain jos maksaa veroja, siitä voi hyötyä. Ja kun edustaja Heinonen viittasi siihen, että kaikkein pienimpiinkin nyt olisi tarkoitus tätä kotitalousvähennystä suunnata oikein vahvasti, niin kun me menemme alle 1 000:n — ja nimenomaan itse asiassa eläkeläisväestön kohdalla, joiden puolestapuhujaksi edustaja Heinonen minut luki, ja mielelläni sen koenkin näin — niin alle 1 000 euron eläkkeestä ei makseta veroja, jolloin sillä ei ole merkitystä näille kaikkein pienintä eläketuloa saaville ihmisille, ja tässä suhteessa tässä joudutaan nyt aprikoimaan, kuinka pitkälle tämän kotitalousvähennysjärjestelmän kautta ylipäätään halutaan helpottaa ikäihmisten ja muidenkin ihmisten elämää. Voi olla, että meillä on muita muotoja, kuten valtiovarainministeri täällä tänään moneen kertaan sanoi.

Näen tällä harmaan talouden kitkennän kannalta positiivisia vaikutuksia. Tämä verotuksellinen ongelma on tässä aito. Eli tämä on vähän parempaa tuloa saavien, hyvätuloisten ihmisten kannalta edullisempi järjestelmä kuin kaikkein pienimpiä tuloja saavien ihmisten kannalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, kuten äsken sanoin, pyydän, että poistatte ne puheenvuoropyyntönne kohdista 9 ja 16, ja sitten voidaan käydä tässä kohtaa tämä asiakokonaisuus loppuun.

19.24 **Kai Mykkänen kok:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy kiittää salia tässä suhteessa, että ilmeisesti olemme perusasiasta aika samalla suunnalla, että kotitalousvähennystä arvostetaan ja pidetään järkevänä. Toivottavasti se tulee näkymään niissä päätöksissä, joita tässä salissa ensi vuoden aikana tehdään, mieluummin tietysti jo tämän vuoden aikana.

Ensinnäkin — kun en ole varma, saako edustaja Sarkomaa, joka tämän tuntee vielä paremmin, tässä puheenvuoroa — edustaja Kiljuselle vain täsmennyksenä, että itse asiassa tämä meidän mallimme yli 75-vuotiaiden superkotitalousvähennyksestä sisältää pienituloisille eläkeläisille 1 200 euron tuen, joka siis maksettaisiin tukimuotoisena, jos ei ole verotettavia tuloja. Teknisistä syistä johtuen se ei ole mukana tämän lakialoitteen pykälissä, joka Sarkomaan nimissä on jätetty, vaan siitä on erillinen toimenpidealoite ja se on mukana meidän vaihtoehtobudjetissamme. Mutta tämä on huomioitu, kuten siinä pohjalla olevassa Sitran mallissa, johon tämä perustuu, että myös pienituloiset eläkeläiset, joilla ei ole edes verotettavaa tuloa, pääsisivät tätä kautta siihen mukaan.

Kokonaisuudessaan on hyvä, että edustaja Kiljusen puheenvuorossa tuli esille myös tämä harmaan talouden kysymys. Se on myös tärkeä syy siihen, miksi kotitalousvähennyksessä on järkeä: Väitän, että jos kotitalousvähennys poistetaan, niin itse asiassa harmaan talouden lisääntymisen kautta verotulot eivät suinkaan lisäänny samassa suhteessa. On ikään

kuin koko yhteiskunnan kannalta järkevää, että tällä tavalla saatetaan laillinen työ kilpailukykyiseksi laittoman, ilman verokuitteja tehtävän työn kanssa. Siinä on edelleen vaikeuksia, mutta se on huomattavasti paremmassa hapessa, kun meillä on ollut kotitalousvähennys, ja se olisi vielä paljon kattavampaa, jos kokoomuksen aloite kotitalousvähennyksen tuplaamisesta tehtäisiin.

Hieman huolestutti se, että vaikka kyselytunnilla jo näytti varsin hyvältä, että tästä on laaja hallituksenkin tahtotila, myös pääministeri sanoi näin, niin nyt huomasimme jo, että sosiaalisessa mediassa ministeri Andersson ikään kuin peruutti ja sanoi, että tämä on hyvätuloisten etu ja jos tässä hallitus tekee muutoksia, niin täytyy sitten kiristää suurituloisten veroja tai parantaa pienituloisten perusturvaa, että he vaativat tähän tämmöisen vastapainon. Haluan vain tässäkin sanoa, että nyt toivon, että tässä on malttia ja katsotaan tätä itse asiaa, onko se hyvätuloisten herkkua, jos meillä se 3 500 euroa tienaava Sanna tarvitsee ruuhkavuosiinsa remontointi- tai muuta apua ja todella joutuu käytännössä tienaamaan päälle 400 euroa ostaakseen työtä, josta sen työn tekijälle, jos se ostetaan yrityksen kautta, jää lopulta 150 euroa. Onko kenenkään etu, sen enempää keskituloisen Sannan kuin remonttitöitä työkseen tekevän Ritvan, että meillä on tällainen moninkertainen verokiila siinä välissä? Vai onko itse asiassa niin, että Ruotsi on hoksannut tässä — oli se sitten Ruotsin demarit tai muut — jotain sitten 70-luvun, että näin markkinataloudessa saadaan töitä mahdollisimman [Puhemies koputtaa] monelle ja köyhyys vähemmäksi. Toivottavasti tätä pohtivat muutkin kuin edustaja Kiljunen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt, arvoisat edustajat, kävi niin, että tämä asiakohta sai lisää puheenvuoropyyntöjä, mutta seuraava asiakohta 9. ei tyhjentynyt. Ja kun ollaan näissä aikataulutetuissa asioissa, niin keskustelu ja asian käsittely tässä kohtaa keskeytetään ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 19.27.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.17.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 8 käsittelyä. Edustaja Vestman, poissa — edustaja Sarkomaa, poissa.

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 62/2020 vp Sari Sarkomaa kok ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

19.28 **Sari Sarkomaa kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan en ehtinyt tuota varausta tuosta poistaa, mutta totean, että tuossa edellisessä kohdassa esittelin tämän lakialoitteen, joka on kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin sisältyvä senioreiden superkotitalousvähennys. Haluan tässä todeta, että tässä todellakin vähennys nostettaisiin 70 prosenttiin ja omavastuu poistettaisiin.

Tähän lakialoitteeseen liittyy kiinteästi toimenpidealoite. Huomasin, että edustaja Kiljunen ei tätä ollut tässä vielä huomannut, ja haluan tässä painottaa, kun lupasitte viedä koko hallituskoalitiolle viestiä, että todellakin tässä esitetään, että kotitalouspalveluja ostavat yli 75-vuotiaat henkilöt, joiden ansiotuloverot eivät riitä kotitalousvähennyksen tekemiseen, oikeutettaisiin enintään 1 200 euron suoraan tukeen. Eli täten tästä kotitalousvähennyksen osasta tehtäisiin yli 75-vuotiaille pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. Kun nämä kaksi katsotaan, tämä uusi kokonaisuus, joka tulee pienituloisille, ja sitten veroa maksaville yli 75-vuotiaille tämä superkotitalousvähennys, niin Sitra on laskenut, että tämä olisi kustannusneutraali. Ja sen lisäksi, jos tämä siirtäisi raskaampaan hoitoon siirtymistä, saataisiin satojen miljoonien eurojen säästöt, jos tämä toteutuisi. Eli tämähän on todella hyvä kokonaisuus, ja ihmettelen, miksi hallitus tätä ei veisi eteenpäin. Totean, että kaikki eläkeläisliitot ovat tätä korotettua Sitran mallia esittäneet ja vedonneet hallitukseen: älkää leikatko kotitalousvähennystä, sen takia, että seniorit ovat oman elämänsä asiantuntijoita ja he haluavat myöskin valita, mitä apua ja tukea he kotiin saavat. Seniorijoukko on hyvin erilainen. Ei voi yhteen palveluun laittaa sitä, mitä seniorit tarvitsevat.

Toivon todellakin, että hallitus nyt tutustuisi tähän. Tämä on Sitran raportissa 2015 julkaistu, sen pohjalta tämä kokoomuksen lakialoite on tehty, ja jos ei tätä koronaa olisi, niin kyllä sanoisin nyt hallitukselle, ihan kaikille hallituspuolueille, että menkää Ruotsiin ja tutustukaa. Mutta onneksi sinne ei tarvitse mennä paikan päälle, voimme saada tietoa siitä, mitä Ruotsissa on tehty.

Todella, arvoisa puhemies, toivoisin, että hallitus ymmärtäisi sen, mikä Ruotsissa on ymmärretty, että itseään ei voi tukasta nostaa ylös. Eli me emme voi pelkällä velkaelvytyksellä lisätä julkisia menoja ja ajatella, että Suomi siitä pelastuu. Meidän täytyy tehdä tämäntyyppisiä toimia kuin kotitalousvähennys on, jotka laittavat talouden pyörät pyörimään. Ja jos te ette usko Ruotsia, ette usko meitä, ette muita hallituspuolueita, ette usko eläkeläisliittoja, niin voisitte sitten uskoa Vihriälää, joka on raportissaan tämän sanonut, että pitkällä tähtäimellä myöskin verotukseen tehtävät muutokset ovat sellaisia, jotka rakentavat kestävällä tavalla hyvinvointiyhteiskuntaa. Toivon todella, että nyt hallituspuolueet ottaisivat tämän itsellensä, ja kun niitä työllisyystoimia toivottavasti vihdoin tulee, niin tässä olisi yksi, joka on todellakin täsmätoimi. Tämä edistää myöskin kaiken ikäisten suomalaisten hyvinvointia, ja tämä tuo työtä ja yrittäjyyttä ihan joka puolelle Suomea. Toivon hallituspuolueiden kannatusta.

19.31 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Todella mielenkiintoista, kun äsken edustaja Mykkänen totesi, että tästä on muodostunut hallituksessa jo nyt kiistakappale. Itse tarkistin, että näin todella on. Ministeri Andersson on Twitterissä kommentoinut, että tästä ei ole sovittu mitään muuta kuin selvityksen tuominen ja että täytyy sitten tehdä muita toimenpiteitä tämän hyvätuloisia suosivan veroedun paikkaamiseksi, jos tähän lähdetään. Eli hallituksessa on selvästikin epäsopua tästä asiasta sisäisesti jo tässä vaiheessa.

Nämä aloitteet ovat minun mielestäni kannatettavia, ja totean, että perussuomalaiset yleisesti ottaen tukevat kotitalousvähennystä. Esitimme jo viime vuoden vaihtoehtobudjetissa, ennen mitään koronakriisiä kaukonäköisesti, että kotitalousvähennystä on pidetty tehokkaana tapana lisätä kotitalouksien ostovoimaa sekä palveluntarjoajayritysten elinvoimaisuutta ja että se hyödyttää ja koskettaa tavallisia työssäkäyviä perheitä, jotka tarvitsevat ammattiapua esimerkiksi kodin remonteissa, ja että Suomen talousnäkymät lepäävät nyt lähes kokonaan kotimaisen kysynnän varassa. Silloinkin oltiin jo menossa kohti talouskriisiä, ja me näimme, että tällaisia keinoja suomalaisen pienyrittäjyyden tukemiseksi ja kotitalouksien ostovoiman lisäämiseksi täytyy kehittää.

Erityisesti nyt tässä koronatilanteessa olemme avoimia keinoille kehittää ja laajentaa kotitalousvähennystä. Itselleni tulee mieleen jopa sellainen ajatus, voisiko tämä olla eräänlainen osa pakettia, jolla lisättäisiin mahdollisuuksia matalan kynnyksen yrittämiseen. Yrittämisessähän on se ongelma Suomessa, että se on vaikeaa ja byrokraattista, ja toisaalta työvoiman hinta on Suomessa niin kallista, että ihmisillä ei ole välttämättä varaa ostaa sen yritystoiminnan kautta tuotettuja palveluita. Siihen byrokratian keventämiseen ja kynnyksen madaltamiseen on toiset keinot siltä puolen, mutta toiselta puolen tällaisilla kotitalousvähennyksillä ja vastaavilla keinoilla voidaan alentaa työvoiman hintaa siinä määrin, että se pieni, matalan kynnyksen yritystoiminta kannattaa tulevaisuudessa. Suurilla yrityksillä tuntuu olevan enemmänkin suunta ulos Suomesta, valitettavasti, joten pieniä yrityksiä ja yrittäjiä tarvitaan.

19.33 **Ruut Sjöblom kok:** Arvoisa puhemies! Maamme väestö ikääntyy nopeasti, ja tarve erilaisille kotiin tuotetuille, arkea helpottaville palveluille kasvaa kovaa vauhtia. On tärkeää, että me lainsäätäjät etsimme keinoja senioreiden kotiasumisen ja itsemääräämisoikeuden tukemiseen. Erinomainen askel oikeaan suuntaan on hyväksyä tämä lakialoite ja nostaa kotitalousvähennystä 75-vuotiaiden ja sitä vanhempien osalta.

Parhaillaan käynnissä oleva koronavirusepidemia on vaikeuttanut monien senioreiden elämää, kun mahdollisuudet tavanomaiseen arkeen ovat heikentyneet. Oman terveyden suojelemiseksi moni on joutunut luopumaan esimerkiksi kaupassa käymisestä. Suurempi kotitalousvähennys mahdollistaisi useammille esimerkiksi asiointipalveluiden käytön, ja korona-arjesta tulisi sujuvampaa.

Tämän lakialoitteen hyväksyminen vahvistaisi suomalaisten senioreiden vapautta valita sekä päättää omasta arjestaan. Suurempi kotitalousvähennys tukisi senioreiden mahdollisuuksia juuri näiden palveluiden ostamiseen, mitä he kokevat eniten tarvitsevansa.

On syytä muistaa, että kotitalousvähennyksellä on merkittäviä vaikutuksia myös maamme talouden elpymiseen ja kokonaiskysynnän tasoon. Kotitalousvähennyksen nostaminen olisi kädenojennus lukuisille palvelualoilla toimiville mikroyrittäjille, pienille ja keskisuurille yrityksille, joista moni on kärsinyt koronan vaikutuksista suuresti. Ikääntyneiden arjen helpottamisen ohella tukisimme siis myös kotimaista työllisyyttä ja yrittämistä.

19.35 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen toi esille tällaisen vasemmistolaisen perusväitteen siitä, että kotitalousvähennys olisi hyvätuloisia suosiva veroetu. Tämänhän opetusministeri Anderssonkin totesi tänään Twitterissä sen jälkeen, kun me saimme jo täällä toivoa siitä, että hallitus olisi tähän kokoomuksen malliin tarttumassa ja auttamassa taloutta elpymään korottamalla ja laajentamalla kotitalousvähennystä. Tämä ajatus hyvätuloisten veroedustahan ei pidä paikkaansa. Siinä on sellainen virheellinen logiikka, että ajatellaan, että talous ja työ olisivat jotain nollasummapeliä, jossa jonkun saama verotuksellinen hyöty olisi automaattisesti joltakulta toiselta pois — mutta kotitalousvähennyshän on juurikin esimerkki siitä, että näin ei ole. Se ei ole keneltäkään pois, että pystytään ostamaan laajemmin yhteiskunnassa palveluja ja siten lisätään työpaikkojen määrää palvelusektorilla ja esimerkiksi matalapalkka-aloilla.

Toiseksi, tässä omassa puheenvuorossani toin ihan konkreettisesti esille sen, miten tämä kokoomuksen esittämä malli mahdollistaisi myös keskituloisten suomalaisten hyödyntää palveluja sitä kautta, että vähennysosuutta kasvatettaisiin siihen 60 prosenttiin. Tässä omassa esimerkissäni nimenomaan osoitin, että sähköasentajana työskentelevän Pekan olisi tämän korotuksen johdosta kannattavaa jäädä tekemään se lisäasennuskeikka ja palkata sinne kotiin lastenhoitoapua. Eli tästä logiikkavirheestä, joka jatkuvasti tässä keskustelussa esiintyy, tulisi päästä Suomessa eroon. Kuten todettu tässä keskustelussa jo aiemmin, Ruotsissa on vallan hyvin ymmärretty, että kotitalousvähennys ja sen korottaminen ei toden totta ole keneltäkään pois, vaan se tuo vain lisää hyvinvointia ja työtä yhteiskuntaan.

19.37 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Me olemme käyneet tätä keskustelua nyt tästä kotitalousvähennyksestä. En ole alan asiantuntija lainkaan, mutta uskallan sen sanoa, että kun on kysymys etuudesta, joka on verosidonnainen, niin luonnollisesti siitä etuudesta hyötyvät ne, jotka veroja maksavat, ja tässä suhteessa sillä on tulonjaollinen merkitys myöskin. Edustaja Vestman sanoi, että logiikkaa pitäisi käyttää tässä, ja yritän käyttää logiikkaa. Te sanoitte, että se ei ole keneltäkään poissa, tämä kotitalousvähennys. Ehkä näin voi sanoa, että se ei ole keneltäkään poissa, mutta kun on kysymyksessä etuus, joka suuntautuu vain tietyntyyppisille ihmisille eli niille, jotka maksavat tässä tapauksessa veroja, niin se on sillä tavalla suurituloisempia ihmisiä suosiva, ja tämä on tässä se yksi dilemma, mikä tässä kotitalousvähennyksessä on. Etu siinä kotitalousvähennyksessä on ehdottomasti se, että tämä harmaa talous tulee avoimemmaksi.

Edustaja Sarkomaa on tehnyt tämän oman erityisesityksensä — joka ei ollut tässä aikaisemmassa keskustelussa auki ennen kuin te avasitte sen — siitä, että olisi tämmöinen superkotitalousvähennys yli 75-vuotiaille alle 1 200 euroa saaville. Eikö niin ollut? Vai oliko 1 200 euron etuus niille, jotka eivät maksa ylipäätään veroja? Puhummeko silloin niistä eläkkeensaajista, jotka saavat alle tuhat euroa tuloa? Se oli minulle epäselvä. Riippumatta siitä, mistä tässä on kysymys, niin ajatus sinänsä, että antaisimme suoran subvention kaikkein pienituloisimmille eläkkeensaajille — niille, jotka eivät aidosti maksa veroja — on sinänsä kiehtova ja kiintoisa, ja tässä suhteessa hallitus on jo toimia tehnytkin hyvin selkeästi. Mehän saimme korotukset kansaneläkkeisiin ja takuueläkkeisiin eli juuri niihin eläketuloihin, joissa ei makseta myöskään veroja, jolloin tavallaan hallituskin tunnistaa tämän tarpeen, että pienimpiä eläkkeensaajia pitäisi tukea vahvasti, ja se myöskin hallitusohjelmaan on selkeästi kirjattu. Minusta tämä ajatus siitä, että olisi sitten suora subventio myöskin ikään kuin kotitaloustöitä teettäville pienituloisille ihmisille, on ainakin tutkimisen arvoinen. En osaa näitä yksityiskohtia siinä arvioida ollenkaan, koska täytyisi katsoa nämä las-

kelmat lävitse täältä, mutta sinänsä se on tutkimisen arvoinen asia, että me selkeästi kohdistaisimme kaikkein pienituloisimmille eläkkeensaajille tämäntyyppisen muodon, jos se muuten on käytännöllisesti ja budjetäärisesti, fiskaalisesti perusteltu.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 8 asiakohdassa]

10. Lakialoite laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lakialoite LA 53/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 11.—16. asiasta.

Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Tavio, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.40 **Ville Tavio ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä oli nyt kuitenkin ajatuksena, että minä esittelen jokaisen kohdallaan. Se hieman selkeyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin minäkin tarkoitin, mutta nyt tähän asiaan esittely.

Okei. — Herra puhemies! Perussuomalaiset on autoilijoiden ykköspuolue Suomessa. Perussuomalaiset tässä esittää, että moottoribensiiniin ja dieselöljyyn tulleet valmistusveron korotukset perutaan. Polttoaineiden veronkorotukset lisäävät alueellista eriarvoisuutta, nostavat kuljetusten hintaa ja heikentävät pitkien etäisyyksien maassa sekä yritysten kilpailukykyä että mahdollisuuksia työn vastaanottamiseen kauempaa kotoa. Veronkorotusten peruminen lakialoitteessa esitetysti tuo positiivisia kerrannaisvaikutuksia parantamalla suomalaisyritysten kilpailukykyä, edistämällä työvoiman liikkumista maan sisällä ja lisäämällä alueellista tasa-arvoa.

Tällä vaalikaudella tehty, vihervasemmistohallituksen vaatima veronkorotus on historiallisen suuri. Elokuussa tehdyn korotuksen vaikutus kuljetuskustannuksiin on lähes 80 miljoonaa euroa vuodessa. Bensiinin valmisteveron korotus on kovempi kuin kertaakaan aiemmin 2000-luvulla. Täytyy muistaa, että bensan hinnasta on jo nykyisinkin lähes 70 prosenttia ja dieselöljyn hinnasta yli 60 prosenttia veroja, eli molemmista me maksamme autoa tankatessamme yli puolet veroja.

Verotuksella on suuri merkitys suomalaisen teollisuuden kannalta, ja tämä on yksi syy, miksi perussuomalaiset ovat tätä teemaa jatkuvasti esille nostamassa. Suomessa maanteiden tavaraliikenne maksaa polttoaineveroja vuosittain jo yli 10 prosenttia koko alan liikevaihdosta. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL varoitti taannoin, että Suomea viedään poliittisilla päätöksillä tilanteeseen, jossa kamelin selkä katkeaa eli logistiikkakustannukset eivät enää mahdollista tuotantoa Suomessa. Tuollainen varoitus pitää ottaa vakavasti.

Tämän polttoaineveron korotuksen perumalla perussuomalaiset puolustavat suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä. Puolustamme suomalaisten yksityisautoilijoiden oikeutta liikkumiseen. Tämä aloite, jonka olen jättänyt, liittyy perussuomalaisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin, ja tästä veronkorotuksen perumisesta on tehty myös talousarvioaloite, joten niinpä toivon kansanedustajien pohtivan tarkkaan, mitä Suomen tulevaisuudelle oikein haluavat, kun tästä tullaan äänestämään.

19.43 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Erityisesti tästä nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta tai sitä koskevasta lakialoitteesta kommentoin.

Jos menee tankkaamaan autoa Suomessa ja luulee ostaneensa litran polttoainetta, niin todellisuudessa sillä rahalla onkin saanut vain 0,33 litraa polttoainetta. Eli autoilija maksaa nettona yhteiskunnan yleiskatetta budjettiin, toimii niin sanotusti lypsylehmänä, kun taas jos joku menee julkiseen kulkuvälineeseen Helsingissä ja ostaa 2,8 euron kertalipun, hänelle itse asiassa lyödään toinen mokoma kouraan yhteiskunnan toimesta, koska HSL on 50-prosenttisesti verorahoitettu. Eli julkisessa liikenteessä tämä suhde toimii hieman toisinpäin kuin yksityisautoilussa. Ja perussuomalaiset haluavat myös tuoda esille, että yksityisautoilua Suomessa tarvitaan välttämättä myös tulevaisuudessa.

Yleisesti ottaen tätä ja myöskin seuraavia lakialoitteitamme yhdistää ajatus siitä, että työpaikat Suomeen, investoinnit Suomeen ja verotulot Suomeen. Nämä lakialoitteemme aiheuttaisivat kuluja tai oikeamminkin menetettyjä tuloja valtiolle välillisesti, mutta näillä on myös dynaamisia vaikutuksia — työpaikkoja, lisää kulutusta ja ostovoimaa — joiden seurauksena verotulot pidemmällä aikavälillä palautuvat ja jopa kohoavat. Nämä välittömät menot, jotka aiheutuvat kuitenkin aloitteista, esitämme leikattavaksi pois tulonsiirroista ulkomaille ja muista vastaavista menoeristä, joista ei ole suomalaisille suoraan hyötyä.

19.45 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Kansantalouden perusoppikirjoissa kun käydään verotusjärjestelmiä lävitse, niin nähdään verotuksella ainakin kolmenlaisia piirteitä: sillä on se fiskaalinen merkitys, eli sillä kerätään tuloja valtioille; sillä on käyttäytymistä ohjaava vaikutus ja sillä on myöskin tuloja tasaava vaikutus, voidaan käyttää myöskin siihen.

Myöskin polttoaineverot toimivat tässä. Niillä on erittäin keskeinen fiskaalinen merkitys kaikkialla maailmassa, ei ainoastaan Suomessa. Niillä on myöskin ohjaavaa vaikutusta, kuten tässä edustaja Mäkelä muun muassa sanoi, että pyritään ohjaamaan ihmisiä käyttämään kollektiivista liikennettä, ei yksityisautoilua. Ja niillä on tulonjaollisia vaikutuksia. Vaikka se on nyt ikään kuin tasaverosuhteessa siihen, kuinka paljon autoa käytetään, niin kaikkein pienituloisimmilla ihmisillä ei ole autoja välttämättä käytettävissä, ja siinä mielessä sillä on tasaava vaikutus, vaikka kylläkin ymmärrän ja tunnistan sen, että suurituloisilla ja pienituloisilla ihmisillä on ehkä molemmilla auto ja silloin pienituloinen ihminen maksaa tässä enemmän. Sillä on tuloja tasaava vaikutus, mutta se on erilainen.

Mutta se olennaisin kritiikki tätä aloitetta kohtaan, niin kuin täällä eduskuntakeskustelussa on jo moneen kertaan käyty läpi tämän polttoaineveron kohdalla, on se, että tämä korotus ei ole mikään historiallinen korotus. Tämä on ainoastaan reagointia siihen, että meillä halutaan pitää polttoaineverotuksen reaalinen taso sellaisena kuin se on ollut tähänkin asti, ja tässä on käytännössä hallituskausi peräjälkeen aina korotettu näitä polttoaineveroja sen verran, että ikään kuin indeksitarkistuksen verran tätä tehdään. Ja tässä on ihan samasta kysymys. Että tästä ei tarvitse nyt tehdä suurempaa messua. Meidän ei tarvitse käydä lävitse, missä hallituksessa perussuomalaiset ovat istuneet ja korottaneet polttoaineveroja, missä mikäkin puolue on historian varrella istunut ja korottanut näitä polttoaineveroja, koska siinä se reaalinen fiskaalinen vaikutus halutaan ylläpitää valtion tulo- ja menoarvion kannalta.

19.46 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Sen tosiaan ymmärtää, että verot jollain aikavälillä tulevat tarkistetuiksi, mutta täytyy sanoa, että en ole kuullut kenenkään aiemmin puhuvan verojen indeksikorotuksista ennen kuin nyt tässä polttoaineveron korotuksen yhteydessä hallituspuolueiden edustajat ovat alkaneet pitää tällaista esillä. Se mielestäni kertoo vain siitä, miten autoilija nähdään Suomessa lypsylehmänä ja pyritään tätä autoilijavihamielistä politiikkaa aina vain tekemään enemmän ja enemmän. Kuulee vedottavan esimerkiksi siihen, että pitäisi liikkua vain joukkoliikenteellä, mutta eipä tuo useinkaan ole mahdollista, eikä se useinkaan ole niin mukavaakaan kuin autoilu. Varmaan ihmisillä on siitä yksityisautoilusta eri näkemyksiä, kuinka paljon se kuuluu elämään, mutta sanoisin, että siinä, missä joku tykkää polkea fillarilla, niin moni tykkää mennä autolla varsinkin sitten, kun ollaan vähän pohjoisemmilla leveleillä täällä Suomessa kylmässä maassa. Kyllä minä lähden itse siitä, että auto on sellainen materiaaliseen hyvinvointiin kuuluva asia. Jos ongelmana on se, että ihmisillä ei ole varaa autoon, niin silloin varmasti täytyy lähteä laskemaan autoilun hintaa, eikä, kuten hallitus tässä tekee, lähteä nostamaan autoilun hintaa.

Autoiluun ollaan suhtauduttu nyt lähinnä ilmastonmuutoskeinona, ja tämä on hyvin liioiteltu tapa lähestyä autoilun päästöjä varsinkin ottaen huomioon, kuinka paljon vähäpäästöisempiä uudemmat autot ovat. Kun katsotaan kansainvälisiä tai Suomen päästötavoitteita ja katsotaan niitä kansainvälisestäkin näkökulmasta, niin Suomen liikenteeseen kohdistuvat päästötavoitteet on jo saavutettu nykytoimin lähes 40-prosenttisesti ja Saksassa taas autoiluun kohdistuva päästötavoite on vain 40 prosenttia. Eli täällä Suomessa nähdään yhä, että osa hallituspuolueista varsinkin haluaa käyttää tätä veroa tässä nimenomaan ohjauskeinona, kun sitten taas osa hallituspuolueista on jo vannonut täällä, että ei tule uusia veronkorotuksia autoilijoille. Se jää nyt sitten nähtäväksi.

Kyllä tämä hallituksen tekemä veronkorotus on ollut historiallisen suuri, koska se on ollut määrällisesti suurempi kuin aikaisempien hallituksien tekemät. Jos perussuomalaiset ovat veroja joutuneet hallituksessa ollessaan nostamaan, niin eihän se mikään peruste ole sille, että sitä pitää lähteä vielä nostamaan ja vielä enemmän.

19.50 **Jani Mäkelä ps:** Puhemies! Täytyy muistaa, että tämä kuuluisa edellisen hallituksen polttoaineveron korotus, jossa perussuomalaiset olivat mukana, tapahtui hieman erilaisessa maailmantilanteessa. Silloin oli taloudessa jonkinnäköistä pientä nousua havaittavissa, ja jouduttiin paikkaamaan EU:n kieltämän sokeriveron korotuksen tilalle jokin tuloerä valtion budjettiin. Nyt kun ollaan koronakriisissä, kuljetuskustannukset haittaavat entises-

täänkin vaikeuksissa olevaa talouttamme ja hallitus nostaa tätä veroa myöskin ideologisista syistä, ei pelkästään valtionkassaa paikatakseen, tilanne on aika paljon erilainen.

Polttoaineiden hinta Suomessa on erittäin korkea verrattuna muuhun maailmaan. Tarkistin juuri äsken, että äärimmäisen harvassa maassa se on yhtään korkeampi kuin Suomessa ja kategorisesti korkeampi se ei ole missään. Hongkongissa taisi olla muutaman kymmenen senttiä kalliimpaa, mutta verrokkiryhmän maissa se ei ole ainakaan sen kalliimpaa kuin Suomessa, eli kyllä Suomessa tämä polttoaineiden hinta on aivan tapissaan.

Mitä tulee pienituloisiin ja suurituloisiin, niin kyllähän pienituloisista hyvin monet ajavat vanhoilla autoilla, joiden arvo saattaa olla vain muutama tuhat euroa tai jopa satoja euroja ja joilla on korkeat nimellispäästöt, joista tulee korkeat käyttömaksut joka vuosi. Näitä maksuja hallitus haluaa korottaa ja sitä kautta vaikeuttaa entisestään sen pienituloisen elämää, joka elää sellaisella seudulla, että autoa on pakko käyttää. Toki nämä polttoaineverot koituvat heidän laskukseen mutta myös nämä muut, kerrannaiset autoilun kustannukset, joita hallitus haluaa korottaa.

19.51 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Olen tullut siihen loppupäätelmään tätä polttoaineverokeskustelua seuranneena, että hallitus lähti siitä, että tämä veronkorotus tahdotaan tehdä nimenomaan autoiluun, koska silloin se verotus kohdistuu työssäkäyviin. Sosialistien politiikkaan kuuluu juuri työssäkäynnin ja yrittämisen verottaminen. Sen sijaan pyritään suosimaan jonkinlaista tukiriippuvuuden kasvua.

Auton käyttö itsessään on välttämätöntä, ja usein se on toki tarpeen muistakin syistä, mutta jos nyt ajatellaan, että liikutaan töihin tai harrastuksiin, niin kyllä siinä useimmat autoa tarvitsevat, lasten vientiin päiväkotiin tai vaikkapa kauppaan menoon.

Katsoin täällä pääkaupunkiseudulla liikkuessani matkaani Kehä kolmosen sisäpuolella tuonne kauppakeskus Flamingoon, kun menin sinne kauppaan. Katsoin sen siis jälkikäteen sieltä joukkoliikennepalvelusta, miten se matka olisi taittunut julkista käyttämällä. Se oli niin, että minun olisi tarvinnut tehdä siinä kaksi vaihtoa eli kolme julkisen liikenteen matkaa, ja noihin matkoihinhan olisi kulunut minulta puolet illasta, ja takaisinpäin sama homma, eli minä olisin yhteensä joutunut ottamaan kuusi julkisen liikenteen matkaa. No, jokainen ymmärtää, että tuollaisten matkojen tekemisen sijaan jää sitten kyllä menemättä sinne kauppakeskukseen. Eli kyllä sitä autoa tarvitaan ihan tämmöiseen kaupassa käynti -tyyliseen perusliikkumiseen jopa Kehä kolmosen sisäpuolella.

Tämä tuntuu aina yllättävän niitä cityihmisiä, jotka perustavat elämänsä siihen, että he asuvat vain kaupunkikeskustassa ja tekevät lähes kaiken siellä kaupunkikeskustassa, mutta useimmat meistä eivät nyt ehkä kuitenkaan ihan niin ytimekästä cityelämää edes halua elää vaan ovat tottuneet, että liikutaan, ja varsinkin maaseudulla se on ihan itsestäänselvyys, että kauppamatkat ovat kymmeniä ja kymmeniä kilometrejä suuntaan sun toiseen.

Tietenkin siinä on aina sekin, mikä pitää muistaa, että isoja kauppakasseja on isolla perheellä, isolla porukalla usein ihan mahdoton siellä julkisessa kantaa, eli kyllä ne tarvitsee saada auton kyytiin. Näin tämä tilanne autoilun osalta on myös aika usein eri perheellisillä ja sitten vaikkapa citysinkuilla.

Toivotaan, että tähän autoilun mahdollistamiseen tehdään nytten jatkossa suotuisaa politiikkaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

11. Lakialoite laiksi sosiaalihuoltolain 12 a §:n kumoamisesta

Lakialoite LA 55/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

19.55 **Ville Tavio ps** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Suomi on avokätisellä lainsäädännöllään ja maahanmuuttopolitiikallaan luonut turvapaikanhakijoita houkuttelevia, jopa laittomaan maassaoloon houkuttelevia vetovoimatekijöitä. Näiden vetovoimatekijöiden määrää on lisätty siirtolaiskriisin alkamisen jälkeenkin.

Politiikan suunta on väärä, ja se pitää korjata. Suomesta haki kansainvälistä suojelua vuonna 2015 noin 32 500 henkilöä. Vuonna 2016 hakemuksia rekisteröitiin noin 5 600 ja vuonna 2017 noin 5 000. Silti nyt käsiteltävä laki hyväksyttiin siitä huolimatta, että näiden lukujen olisi pitänyt toimia hälytyskelloina, jotka varoittavat tällaisen lainsäädännön tekemisestä.

Kansainvälistä suojelua hakevista henkilöistä noin 40 prosenttia on vuodesta 2015 lukien saanut kielteisen päätöksen hakemukseensa. Osa kielteisen päätöksen saaneista ei poistu maasta, vaan jää oleskelemaan Suomeen laittomasti. Näille henkilöille voidaan antaa kunnissa kiireellistä sosiaalipalvelua, josta aiheutuneista kustannuksista kunnat voivat hakea korvausta Kansaneläkelaitokselta.

Suomalaisten veronmaksajien tehtävä ei ole kustantaa laittomasti maassa olevien palveluita, vaan kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet tulee poistaa maasta viipymättä päätöksen jälkeen. Ja maasta poistamisen toteuttamiseksi perussuomalaiset ovat vaatineet heidän ottamistaan säilöön sen sijaan, että heidän annetaan liikkua vapaasti maassamme potentiaalisesti vaarantaen kansalaisten turvallisuuden, ja lisäksi he käyttävät todennäköisesti myös julkisia peruspalveluita.

Nyt siis esitän perussuomalaisen eduskuntaryhmän puolesta lakialoitteella, että sosiaalihuoltolain 12 a § kumotaan. Tämä kolme vuotta sitten voimaan tullut pykälä koskee valtion korvausta kansainvälistä suojelua hakeneen ja hakemukseensa kielteisen päätöksen saaneen henkilön sosiaalipalvelusta. Pykälässä säädetään, että Kansaneläkelaitos korvaa valtion varoista kunnalle ja kuntayhtymälle aiheutuneet kustannukset, kun kansainvälistä suojelua hakeneelle ulkomaalaiselle, jonka vastaanottopalvelut ovat lakanneet, on kiireellisessä tapauksessa annettu ruokaa tai lääkkeitä tai tilapäistä asumispalvelua.

Esitys on osa perussuomalaisten valmistuvaa vaihtoehtobudjettia, ja näin ollen esitämme tosiaan tätä laittomasti maassa oleskelevien sosiaalihuollon kustannuksiin ehdotetun määrärahan vähentämistä.

19.58 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä laki on hyvä — vai pitäisikö sanoa huono — esimerkki siitä, mitä tämän siirtolaiskriisin yhteydessä nähtiin muutenkin, että kun tilanne on jonkinlainen, niin säännöt sitten muuttuvat sen tilanteen mukaiseksi eikä tilanteessa noudateta voimassa olevia sääntöjä. Ei voida missään tapauksessa mielestäni viestittää, että piikki Suomessa oleskeluun on joka tapauksessa auki, oli oikeutta oleskelemiseen maassa tai ei, ja tämä laki antaa sellaisen viestin, sellainen selkänojan, että kunnille kuitenkin viime kädessä maksetaan valtion loputtomasta kassasta jopa laittomasti maassa olevan henkilön ylläpito.

Maasta pitää poistua, jos maassa ei ole oikeutta oleskella, ja se on ainut viesti, minkä tämä sali voi mielestäni antaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 10 asiakohdassa]

12. Lakialoite laiksi tuloverolain 124 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 56/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

19.59 **Ville Tavio ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset on suomalaisten yrittäjien ykköspuolue. Me olemme ajaneet ja ajamme yhä Suomeen Viron veromallia, jossa yhteisöverosta voi vapautua investointien osalta. Tämä Viron veromalli olisi ehdottomasti syytä selvittää, ja siksi kehotankin hallitusta tarttumaan toimeen.

Nyt tämän ohelle tai tälle vaihtoehtona esitämme tässä lakialoitteessa osakeyhtiöille pienempää verotusta. Sinänsä pienempi verotus olisi perusteltu varsinkin pienille ja keskisuurille yrityksille. Nykyisen veron 20 prosentin muutosta esitetään niin, että tuloveroprosenttia lähdetään laskemaan siten, että se olisi ensin 19,5 prosenttiyksikköä, eli edettäisiin pienempää tuloverotusta kohti aina puoli prosenttiyksikköä kerrallaan, sinänsä maltillisesti.

Yhteisöveroaste itsessään on viime vuosikymmenien aikana laskenut tasaisesti kehittyneissä kansantalouksissa. Kyseessä on kansainvälinen verokilpailun muoto, jossa kansallisvaltiot pyrkivät tarjoamaan yritykselle kilpailukykyisen toimintaympäristön, minkä toivotaan vaikuttavan yritysten sijaintivalintoihin ja siten kasvattavan tai ainakin ylläpitävän verokertymää. Suomi oli edellisen huomattavan yhteisöveroasteen laskemisen myötä pitkään houkutteleva vaihtoehto yrityksille, mutta muut maat ovat omilla verohuojennuksillaan kuroneet kiinni tätä välimatkaa. Perussuomalaisten mielestä on tarkasteltava asiaa ja

aloitettava — selvitysten pohjalta tietysti — yhteisöveron madaltaminen asteittain. Tietenkin oleellista on tarkastella sitä, että yhteisöjen kokonaisveroaste ei ainakaan pääse kasvamaan, koska nyt näiden useiden korotusten, kuten polttoaineverokorotusten, myötä näin on jo käynyt.

Tämä lakialoite liittyy jättämääni talousarvioaloitteeseen tästä samasta aiheesta, ja toivotaan, että tätä asiaa lähdetään selvittämään ja tarkastelemaan.

20.01 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen viesti on se, että Suomen täytyy olla kaikissa olosuhteissa kiinnostava kohde investoinneille ja sitä kautta kiinnostava kohde tarjota työtä suomalaisille. Investoinnit yleensä tuottavat myös työpaikkoja.

Sellainen viesti on tullut teollisuudelta, että viimeiset kymmenen vuotta ovat olleet suomalaisille investoinneille tai Suomeen investoineille varsin huonoa aikaa. Poistot ovat olleet investointeja suuremmat. Jos seuraavat kymmenen vuotta menevät samalla vauhdilla, niin sen jälkeen alkavat työpaikatkin häviämään. Tämän estämiseksi on tehtävä kaikki voitava. Toki tällainen verojen säätäminen on vain yksi keino muiden joukossa, mutta sekin on tarpeellinen keino.

Täytyy muistaa, että naapurimaamme kilpailevat kanssamme samalla sisämarkkinalla Euroopan unionissa, monet näistä maista paljon paremmin unionin eduin ja maksatuksin. Suomihan on nettomaksaja, ja monet naapurimaamme, erityisesti tuonne etelän suuntaan, ovat nettosaajia. Meillä ei ole tässä kilpailussa varaa antaa yhtään eteen, emmekä me voi saavuttaa siinä mitään etulyöntiasemaa, koska pelaamme samoilla säännöillä, mutta muut saavat meitä enemmän rahaa. Tässä tilanteessa meidän on tehtävä voitavamme suomalaisen työllisyyden ja investointien tukemiseksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 10 asiakohdassa]

13. Lakialoite laiksi päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 57/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

20.03 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Perussuomalaiset puolustavat suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä.

Tässä lakialoitteessa esitetään, että päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimista lisätään. Kyseessä on määritelmäpykälä, lain 3 §, joka koskee muun muassa tuen määrän laskemisen perusteena käytettäviä tietoja. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että päästökauppakompensaatio voidaan määrätä nykyistä suurempana.

Raskaan teollisuuden merkitys on Suomen kansantaloudelle suuri. Koronaepidemian myötä vientiteollisuuden näkymät ovat heikentyneet, ja perussuomalaiset kokevat tärkeäksi helpottaa teollisuuden hintakilpailukykyä muuttamalla lakia niin, että teollisuus voisi hakea päästökauppakompensaatiota nykyistä suuremman määrän, kuten yritystemme kilpailijat useissa muissa EU-maissa voivat nykyisin tehdä.

Aloite tähtää siis kilpailukyvyn parantamiseen verrokkimaihimme nähden. Vaikka päästökauppakompensaatio on päättymässä kuluvan vuoden jälkeen, niin tällä viime hetken muutoksella on poliitikoilla nyt mahdollisuus lähettää teollisuudelle myönteinen signaali, että Suomeen kannattaa investoida, että me huolehdimme suomalaisen teollisuuden kilpailukyvystä, että siitä me emme tingi. Ehdotetun muutoksen myötä kirisimme puolet kiinni esimerkiksi Saksan nykyistä etumatkaa.

Tämä aloite liittyy myös vastaavaan talousarvioaloitteeseen ja on osa perussuomalaisten tulevaa teollisuusmyönteistä vaihtoehtobudjettia.

20.05 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kun varsinkin itse tulen tuolta Suomen paperiteollisuusvyöhykkeeltä, niin on selvääkin selvempää, että raskas vientiteollisuus on edelleenkin Suomen työllisyyden ja verokertymän selkäranka, vaikka muitakin elinkeinoja nykyaikana siihen rinnalle kehittyy, kun rakennemuutos on niitä työpaikkoja vienyt paperiteollisuudesta ja metalliteollisuudesta, mutta silti ne ovat äärimmäisen keskeisiä ja elintärkeitä Suomen koko hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan kannalta.

Tämä aloite, minkä olemme tehneet, olisi selvä viesti teollisuudelle siitä, että Suomeen kannattaa investoida, meille halutaan investointeja ja meillä halutaan tehdä teollisuusmyönteistä politiikkaa. Ja on syytä muistaa tässä myöskin oma itsekäs näkökulmamme, että Suomi on varsin syrjässä oleva maa, jossa viennin kuljetuskustannukset ovat korkeat jo valmiiksi. Eli emme me voi antaa tällaisissa päästökauppa-asioissa nyt ainakaan ylimääräistä etumatkaa kilpailijamaillemme — esimerkiksi Saksalle, joka maksaa tätä kaksi kertaa meitä enemmän — sillä, että meidän ensinnäkin pitää kalliilla viedä asioita Suomesta pois, me nostamme polttoaineiden hintaa, lähdemme kaikennäköisiin rikkidirektiiveihin mukaan. No sitten emme edes tukisi teollisuuttamme samalla tavalla kuin muut kilpailijamaat, joissa on vielä meitä halvempi työvoima, niin että tilannehan olisi mahdoton, ja tämän estämiseksi on tehtävä voitavamme.

Perussuomalaiset ovat tällaisen aloitteen tehneet, ja toivomme sille menestystä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 10 asiakohdassa]

14. Lakialoite laiksi tuloverolain 23 ja 124 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 58/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

20.06 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Tässä lakialoitteessa esitetään, että tuloverolain 23 ja 124 §:iä muutetaan. Kyse on veropohjan muuttamisesta oikeudenmukaisemmaksi ja laajemmaksi siten, että otetaan verotuksen piiriin suurten säätiöiden ja yhdistysten pääomatulot, kuten osingot ja vuokratulot.

Suomessa toimivien tuhansien säätiöiden varallisuudeksi on arvioitu Säätiöt omistajina -raportissa noin 20 miljardia euroa, ja säätiösijoittajia on noin tuhat. On epäoikeudenmukaista ja kohtuutonta, että pienetkin yritykset, jotka toimivat markkinariskin alaisena, joutuvat maksamaan pääomaveroa mutta samaan aikaan todella vauraat ja vakaat yhdistykset ja säätiöt saavat vuodesta toiseen pääomatulonsa verottomina. Lainsäädäntö kohtelee yrittäjiä huonommin kuin säätiösijoittajia.

Ehdotettu lakiuudistus koskisi ainoastaan suurimpia säätiöitä ja hyvin varakkaita yhdistyksiä. Suomessa on lukuisia pieniä yhdistyksiä ja säätiöitä, jotka toimivat pienillä tai pienehköillä varoilla ja joiden toiminta voi olla riippuvainen verottomista pääomatuloista, joten niiden pääomatulot voitaisiin jättää verovapaiksi 100 000 euroon asti. Lisäksi verokanta voisi olla yleistä pääomaverokantaa alempi, 15 prosenttia. Täten uudistus ei hankaloittaisi pienten säätiöiden toimintaa. Uudistus ei myöskään vaikuttaisi niihin yleishyödyllisiin säätiöihin tai yhdistyksiin, joiden tulot koostuvat muista kuin pääomatuloista.

Suuret säätiöt harjoittavat varsin laajamittaista elinkeinotoimintaa. Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan on havaittu, että Patentti- ja rekisterihallitus on myöntänyt perustamislupia säätiöille, joiden liiketoiminta on niin laajaa suhteessa muuhun toimintaan, että säätiön tosiasialliseksi tarkoitukseksi on katsottavissa jo liiketoiminnan harjoittaminen. Säätiöiden toiminta on myös voinut sääntöjen perustamisluvan estämättä myöhemmin muuttua elinkeinotoiminnan harjoittamiseksi. Tämä on verokikkailua, johon puuttumista nyt ehdotetaan lakialoitteella.

20.09 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Verovapaus on sellainen asia, joka tietysti sen verovapauden saajan osalta kaventaa veropohjaa: eli kun veroja ei tarvitse maksaa, niin eihän silloin verojakaan kerry. Sen vuoksi verovapautta täytyy soveltaa hyvin varovasti ja perustellen, miksi juuri tämän kyseisen tahon, jolle verovapaus oltaisiin myöntämässä, täytyisi olla verovapaa. Onko se niin yleishyödyllistä toimintaa? Onko se niin liiketoiminnasta vapaata, voittoa tavoittelematonta toimintaa? Näiden säätiöiden tapauksessa useassa tapauksessa näin ei ole.

Kyselytunnilla kyseltiin useaan kertaan, voisiko omaishoitajien palkkio olla verovapaata. Se ei silloin voinut olla verovapaata, ei voinut vapauttaa veroista yhtä palkkatuloa, sanoi valtiovarainministeri. Nyt kuitenkin tilanne on se, että suuret säätiöt ovat jo verovapaita.

Tämä esityksemme on myöskin osaltaan osa oikeudenmukaista fiskaalista rahoituspakettiamme, jolla osaltaan rahoitamme esittämiämme menonlisäyksiä perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 10 asiakohdassa]

15. Lakialoite laiksi tuloverolain 125 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 59/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

20.10 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Tässä lakialoitteessa esitetään, että tuloverolain 125 §:n eli niin sanotun työtulovähennyspykälän 2 momenttia muutetaan niin, että työtulovähennyksen enimmäismäärää nostetaan ja vähenemisprosenttia kasvatetaan. Nykymuodossaan kyseinen 2 momentti kuuluu näin: ”Vähennys on 12,5 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 1 770 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 1,84 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.” Nyt käsiteltävässä lakialoitteessa esitetään, että työtulovähennyksen enimmäismäärä nostetaan 1 770 eurosta 1 927 euroon ja että vähennyksen pienenemisprosentti muutetaan 1,97:ään.

Esitetty muutos liittyy kannustinloukkujen purkamiseen. Työn vastaanottamisen kannustinloukkujen poistaminen tai edes lieventäminen nostaa työllisyyttä, mikä kasvattaa valtion verotuloja ja pienentää valtion menoja, kun siis entistä harvempi saa työttömyysetuuksia. Työtulovähennys on yksinkertainen mutta tehokas työllisyyttä ja työn verotusta parantava toimi. Ihmisiä ei pidä syyttää toimettomuudesta, jos työnteko ei ole henkilön oman talouden näkökulmasta kannattavaa. Poliitikkojen täytyy huolehtia siitä, että työnhaku ja työn vastaanottaminen on aina houkuttelevaa. Eduskunnassa emme yleensä vaikuta suoraan siihen, kuinka suuri on työtä tekevien bruttopalkka, mutta mehän täällä vaikutamme siihen, paljonko ihmisille jää palkastaan käteen. Perussuomalaiset ovat ansiotyön verotuksen vähentämisen kannalla, ja tämä työntekijämyönteinen näkökulma tulee vahvasti esiin vaihtoehtobudjetissamme, johon tämäkin lakialoite kuuluu.

20.12 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä ehdotuksemme on osa kokonaisuutta, jolla pyrimme helpottamaan tavallisen, ahkeran, työssäkäyvän kansalaisen verorasitusta ja parantamaan hänen ostovoimaansa. Palkankorotuspaineethan suurelta osin johtuvat siitä, että käytettävissä oleva tulo kaikkien mahdollisten verojen, maksujen, pakollisten tasasuuruisten erien jälkeen on niin pieni, että se kannustaa vaatimaan lisää palkkaa. Ja kun palkka nousee, samalla myöskin suomalaiset työvoimakustannukset nousevat ja kilpailukyky huononee. Tämä on ikävä noidankehä, ja siitä voi ymmärrykseni mukaan päästä eroon lähinnä vain niin, että elämisen kustannuksia ja välitöntä verotusta työssäkäyville pyritään pienentämään. Näin tämä esityksemme osaltaan tekee.

Se, että työn vastaanottamisen täytyy aina kannattaa, on mielestämme itsestäänselvyys. Tällä tavoin vapautuvaa rahaa, joka välillisesti on tietenkin pois valtion verotuloista, kuitenkin samalla vapautuu kotimaiseen kulutukseen, mikä varsin lyhyellä aikavälillä myöskin kerryttää joka tapauksessa valtiolle verotuloja takaisin.

20.14 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Vielä yleisenä pohdintana todettakoon, että Suomessa on yksi maailman korkeimmista ansiotuloverotuksista. Työn verotuksen kiristämiseen ja koventamiseen ei siksi voi mielestäni ajatellakaan, että lähdettäisiin, vaikka nyt sitten esimerkiksi hallituksen tekemä historiallisen suuri polttoaineveron korotus onkin aika suoraan työssäkäyvien lisäverotusta tai samoin vaikkapa asumisen hintaan kohdistuvien verojen korotukset kohdistuvat aika paljon työssäkäyväänkin väkeen. Kuitenkin taloudellisen vapauden lisäämisen tulisi olla eduskunnankin pääprioriteetteja. Siis mitä kansalaisille täällä yritetään hyvää saada aikaan, niin kyllä se niin on, että työn verotuksen keventäminen lisää varmasti materiaalista hyvinvointia, kun sitten taas ihmisten kasvava työhön pääsy, työssäkäynti varmasti lisää perheiden hyvinvointia, henkistä hyvinvointia. Eli tämä on työllisyystoimien näkökulmasta juuri sellainen asia, johon perussuomalaiset uskovat, eli me emme lähde siitä, että vain julkiselle sektorille syntyy työpaikkoja ikään kuin julkista valtiontaloutta kasvattamalla, vaan perussuomalaisten mielestä nimenomaan yksityiselle sektorille syntyy normaalissa markkinataloudessa lisää työtä, kun vain työn verottaminen ja yritysten verottaminen siihen kannustavat.

Tässä yhteydessä täytyy vielä korostaa, että tämän työn verotuksen pienentäminen on nimenomaan myös yrityksille erittäin myönteinen asia, koska silloin yrityksillä palkankorotustarve, palkankorotuspaine pienenee, ja sitä kautta se myös, varsinkin, voi sanoa, suuressa mittapuussa, Suomen teollisuuden kilpailukykyä ylläpitää ja parantaa, ja sitähän me nimenomaan ennen kaikkea täällä tarvitsemme, joten tehdään työssäkäynnistä kannattavampaa, otetaan suomalainen työ ja yrittäminen etusijalle valtion tavoitteissa, niin tällä tavalla Suomi voisi kohdata tulevaisuuden haasteet ja päästä parempaan taloudelliseen hyvinvointiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 10 asiakohdassa]

16. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 60/2020 vp Ville Tavio ps

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 8 asiakohdassa]

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 20.11.2020 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.17.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen